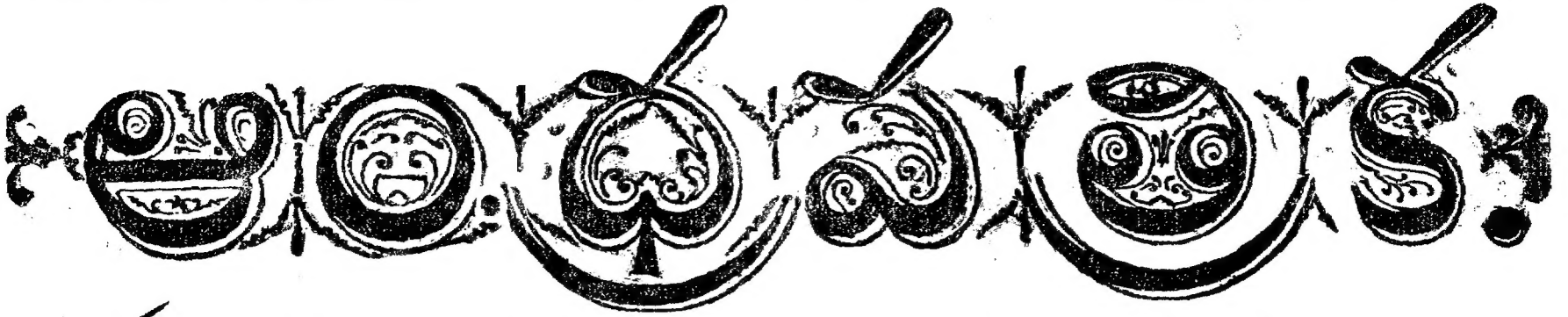


Register No. M. 11187

Post Box No. 212.

వి డి వ త్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.



3/09/65 ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 13-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ పౌర్ణమి ౧౩.

No. 139
సంచిక ౧౩౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వందభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

నొప్పులకు నంజీవివంటిది



తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల కాపును,
పార్శవు నొప్పుల కారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.



ఈమందును తద్దగానే చెమట కట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడి వాడుచున్నారు.



చీక-నిడబ్బితో నహా పీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

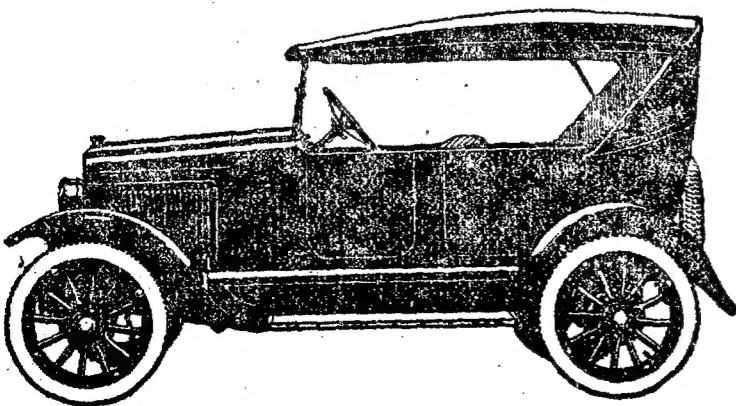
అనేక వేల మైళ్ల దూరము ప్రయాణముచేసిన తరువాత కూడ

ఓవర్లాండు 91 మాడలు బాగుగా నేపోవును

మరియు మితవ్యము గలది. ఏలననగా ఓవర్లాండు 91 మాడలు ఏలాటి లోములేకుండా
మిక్కిలి బాగుగా తయారుచేయబడినది.

ఈ విషయములో ఆక్స్-రగలవా రందరును మాంటురోడ్డులో నున్న మా ప్రదర్శనగదులకును
లేక మా బెంగుళూరు బ్రాంచికిని, లేక కార్వరు కంపెనీనికి వచ్చి, నిజమైన విడిభాగములను చూడ
గోరెదము. ఏల ఆడిసన్ కంపెనీ లిమిటెడ్ వారు దీనినే కొనవలెనని సిఫార్సు చేసినది

Overland
TRADE MARK REGD.



అప్పుడు మీకు విశదమగును.

అది ఎచ్చటకైనను పోవును.

ఐదు టైరులు, ట్యూబు, ప్యాషిమాగ్నెటో,
తరముఖ్య భాగములు మున్నగువాటితో (ఈన
గా రోడ్డుమీద బోవుటకు కావలసినట్టి పరికరము
లన్నిటితోను) గల పూర్తికారు ధర రూ 3,400.

ఆడిసన్ ఆండు కో, లిమిటెడ్

మదరాసు - బెంగుళూరు.

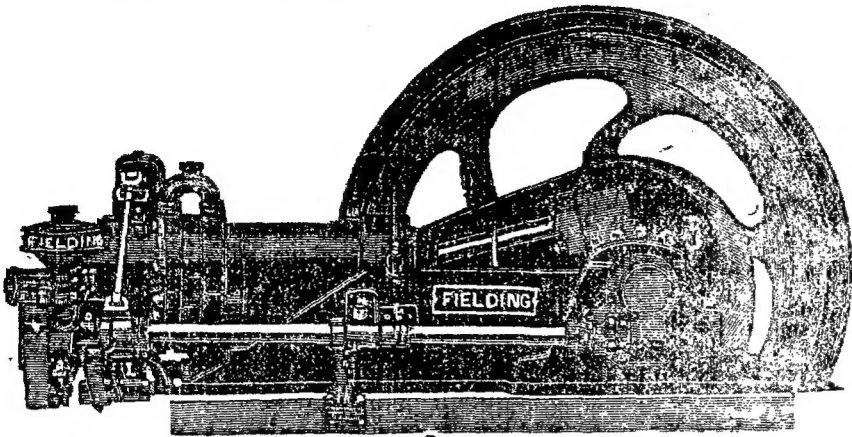
“ ఫీల్డింగు ”

ప్రసిద్ధి కెక్కిన క్విక్ స్టార్టింగు

వేటెంటు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586



యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చుల్ల ని స్థితిలో నుండగనే ప్రార్థ కాగలదు.

యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతో నైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును సడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

టెలెఫోన్ నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో., పోస్టుబాక్సు నెం 203 రు.
12, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

క్షీరవర్ధని

యిది పిల్లకల్లులకు చనుపాలను వృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము నిచ్చి పిల్లలను పోషించుట చేకూరుగదనవలయు, తోగనముదాయము కష్టిపడదు. బుడ్డి 1కి ధర రు 1.8-0.

మేహారి

సవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించు చున్నటువంటి సవా మేహావ్యాధులకు నిర్మూలించుటలో అమోఘమైనది. వెల బుడ్డి 1-కి రు 2-8-0

(3347) ఆయుర్వేదభూషణ నోగి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేదనిలయము, బెజనాగ.

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములయందెల్ల కిరక్కును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనమును, ప్రధానము ఆ : మహా సర్వజనులకును తెలిసినదియును కదా! ఈ రెండింటియందును కలలు బాధలను సాధారణముగా (వాణివాని కలిగింపబడును) అవి



వ్యాధిగ్రస్తునిజన్మమును నివృత్తియొజకముగాఁ జేసి యామరజాంతమును బాధించు చుండును. ఇట్టివ్యాధులకు లోనికి కిక్కిరింపకుండు లక్షణ ముదయోగింపబడుచు వచ్చి పది గాని యిది యావ్యాధులను నివారించు లక్షణ మే యీ వ్యాధి గాక రసవిషగంధకాదులు చేరినదిగా నుండుటచేత తుదకు దేశాలోగ్యము నంతయు చెడవీయుననిగాఁగూడ నే ర్పడినది. తరువాత వైచారమును పట్టును ఎవరూగింపబడలేక మంచివైద్యములుగా తిర్చి నిలబడి యట్టి మాయలుకాదే ననే విషయ దుపయోగింపబడుచున్నది. గాని అది గూడనంత ప్రయోజకరములుగా గ్రహించుటకు లేదు.

ఈ సుగంధనస్యము లన్నియును యోచించిదిరకాలము వర క్రమచేసి యాయుర్వేదాంగిలేయ యూహానీతైద్యములం దాదికే: లోకోకకారాధమై తమనస్యమును నియోగించుచున్న డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టి.

ఇదివరకే లోకముందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి నుప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనిని ఇరింతి మేము వికేషించిక్లాసిఫికేషనులవలన పని లేదు. ఆ సారి యుపయోగించినయెడల దానియంతర్భువ్వ గుణము నాయే స్థాపించగలదు. దీనిచే బాధావివృత్తి గాంచి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పవారును కొలదివారును పంపిన యోగ్యతా ప్రతికలు తెక్కట మిక్కిలిగానున్నవి.

ఈ సుగంధనస్యము నుపయోగించుటకు మొదట, ముక్కు, కన్నులతో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులును నశించును. పీసనము, ఒంటిరలసోపి, రులతోనిపోట్లు, జలదోషములు, మొదలైన, కంతమునకు మైచివ ౯౬ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టినది భిక్షము. ఇట్టి గుణవిషయము గలిగి యింతలకులభముగా విక్రయించుటకు నానంద మిదికప్పు మతియొకటి లేదు. తిరకాల ముంచినను చెడని సుగంధవిశేషములను, పొడి యభ్యాసము లేనివారికి నవీర మిది పీరవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోడినేయవార లీ సుగంధనస్యమునుకట్టి రెండుసారులు ఉపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి గిం, గిగ సారు ఉపయోగించినంత పనిచేయును. కాలబా వెలగల సాధారణపు పొగాకు పోడిలో నీ సుగంధ నస్యము తోకచిటిక కలిపినయెడల కా పొగాకుంతయును మిక్కిలి పంపకవంత మగును.

బుడ్డి గ కి ఆ. ర వి. పి. ఖర్చు ఆ ర డబ్బా గ కి రూ. ౨-౮-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౮-౦

(1189) అంగ లేక అంధ్రభాషలో విలాసము వివరముగా వ్రాయవలెను.

విలాసము:- గురుబనవ అందు కంపెని లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 13-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 30.0-0 మొదలు 42.0-0 ముకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ తెనాలి ,, ప 48 గలవి రు 14.0-0 14.8-0	
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 16.8-0 17.0-0	
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి ,, 16.8-0 17.0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8.12-0 9.0-0	
సువ్వులు ,, ,, 22.0-0 24.0-0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 రు 11.0-0 రు 12.0-0	
నెనగలు ,, డిటా ,, 11.4-0 12.8-0	
పెసలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0-0 16.0-0	
ఉలవలు ర 164 ,, ,, 9.4-0 11.4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి రు 170.0-0 175.0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0	
కొండాపురం వేరునెనగపప్పుబా1-కి ,, 60.0-0 62.0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 55.0-0 58.0-0	
వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 148 మిషన్ నూనె 186	
ఆముదమునూనె బా 1-కి రు 190.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి రు 205.0-0 210.0-0	
కురపసుపు ,, రు 140.0-0 160.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా1-కి రు 105.0-0 140.0-0	
గుంటూరుపాయకటు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 45, 50	
కాశపా ప్రిపాయకట్టు ,, రు 60, 70	
తెల్లము బా 1-కి రు 25.0-0 60.0-0	
చింతపండు బా 1-కి రు 30.0-0 49.0-0	

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ రు 32.8-0 33.0-0	
చదరం ,, 33.0-0 38.0-0	
రవుండు ,, 33.0 36.0-0	

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు రు 78.0-0 83.5-0	
బంగారము, తులము 1-కి రు 24.2-0 24.10-0	
సవరను 1-కి 15.6-6	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 265.0-0 272.0-0	
రాగి డిటా రు 30 .0-0 305.0-0	
అస్కాచక్కర బా 1-కి రు 40.0-0 40.4-0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు రు 78.0-0	
తొట్టికృష్ణము డిటా ,,	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) దూది

బోండా వెన్న బాధువ 1-కి రు 320.0-0	
-----------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి రు 9.12-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.7-0	
పుష్కారు మేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 9.3-0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 10.2-0	
హోలూరు నెం 20 రు 12.3-0	
జపాన్ నెం 20 రు 12.4-0	
,, ,, 40 ఏ లేబిలు అయినను రు 15.13-0	
గోకాకు నెం 12 1/2 రు 9.15-0	
వడ్డాక్ నెం 24 1/2 రు 12.4-0	

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘంటును సువాసన గలవి

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పువ్వుకొనిన, అజీ ర్ణము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది సర్వాధికారమువలె పనిచేయును. 8

250 మాత్రల పీసారు రు 0.4-0 డబ్బా రు 2.0-0 వి.పి. ఆ 6

పి. కి. వ. అందు కంపెని. పెరిడేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

మంచి తరుణము!

చాలా భాగము

త్వకపడుడు!!

చాలాతగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా వర్తకులకు యిందుమూలమున తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మామిల్లుయొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు ప్రపయోగపర్చుచు, వాటియొక్క నాణ్యమునుగురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై ప్రస్తుతపు మామిల్లుపైను లీప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీ నులుకున్నా, (పట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్ యున్నా 100 డెన్జు ఒకేతూరి ఖరీదు చేసేవారికి వేరే టరమ్సున్నా యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు వ్రాసుకోవచ్చును.

శాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంతివిలాసము:

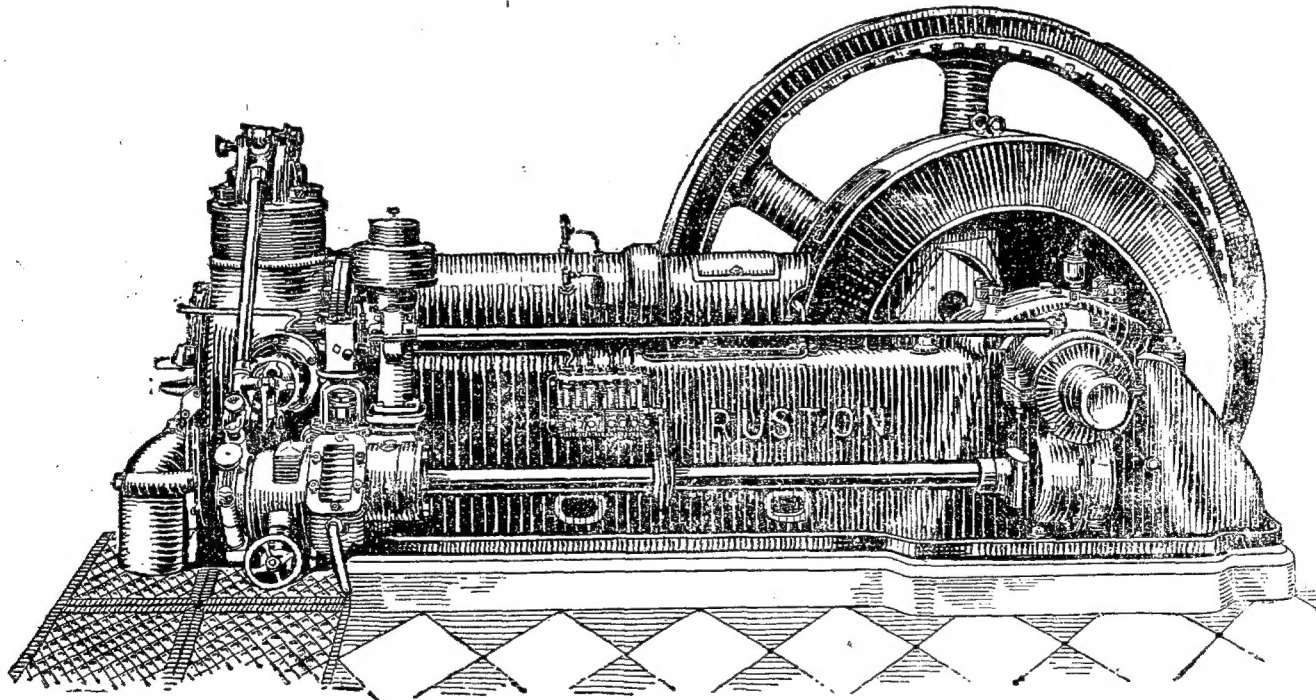
బనీన్సు, బెజవాడ. మానేజరు:— ఆంధ్రవైజీరీ మిల్సు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

ది రస్టన్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న ఆయిల్ ఎంజిను లన్నిటికంటెను మిక్కిలి పోడిమిగలది. తక్షణమే కదులును. హోట్ బల్బు, స్ట్రాప్, మాగ్నెటా, మున్నగునవి లేవు



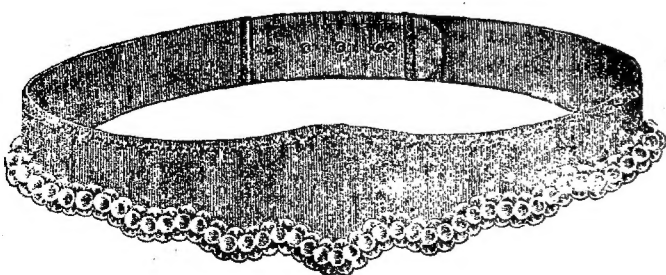
పొయ్యికి మిక్కిలి సరైనమైన నూనె చాలును. కొద్దినూనెతో పనిచేయును. చతురతసమియు ఉండ నవసరము లేదు.



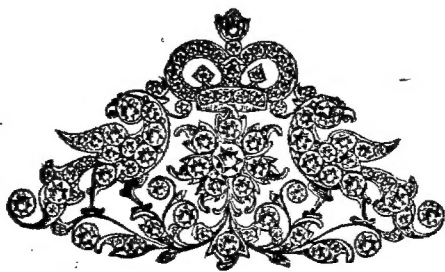
నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు (388) మద్రాసులో ఫోల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి ఆండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాలపెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

గడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, సమృద్ధమైనది, కల్తీలేని వెండికి, సవరముబంగారుకు శ్రేష్ఠమైన మణులకు, పూచి యివ్వబడును.

స్థాపితము 1893.



వంకపడ్డాగము 25-45 సవరములవరకు యెత్తుగలదు కూలి తరుగుతో సహా రూ 55-0-0



పువ్వురాగములు, పచ్చలు, పట్టెకెంపులతో చెక్కిన పడ్డాగము మోపు 1-కి ధర రూ 250-350 వరకుగలదు



కాశిమాల 1 కి ధర రు 550-1000 వరకు గలదు

అన్నిరకముల వెండి, బంగారు, సీమకమలములు, పట్టెకెంపులు, పువ్వురాగములు నగలు, యితర సామానులు గల క్యాటలాగునకు ఉత్తరమువ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

వీకంసి చీబిల్ దాన్ అండ్ సన్సు, మాన్యుఫ్యాక్చరింగు బ్యూరులర్లు, తపాలపెట్టె నెం 225, 112 వై నాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

సందర్భమైన పతకములు! బహుమాన పతకములు, డాలర్లు న్యాయమైన ధరలు!!



వీటిని కోరిన ప్రతి యొక్కరూ తప్పక మా ప్రదర్శన కాలకు రా ప్రార్థితులు. సీమ వెండికి, సవరముబంగారము పూచి నిచ్చెదము. తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు తీసుకొనెదము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1 కి రూ. 1-0-0 మా వద్ద ఇవి అనేక సాగవైన మోస్తరులలో సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి అద్దరిచ్చిన మీరు కోరు కాలములోగా తయారు చేసి యిచ్చెదము. తరుగు 5వో మజూరి 1/2 సవరము 3/4 పలి రూ. 4, 1 పలి రూ. 5, 2 పలి రూ. 6. ఒక అక్షరమును ఎన్ ప్రేమింగు చేయుటకు మజూరి రూ. 0-1-0 వివరములకు వ్రాసినను లేక సేతులో వచ్చినను తెలుపబడును. (6)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, వర్గములు, 25 చైనాబజారు కోడ్లు, మద్రాసు.

(1398) **ధనవంతులకు మాత్రమే?**

అనంగ ప్రభయాకాశి

మునలితనము, ఇతరకారణములచే గలిగినవరముల బలహీనత, ముడుతలబడిన దవుడలు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు ఈ లెలమును కైవాదుటచే వపునకర్మ ము మొదలగునవి తొలగుటయే గాక మంచి సంసారపౌఖ్యము తప్పక కలుగును.

కందర్పసంజీవని తైలము

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ, కేవలజీ, నెం. 49 బందరువీధి, మదరాసు.

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపండితులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలకై ఒకపగజడన వేస వేలు యోగ్యతాపత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

- (1) మ. దాక్షర (కభాకర), ఫెలో ఆయుర్వేదక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. జె. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ సైన్సు యూనైటెడ్ స్టేట్సు లో ఆమెరికా వి. ఎల్. లో డి గ్రానిటర్ ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ శల్టింగు కెమిస్ట్రీ, ఎగ్జియర్ లేట్ నెం. 2 బొంబాయి:— మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను ఉపయోగించిన దానిలో క్యాసోచ్యాపూల కృత్యానము, అజీర్ణము, మలబద్ధకము ప్రక్షుల నొప్పి, కడుపుకొప్పి, జ్వరములు, పిల్లలయోధులు మొదలగునవి గుణమైనవి.
- (2) మ. వి. ఎన్. అయ్యర రావు, సీనియరు సర్జన్, కానిటర్ కమిషనర్, మైసూరు గవర్న మెంటు, మైసూరు. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను సేవకపయోగించుచున్నాను. మిక్కిలి ఉపయోగపడుచున్నది.
- (3) మ. కే. కే. విశ్వనాథ కవిరాజ్ విష్ణు చక్ర డిస్పెన్సరీ, 9-41 వీధి బొంబే బజారు, రంగూను. బర్మా. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు, శావనము, శావనము వచ్చుచున్న రోగులకును సంపూర్ణమైన శుభ్రతనిచ్చును.
- (4) మ. లాల్ సింగు, మీ థే, నబ్ అస్పత్రులు సర్జన్ సిరోహి, రాజపుటానా. తృప్తి నిచ్చునది. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను సేవకపయోగించుచున్నాను. చాలగుణముగానున్నది. రోగులు మీ 12 సే సాలనుకుంపుడు బుడ్డి 1 కి ధర 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పోస్టుకర్మ చేరు.

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు, శ్రీ సీతారావు వైద్యశాల, మైసూరు. [4]

మై సూ రు చందన సబ్బు ను

పరిశీలించి చూడుడు.

మైసూరు గవర్న మెంటు ఫ్యాక్టరీలో తయారుచేయబడు చందనసబ్బులు. మిక్కిలిచిన్నవి.



మీకు ఎట్టి అభిప్రాయమున్నను యీ సబ్బుకంటెను మేలైనవి ఎక్కడనుండి వచ్చినప్పటికిని దీనికి సమానమైనది కాదనువిషయమును మీరే తప్పక అంగీకరింతురు. ప్రసిద్ధి చెందిన నిపుణులచే మిక్కిలి మేలైన సామానులను చేర్చి తయారుచేయబడుటచే శుద్ధమునందును, చర్మమునకు అందమునిచ్చుటయందును పేరుపొందినది. దేహసౌఖ్యమునకును, అందమునకును తగినది ఇదియే. వేపవికాలము నందు గలుగు చమరకాయ, గడ్డలు మొదలగునవి రాసీయక ఆటంకపరచును.

స్వదేశీ సామానులనుకొనుడు, విదేశ సామానులను విడువదు.

(1560) అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును. మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహిం లండు కో., 32, గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల

విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథముల పట్టిక.	
శ్రీమద్భగవద్గీత సన్యాభ్యాసము	8 0 0
శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సంపుటములు క్యాలికోరైండు గిల్డు పేరుగలది	15 12 0
శ్రీకృష్ణకర్ణామృతం క్యాలికోరైండు గిల్డు పేరు	1 18 0
సహస్రనామ స్తుకం	0 12 0
శ్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావళిసహితం	0 8 0
శ్రీలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
శ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
ముకుందమాల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజగోవింద శ్లోకములు	0 2 0
లక్ష్మీవరసింహస్తోత్రం	0 2 0
గజేంద్రమోక్షణము సానానైండు	0 8 0
” క్యాలికోరైండు.	0 10 0
వేమన పద్యములు	0 4 0
భోగినీదండకం	0 2 0
అమరకోశము క్యాలికోరైండు	1 12 0
” సాదాకాశితములు క్యాలికోరైండు	1 8 0
” అట్టరైండు	1 0 0
బల్లా జీయం పేపరురైండు	0 8 0
పారిజాతాపహరీణము	0 8 0

(50) ఎ. కణ్ణన్ స్వెటి అండ్ కంపెనీ, 286 చైనాబజారుకోడ్లు, మద్రాసు.

యునానీ శరీరారోగ్యసంజీవి

సర్వకాలములందు ఉపయోగించదగిన రోహ్యము. ఇది రక్తమును శుద్ధిపరచును. క్రొత్త రక్తమును పుట్టించి మనో యుల్లాసము గలిగించును. దారుణమైన ఆకలిపుట్టించి భ్రూయ సిద్ధిచేయును. ఆజీర్ణవైకల్యరోగములను, సర్వమేహములను, నెగ, వాయి దుర్బలములు, రసపట్టు, వీర్యనష్టమువలన కలుగు సర్వవ్యాధులను, త్వయ, క్యాస, కాస, శ్లేష్మ రోగములను, పదివిధముల మూలశంకలు నశింపజేయును. కులాసాగా కాలవిరోధనము చేయించును. శ్రీలక్ష్మీ శ్రేతరక్త కుసుమ ప్రదరరోగములనున్న సర్వబహిష్కృతులను అద్భుతముగా కుదుర్చును. ఇది మెదడు ననుసరించియుండు సర్వవ్యాధులను నివారణజేసి జ్ఞాపకశక్తి నిష్కేతరోగములను బాగుజేయును. ఈ రోహ్యము వనమూలికలతో తయారుచేయబడినది. ఇందులో రస విమ గంధకాదులు వున్నట్లు యెవరైన రుజువుపరిచేయెడల రు 500లు బహుమతి యివ్వబడును. ధనికులకు వీధిలకు అందరకు ఉపయోగపడునటుల తక్కినవర్గకు యిచ్చుచున్నాము. ఈ రోహ్యము సేవించిన ప్రతివారును దీని గుణములు తెలిసికొనిన పిమ్మట 24 తులముల బంగారము ఖరీదు చేయగల దని దృఢముగా నమ్ముగలరు. ఈ రోహ్యము ప్రతిబడిపిల్లలకు మిక్కిలి ఆనకల్యమైన దని దృఢముగా నమ్మునలయును. ఇది వాడేటప్పుడు ఏ విధమైన పత్త్యము లేదు. 24 తులముల రోహము నెల ఖర్చులు సహా రు 2-8-0. వలయువారు:— యం. అజీజుద్దీన్, ప్రొప్రైటరు, పితాపురము. గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

మెనులభము! (పోట్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైకల్యకాల కమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కిలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, క్రేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పి లను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పులను వెంటనే మాన్పును. యిందు అనేకవిషయము చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధముగనుచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్ప వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోట్టు నిడుమోలు, ఎఱుకుర్ర, కృష్ణాజిల్లా. (1073)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సరికొత్త పత్రిక

సభాధ్యక్షనియోజనము 16 తేదిని ఆహ్వాన సంఘమువారు గావించెదరు గాన జిల్లా సంఘములవారు తమ తమ సూచనలను 15 తేదిలోగా తప్పక పంపవ్రావితులు.



Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగ రోగము, మేహ రోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదు కాణములన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రచిత్రిత క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.



అన్ని కెమిస్టలకు, ఔషధశాలలకు,

వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలి

గించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే ఏటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల

జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Branches: Esplanade,

Phone: 37

Phone: 225

Vepery

102

P.B. No. 314

Ootacamund

మోపాడు ప్రజెట్టు.

(ముత్తరాజు వేంకట కృష్ణారావుగారు. బి.ప. వకీలు-(కావలి).)

చెన్నరాజధానిలో బీదజిల్లాలో నెల్లూరు కట్టకడపటిది. ప్రశంసనీయమైన పూర్వపూర్విత గిరిని చూచుట, యవనులు, ఆంధ్రులు, మహమ్మదీయులు మొదలగువారి పరిపాలనా క్రమమునకు లోనై తుదకు ఆంగ్లేయుల అధికారమునకు 18 వ శతాబ్దమున పాలైనది. జిల్లా వైశాల్యము 170 మైళ్ళు పొడవు 70 మైళ్ళు వెడల్పు గలిగియున్నది. తూర్పుకనుమలు జిల్లాకు పశ్చిమ పార్శ్వంగా నున్నవి. జిల్లాలో ముఖ్యపది పెన్న. వ్యవసాయమునకు నీటివసతి చాల తక్కువయుండుటచే పెన్న నదికి సంగం, నెల్లూరు వద్ద ఆనకట్టలు నిర్మించి నీ పారుదలకు కలిగిరి. రిజర్వాయరు నిర్మించిరి. సంగం డెల్టా యుపయోగమునకు వచ్చి 40 సెంట్ లు కావచ్చినది. కొవ్వారితాలూకా అంతయు మాగాణి అయినది. రిజర్వాయరులో పూడు చేరుచున్నది. భూములు ధర తగ్గుచున్నది. కోర్టులో ఇన్స్పెక్టరుల సంఖ్య పెంచుచున్నది. అవాదిగానుండు గ్రామ తటాకములే యెక్కువ యుపయోగమని నిర్ధారణ అయినది. ప్రతి గ్రామమునకు కొంత పెట్ట, మాగాణి, తోట, వీడు యుండుట ముఖ్యవశ్యకము. డెల్టా గ్రామాదులలో అంత మాగాణిని. కడలటకు మెదలటకు వీలు లేదు. అంతబురద. మలేరియాజ్వరము— నెల్లూరు ఆనకట్ట కూడ పూడు చున్నది. కొలదికాలములో సంగం నెల్లూరు ఆనకట్టలు నిర్మపయోగములు కాగలవు.

నూతనముగా యేర్పరచినది మోపాడు డెల్టా. మన్నేటికి మోపాడువద్ద ఆనకట్ట కట్టి, నీటిని కాలువల ద్వారా మళ్లించి వ్యవసాయమునకు యుపయోగింప వీలుచేసిరి. మోపాడు సముద్రమునకు 50 మైళ్ళదూరములో నున్నది. కాలువలు 30 మైళ్ళవరకు వచ్చుచున్నవి. పామారు తాలూకా గ్రామములు యితర జమీందారీగ్రామములు కాలువగట్టున వున్నవి. చిట్ట చివర కొండాపురం, చింతలచేవి మొదలగు సర్కారుగ్రామములు వున్నవి. కాలువ పారుదలభూములలో కొన్ని మిక్కిలి సారవంతమైనవి కలవు. బోట్లగూడూరు, ఇస్కూదా మెర్ల భూములు చాలా శ్రేష్ఠమైనవి. యెకరం ఘూరు మాడు వందలు ప్రకారము యేలములో కొనుగోలు చేయబడినవి. ఇప్పటికి ఘూరు 5 సెంట్ లుగా నీటివసతి కలిగియున్నది. ఆ మోపాడు డెల్టా క్రింద సాగుబడి పొచ్చుగా లేదు. కారణములు పరిశీలించవలయును.

1. అందుబాటులేని ప్రధమకారణం. ఈ డెల్టాలో పాటు చింతలచేవి పశుశాల కూడ యీ కొరతవల్ల నిష్ప్రయోజనమై యున్నది. రోడ్డుప్రయాణము చాల దుర్లభము. కలిగిరి మీదుగా రోడ్డుప్రయాణము చాల చుట్టు. డెల్టా గ్రామాదులకు రోడ్డు లేదు. మోపాడు కాలవమీదుగా సేరుగా పోవుటకు మార్గము లేదు. రాకపోకలకు వసతి కలుగజేసినగాని పెరెండు యువ్యములు బాగుపడజాలవు. కావలి నుండి పామారుకు సరాసరి రోడ్డువేసి రైలు రైలువేసిన చాల యుపయోగముగా నుండును. జిల్లాబోర్డువారు యీ విషయమై ఆలోచించెదరుగాక.

2. భూమి మాగాణికి లాభముగా నున్నదిగాని 10 సంవత్సరములు యెడతెగక నీరుపెట్టి సాగుచేసినగాని పూర్తి ఫలితము రాజాలదు. అట్టిస్థితిలో వ్యవసాయదారులు, భూఖామందులు యెక్కువమంది ఆ ప్రాంతములో చేరినగాని సాగుబడిని నిర్విఘ్నముగా సాగజాలదు. నీటితీరున, శిస్తు చాలా జాప్తిగా యున్నది. మొదటిపంటకు రు 7-18-0 లు. రెండవ పంటకు రు 3-12-0 లు. శిస్తు యేర్పరిచిరి. ప్రస్తుతము యీ రేటు చాల జాప్తిగా యున్నది. భూసారము, రైతులేమి యోచించి శిస్తు కొంత తగ్గించిన బాగుండును.

3. కాలువనుండి చీలు కాలువలకు నీరు పారుటకు నిర్మించిన మూసులకు సరియైన తలుపులు, స్క్రూలు, పెట్టబడలేదు. చాలనీరు వృథాగా పోవుచుండును. చిట్టచివర గ్రామాదులకు నీరు చాలక యున్నది. దీనిని త్వరలో సవరించినగాని సమయముగా నీటిపారుదల కాజాలదు.

పామారు తాలూకానుగురించి ఘూరు 10 సెంట్లు వ్యవహారము జరిగి యిటీవల కాళనాస్తివాస్తవ్యులు శ్రీ పార్థసారథిరాయనిం గారికిని, పానుగలు రాజగారికిని అనుకూలమైనది. వారికి స్వాధీనమైన గాని రైతులకు స్థితియు యేర్పడి, వ్యవసాయమునకు డెల్టానీరు యుపయోగించుటకును, వీలుగలుగదు. ఏది యెట్లున్నను కావలెనుండి పామారువరకును రోడ్డును దానివెంబడి రైలును వేసినగాని మోపాడు డెల్టా వృధాకి రాజాలదు. పాత డెల్టాలు కొలదికాలములో నిరుపయోగము కాగలవు. యీ మోపాడు డెల్టా త్వరలో వృద్ధిగాంచిన గాని జిల్లా ప్రస్తుతస్థితియందైనను యుండుటకు వీలు గలుగదు. రైతు జనవసతికనిపించినైన కనుపరచిన కష్టములలో లగించి మోపాడు డెల్టాను యెక్కువ యుపయోగముగా చేయుదురని కోరుచున్నాను.

భారత ఋణ ముతగించుట

ప్రభుత్వమువారి సానుభూతి

ప్రేటు కొన్నింటిని చర్చ

రైల్వేల కంపెనీ పరిపాలనము

ప్రేటు కొన్నింటిని చర్చ

నీనా, సెప్టెంబరు 11:—నేడు ప్రేటు కొన్నింటిని చర్చించుటకు అధికార ప్రభుత్వ తీర్మానములు చెందు గలవు. మొదటిది సర్వే మెన్జీ దాదాభాయిగారి తీర్మానము. భారత ఋణమును ప్రతిసంవత్సరమున తగ్గించుటకుగాని అసలేలేకుండనే యుటకుగాని తగిన శాసనమును ప్రవేశపెట్టవలెనని యీ తీర్మానము కోరుతున్నది. ఈ తీర్మానమును సర్వే మెన్జీగారు మంగళవారమునాడు పాదించిరి. అప్పుడు చర్చను నేటివరకు నాసివేసిరి.

ప్రశ్నోత్తరములు

కార్యక్రమమునందు 25 ప్రశ్నలు ఉండెను. అన్నియును భానునాథగారు ఇబ్రహీంహనును బాధ్యురగారిపేర నుండెను. కాని ఆయన వానిననుటకు హాజరుకాలేదు.

ప్రశ్నలకిగడమని నోటిపించిన సభ్యులు రామండులచేత ప్రభుత్వసభ్యులకు చాలకష్టముగ నుండుననియు, వారు రామండుల యెడల ముందే కార్యదర్శిని, అధ్యక్షునకును, అందుకు సంబంధించిన ప్రభుత్వసభ్యులకును చెలపవలయునని గా॥ సర్వే మహమ్మదు షాఫీగారు నూచించిరి.

అధ్యక్షుడు సభానాయకునితో నేకిభవించెను.

చెన్నపురి కార్మికులు ఆసాముకు దొంగ ఆశలు పెట్టగా పోవుటయు అచట చిక్కుబడిపోవుటయుగూర్చి నలేశనుగార డుగగా లేగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు భారత ప్రభుత్వమువారు ఆసాము ప్రభుత్వమువారిని ఇందుకు సంబంధించినవిషయముల బంపవలసినదిగ కోరిరిని చెప్పిరి.

విదేశీ మూలధనమును గూర్చి విచారించుటకు నియమింపబడిన కమిటీలో గా॥ నలేశను, గా॥ బెలు, డాక్టరు ద్వారక నాథమిత్రుగారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరిని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

సర్వే దాదాభాయిగారి తీర్మానము

సర్వే మెన్జీ దాదా భాయిగారి తీర్మానముపై ప్రథమమున బెంగాలువాణిజ్యసంఘ సభ్యుడగు గా॥ బెలుగారు మాటాడిరి. ఆయన తీర్మానమును బలపరచెను. కారణము ఈ మధ్యసంవత్సరములలో జేసిన యేర్పాటులు ఒక మార్గమున లేవనియు, దేశీయముగను దీర్చుటకు యేదియు ఒకపద్ధతి నేర్పఱుప లేదనియు చెప్పిరి. సర్వే మెన్జీగారు నూచించిన విధానము ఆర్థిక ప్రపంచములోనున్న తినిగాంచిన ప్రతిదేశమును ఆనుసరించుచుండెనని ఆయన చెప్పెను.

డాక్టరు ద్వారక నాథమిత్రుగారు దేశీయ ఋణమును దీర్చుటకు యిప్పుడు శాసనముజేయుటకు సమయము గాదని తలచిరి. భారతదేశమునకు ప్రతి సం॥ మును లోటుతో బడ్జెటులుండ సింకింపుండు కేర్పాటుజేయుచు శాసనము జేయవలసియున్నదని ఆయన చెప్పెను. ప్రజలు భరింపగలంతవరకు పన్నులు జేయవలసినవి. ఇప్పుడే దేశీయముగను దీర్చుటకు కొత్తపన్నుల వేయరాదు ఆర్థికముగ ఆయావ్యయములు సరిచూగునెడల అప్పుడు సింకింపుండు కేర్పాటు జేయవచ్చును.

సర్వే మెన్జీగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఏమియును శాసనముగావలెనని కోరుటలేదుగాని దేశీయముగను దీర్చుటకు ప్రభుత్వమువారేగో యొక మార్గము ననుసరించెదరని ఆర్థిక కార్యదర్శి హామీనిచ్చిన జాలునని చెప్పెను.

నలేశనుగారు తీర్మానమునకు ప్రతిపాదముగ ప్రసంగించుచు రాష్ట్రీయకృషిములవిషయ మేమియును తేలకుండునపుడు ఋణమును దీర్చునాట నాలోచించెదరని తలంచుట కష్టమని చెప్పిరి.

ఆర్థిక కార్యదర్శి ప్రత్యుత్తరము

ఆర్థిక కార్యదర్శి మాక్వాటర్నగారు ప్రభుత్వపక్షమున దీర్ఘపన్నాసముగావించి చాలముఖ్యమగు ప్రకటనము గావించిరి. తీర్మానము ఖ్య నూత్రము విషయమున ప్రభుత్వమువారు ఆయు ప పా దించిన వారితో నేకిభవించుచున్నట్లు చెప్పి దాని నాచరణలో పెట్టు

విషయమున మాత్రము భేదాభిప్రాయాలై యుండెదని చెప్పిరి. అప్పునతగ్గించుట అంతయు నింతవరకు అదృష్టమునుబట్టి యుండవలయు, ఇంగ్లాండును తన అప్పును తగ్గించుకొనుటకు అనేకవిధముల శాసనముజేసికూడ ప్రయత్నించెనని చెప్పెను. భారతదేశానికి విషయములు బాగ్రతగ నాలోచించి పనిజేయు సభ్యులచేతులలో నుండెను. ఇంగ్లాండునే యుద్ధమురాగానే భారత ప్రభుత్వము మరియొకవిధముగ ఫలముగలుగునని ఋణములను పూర్తిగ దీసివేసెను. ఎంతయోడబ్బు మిగిలెను. దానితో ఆకష్టపురోజులుగడచెను. ఇప్పుడు భారత ప్రభుత్వమువారి విషయము సింకింపవిధమున ఆలోచింపజూచినను యిదివరలోనున్న ఆర్థిక సభ్యులపై నెట్టిచిరోపణలను జేయుటగాదు. ఈ తీర్మానమును బంపకముందునుండిగూడ భారత ప్రభుత్వమువారి విషయమై భారతమంత్రితో నుత్తరప్రత్యుత్తరముల జరుపుచుండిరి. ఇప్పుడు భయములకును ప్రతిభ తీసుకొనినది. ఇంకను కొన్నిసభ్యుల విషయములు పరిష్కారము గావలసియున్నవి. కాని త్వరలోనే ప్రభుత్వము విదేశీయుల ఋణము దీరునట్లు నొక విధానమును ప్రకటించుచు తీర్మానమును చెప్పెదరు. ఈ విధానమునకు మూలము 1923 మార్చి 31 నాటికి ఉన్న మొత్తమునుబట్టి యుండును. వారు ఈ విషయమునంతను బాగ్రతగ పరీక్షించిరి. అప్పుదీర్చుటకు రెవిన్యూనుండి నాలుగు కోట్లు చాలును. ఆ మొత్తమునకు ప్రతిసం॥మును యేదైన కొత్తగ అప్పుదీసి కొనుగడల దాని అసలు ఫాయిదాలలో 18 వ వంతు దానికి జేర్చవచ్చును. ఇంతేగాక యేమైన డబ్బు మిగిలినయెడల అప్పు దీర్చుటకే వినియోగింపవలెను. కావున రెవిన్యూనుండి ప్రత్యేకించిన మొత్తము ప్రతిసంవత్సరమును చివర ఆడిటరు జెనరలు తనిఖీ జేసి తీర్చిన అప్పుల మొత్తము నుబట్టి యుండును. అప్పుదీర్చుటకు తయారు జేయు విధానము వలన కొత్తపన్నులు విధింపవలెననుట బట్టిచూడవచ్చు మరేమిగాదు. డబ్బుమిగులంతకాలము సింకింపుండుకేర్పాటుజేయుటవలన ప్రయోజనము లేదని ద్వారక నాథమిత్రుగారు చెప్పినదానితో ఆయన యేకిభవించెను. వోట్లు వచ్చుకాలము పోయిన బాగుండును. (వినుడు. వినుడు.) క్రిందటి మాట్టిలో 38 లక్షలలోటు విరోధులపక్షములవారు వచ్చుడబ్బు వచ్చిననుగలుగునని తలంపబడినది. ఇప్పుడు లోటులేకపోగా గతవత్సరము సంఖ్యలను జూడనెక్కువ మిగులవచ్చునని తోచుచున్నది. గతవత్సరముకన్న ఈవంతుత్సర మెక్కువలాభముండునో యుండవో సభవారే నిర్ణయింపవచ్చును. ఈ విధానమును ప్రవేశపెట్టి అంగీకరించునెడల భారతదేశమునకు డబ్బుబాగుగా మిగులును.

సర్వే ఆర్థుగ ప్రాంగారికి ఆర్థిక కార్యదర్శి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు అప్పును తగ్గించుటకు నిబంధన జేయుటయనగా, యేమియు ప్రతిఫలములేనియుగాను జేయుట లేదనియు, ప్రతిఫలముండు ఋణముయొక్కను జేయబడుననియు చెప్పెను.

మాక్వాటర్నగారు ముగించుచు సంవత్సరములో పని పూర్తియగునట్లు శాసనము గావించుట యుక్తముగాదని నూచించెను. ఇప్పుడు చెప్పిన 5 సం॥ముల కార్యక్రమమును ప్రవేశపెట్టునెడల అదియొనరికడ ఆలోచింపవచ్చును. కావున తీర్మానమునందు 'తగిన శాసనమును ప్రవేశపెట్టవలెను' అనుటకు బదులు 'యుక్తమైన కార్యవిధానమును ప్రవేశపెట్టవలెను' అని చెప్పవలెనని ఉపపాదించెను.

సర్వే దీక్షావాచాగారు మాక్వాటర్నగారి ప్రకటనమునంగీకరించిరి. పురపాలకులము, విద్యా, జాతీయనిర్మాణముల కేక్కువ ఖర్చుండుననియు, ప్రభుత్వముందులకు డబ్బును జూడవలెననియు ఆయన చెప్పెను. కొత్తపన్నులు లేకుండజేయుట కీవిషయములను మనకును దుందుకొనవలయును.

సింకింపుండుకు కొంత డబ్బును ప్రత్యేకించునెడల నిర్బంధముగనుండు పన్నులు తగ్గింపబడుననియు, జాతీయనిర్మాణకాంక్షల కెట్టిపన్నులు గలుగదని గ్యారంటీ నీయవలెనని సర్వే దేవునాద సర్వాధికారి కోరెను.

ప్రభుత్వమువారు సానుభూతితో ప్రత్యుత్తరమిచ్చినందులకు సర్వే మెన్జీ దాదాభాయి కృతజ్ఞతను చెల్పి సవరణ సంగీకరించెను. ఈ తీర్మానమును చెప్పటలో జేరియ ఋణమును

దీర్చుటకై కొత్తపన్నుల వేయవలెనను నుద్దేశ్యము లేదని ఆయన గట్టిగ చెప్పెను. తీర్మానము సంస్కరించిన విధమున అంగీకరింపబడెను.

రైల్వేలను కొనవలెనను తీర్మానము

సర్వే మెన్జీ దాదాభాయిగారి తీర్మానము మాక్వాటర్నగారి సవరణతో సంగీకరింపబడిన పిదప సర్దారు జోగింద్రసింగు గారు ఈ ముఖ్యమంత్రియైన రైల్వేలను గాని ఇండియా పెని స్సుల రైల్వేలను గాని పూర్తిగా ప్రైవేటు కంపెనీ యేదైన కొనుగడుల ప్రభుత్వమువారి సంగీకరింపవలెనను తీర్మానమును పాదించిరి. ఈ తీర్మానమును పాదించుటలో నుద్దేశ్యము ద్వివిధమని ఆయన చెప్పెను. ఒకటి విదేశీ మూలధనము భారతదేశమునకు వచ్చుట కొన్నింటి వారికిష్టములేక పోలేదనియు మరియొకటి సమర్థతతో నిర్వహించునెడల కంపెనీ మ్యానేజిమెంటైనను యిష్టమేయనియు చెల్పుటయే. భారతీయులు రైల్వేలతో పరక వ్యాపారముల జేయునట్లు ప్రోత్సాహము జేయుటకు నెనుకటికన్న యిప్పుడవసరముగలదు. ఇంగ్లాండునుండి మూలధనము వచ్చునని భయములేదు. విదేశీయ మూలధనము రాకుండ జేయవలెనను భావమును గూడ వదులుకొనవలెనని ఆయన అభిప్రాయము. అమెరికాలో అభిప్రాయము కంపెనీ మ్యానేజిమెంటుండవలెనే గాని ప్రైవేటు మ్యానేజిమెంటుకు ప్రతిపాదముగ నుండెనని సర్వే జోగింద్రసింగుగారు ప్రకటించుచుండి చూపిరి.

ప్రభుత్వాభిప్రాయము

సర్వే ఛార్లెస్ ఇన్సగారు ప్రభుత్వపక్షమున జెప్పుచు సర్దారు జోగింద్రసింగుగారు విదేశీయమూలధనము భారతదేశమునకు రానియకుండుట యిష్టములేదని చెబుప నుద్దేశ్యమైన యెడల తీర్మానము నీవిధమున నుపపాదించు పరాదని చెప్పిరి. ఇండియాలో రైల్వేల మ్యానేజిమెంటు ప్రైవేటుండనను అసమర్థతతో నుండెనని అంగీకరించుటలేదనియు, ప్రైవేటుండనను, కంపెనీకిందనున్నను ఎక్కువభేదములేదనియు, కాని ఇండియాలో రైల్వేలు అనేకసభ్యులు గల రైల్వే బోర్డుచే పరిపాలింపబడుచున్నదనియు జెప్పెను. భారతదేశములో ప్రజాధికార మెక్కువైనపుడే ప్రైవేటు మ్యానేజిమెంటుకు కుపద్రవము గల్గును. ప్రజాశాసనసభలు రైల్వే మేనేజిమెంటుతో జోక్యము గలుగజేసికొనిన ప్రైవేటు మ్యానేజిమెంటు అవజయము గాంచును. ప్రజాప్రభుత్వమున్న దేశములలో రైల్వే ఆర్థికమును, మిగతాద్రవ్యముతో గలపకుండవేరుజేసి యిట్టి ఉపద్రవము రాకుండ జూచెదరు. ఈ ఉపద్రవము మనకునుదుండుకొనియే రెండేడ్ల క్రింద నిజమైనకంపెనీ మ్యానేజిమెంటు జేర్చి లాభముల జేకూర్చుటకై రెండు ప్రత్యామ్నాయవిధానముల నేర్పరచిరి. ఒకటి కంపెనీ మ్యానేజిమెంటుంచుట. ఆకర్షు కమిటీవారు ప్రైవేటు మ్యానేజిమెంటుండవలెనని చెప్పిరి. కారణము ఇప్పుడున్నకంపెనీ మ్యానేజిమెంటు బూటకముగ నుండెను. ప్రభుత్వమువారు వారి ప్రత్యామ్నాయమును బయలుపెట్టిరిగాని ఓడిపోయిరి. అందుచే ప్రభుత్వమువారిరెండు రైల్వే మ్యానేజిమెంటు దీసికొని సమర్థతతో నడుపనుద్దేశించిరి. ఖర్చులేన్నింటి నో తగ్గించిరి. ఈ ఉపద్రవములన్నియు జూచి యే ప్రభుత్వము వారిరెండు రైల్వే మ్యానేజిమెంటును దీసికొనిరి. కంపెనీ మ్యానేజిమెంటు ప్రభుత్వము వారికిష్టములేకపోలేదు. ఇ. వి. రైల్వే జనరల్లో వచ్చును గావునను, జి. వి. పి. రైల్వే జనరల్లో వచ్చును గావునను ఇంకను నెట్టి యేర్పాటును జేయలేదు.

ఆర్థికముల వేరుజేయుట

రైల్వే ఆర్థికమును మిగతా ఆర్థికమునుండి వేరుజేయుట సంగీకరించునెడల ప్రైవేటు మ్యానేజిమెంటు కుండు ఆక్షేపణలు పూర్తిగా పోవును లేదాకొంతతగ్గును. ఇందువలన రైల్వే ఆర్థికము ఎక్కువ ఫలముగనుండునట్లు చేయవచ్చును. ఆకమిటీ పురాతన పద్ధతియనునాక్షేపణ యుండును. ఆపరిశీలనలో ప్రభుత్వము వారు రైల్వేలను ప్రైవేటుకంపెనీ మ్యానేజిమెంటు కీయ నోల్దురు.

ఇదివరలో నీవిషయమై భారత శాసనసభలో చర్చించినపుడు నూచించిన మూడవ ప్రత్యామ్నాయమును నూచింప నందుకు సర్వే దేవునాద సర్వాధికారి సర్వే ఛార్లెస్ ఇన్సగారు యెత్తి పాడిచిరి. ప్రభుత్వ బలముండిన యెడల మూడవ ప్రత్యామ్నాయము సంగీకరింపబడెడిదే కాని అవకాశము పోయెను. రైల్వే ఆర్థికమును వేరుజేయవలెనను ప్రైవేటు మ్యానేజిమెంటు అవజయము గాంచునని

సర్ చారల్యగారు చెప్పుచున్నారు. ఇప్పుడో యెప్పుడో ప్రభుత్వమువారు భారతేశాసనసభలో నూచింపబడిన మాదానప్రత్యమ్నాయమునంగీకరింపకతప్పని ఆయన చెప్పెను.

తీర్మాన ముపసంహరించుకొనుట

వాణిజ్యంగసభ్యుడు చెప్పిన వివరణముపైని సర్దారు జోగింద్రసింగుగారు తీర్మాన ముపసంహరించుకొనిరి.

అంతట సభ ఆపివేయబడెను. మఱల సోమవారము సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె)

నెల్లూరు.

పురపాలకసంఘపు ఎన్నికలు

కార్యాంతరమున నిచటికి వచ్చియుండి యెన్నికల సంరంభమును జూచితిని. ఈనెల 22 వ తేదీ జరుగు కొన్ని వార్డుల ఎన్నికలకు కొందరభ్యర్థులైరి. ఇందు కొందరు కాంగ్రెసుసభ్యులును గలరు. వీరియందు నెల్లూరు పౌరుల కధికవిశ్వాసము గలదు. దీనిని మరల్చుటకు కొందరభ్యర్థులు కూర్చి మానమునకు శరణ్యమగుట, వారి బలహీనతను చెల్పుచున్నది.

ప్రజల హృదయములు కాంగ్రెసువారి వశమైనందున వానిని తమవశమొనరించుట కొక యోత్సాహ కొందరభ్యర్థులు బన్నిరి. యిప్పుడు నిలచినవారిలో కాంగ్రెసు యభ్యర్థులు పలువురు నిస్సంధవాసమునండి వచ్చినవారగుట, వారభ్యర్థులగు నుండ వీలులేదని కాన్సిలులో నడ్డుపెట్టిరని తెలిసినది. ఇదిలజ్జాకరమే గాక వారెంతదుర్బలులో లోకమునకు మరింతవెల్లడి యైనది. దీనిపై నిచ్చెడి పురపాలక సంఘాభ్యర్థుని యుదారముగ తీర్మానమునకు ప్రజ లుత్కంఠతో జూచినారు.

కులమునుగూర్చి ప్రత్యేకముగ కాన్సిలులో సేమియు న్నదని అభ్యర్థుల నడుగుచున్నాను. కాంగ్రెసు సభ్యుల నిర్బంధావాసమునకు దేశహితు డెవడును అపయశము నంటగట్టజాల దని సింహపురివారు తెలుగుదురు.

మున్సిసిపల్ సభ మనగా ప్రజలు స్వపరిపాలన చేర్చుకొనుట కేర్పడిన పాతకాల. అందలి సభ్యులు మనచే నెన్న బడిన ప్రతినిధులు, వారిధర్మము, పౌరస్వత్వములను గాపాడుట. తట్టి సభ్యులు తమధర్మమును గాపాడుటలో నెంతవరకు ముందుకు వచ్చిరో గమనించుచుండవలెను, మనకదిమప్పు చెచ్చుటకు సందియముండదు. ఈ పట్టణమునందలి జనసంఖ్య రమారమి యేబదివేలు. వీరిలో ఓటునిచ్చువారు 15 వందల జనులు. చెల్లించునది 230 వేలరూపాయలు రమారమిగనుండును. కనుక తలకొకటికి రమారమి ఆబాలవృద్ధపర్వంతమును 0.8-0 అణాలు చెల్లించుచున్నార. ఇట్లు 88 మందిలో నొకనికి వోటు నిచ్చు హక్కు గలదు. గాన తన ఓటుపై నెందరాధారపడి యున్నారో ప్రతి ఓటరును గమనించవలెను. బంధుత్వ కుల, స్నేహితిపాఠకులపై తన ఓటును దుర్వినియోగపరచిన వాడు చేవునియందు జవాబు చెప్పవలసి యున్నది.

సభ్యత్వము ప్రజాసేవకేగాని, ఆదంబర గౌరవమునకు గాదు. ఓటునిచ్చుట, ఇచ్చినవానికి, వానివెనుకనున్న 88 గురి తేమలభములకే గాని అభ్యర్థి గౌరవమునకు మన తేమ లాభములను బలిపెట్టుటగాదు అని సభ్యుడును వోటరును ఏనాడుగ్రహింపగలుగునో ఆనాడే దేశము బాగుపడ మొదలిడును.

బాబలు, విద్య, వైద్యము, ఆరోగ్యము, దాహోచకము, పారిశుధ్యము, మొదలగు నెన్నో, పౌరుని ముఖ్యజీవనమునకు సంబంధించినవిషయము లతనిచేత నున్నవి.

దేశభవప్రవావాము పశ్చిమసముద్ర పాతము గాకుండ నరికట్టు ఖద్దరుపట్టెము ముజుబుని ద్విరజీవమునకు సంబంధించిన జాతీయపరిశ్రమలు, బాతీయగౌరవము నభివృద్ధిపరచి, బానిస తనమును నశింపజేసెడి జాతీయవిద్య. ఆర్థిక సైత్తిక సంపత్తులకు దేశజనులను మారముచేయుచున్న త్రాడు దురాచారపద్ధతులను మాన్పు సదుపాయము లెన్నో చేసి దేశీయమహాజన సభోద్దేశ్యములకు తోడ్పడవలసి యున్నది. వేయేల మనయాయు రాలోగ్యభాగములన్నియు పౌరసభ్యుని చేతిలోనున్నవి. అట్టి పౌరసభ్యుల కర్మత, కాంగ్రెసుపద్ధతయల ననుసరించువారికి గలదు. దేశజనుల స్వాతంత్ర్యమునకై నిరంతరము పోటుబడుట లోను, పౌరజనుల యభిమతమును గుర్తించి, తదనుగుణముగ నడచుటలోను, జాతీయజీవనమునే పరమావధిగా నెంచి ప్రజారాధనమొనరించుటలోను, అతని కాలడే సాటియని సింహపాప లెరుగనిదిగాదు.

కలకత్తా, మదరాసు, పూనా, విజయవాడ మొదలగు పౌరులు తమపురపాలకసంఘములకు, కాంగ్రెసువారిని బంపి కృతార్థులైరి. ప్రతాపసింహపౌరులు, వారికేవిధమునను తీసి పోవువారుగారు. ఈయెన్నికలనుండి ప్రారంభము జేసి, కాన్సిలుసభ్యులల్లగును కాంగ్రెసువారి నెన్నుకొని సింహపురి గౌరవమునకు వన్నె బెట్టెదరుగాక యని కోరుచున్నాను.

ఒక కృష్ణామండలవాసి.

అత్యద్భుతకుమ్మరోగని వారిణి

గుణములేదని రుజువుచేయువార్షికు 1-6-0-0 లు బహుమాన మివ్వబడును. అష్టాదశ కుమ్మరోగములుగ్యారంటీగ కుదుర్చబడును ఒకడబ్బా వల రు 10-0-0 పేకింగపొస్తేజీ వేరు.

రెడ్డి అండు కో, ప్రొప్రియరు, యం. సుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపోస్టు గోదావరిజిల్లా.

మ లే రి యా, ఇ త ర జ్ఞ ర ము ల కు

వై రె క్కు

ఒక్కటే ఆహామైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచుగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనిలోకతే ఈ యోగ్యతాపత్రిక నిచ్చియున్నాడు. అందువల్లనే

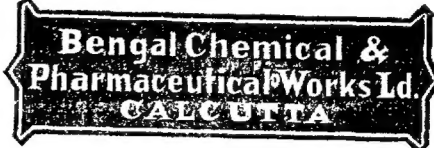
వై రె క్కు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది.

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములవాసిన పంపబడును.

బుడ్డి 1-కి ధర రు 0-18-0

వి. పి. చార్జితోనూ రు 1-2-0.



గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన

భగవద్గీత

చక్కని ములభవనము. సుందరమైన బైండ్. సాగైన గోజుకాగితములపై ముద్రితము. మెల పదిఅణాలు.

ఈ ములభిత్వేలి వెచనగ్రంథము దైవజ్ఞానమును సుస్వార్థమును చెల్పుచు, ఎల్లరకు సత్కలతోపయోగమై యుండును.

ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.

వైపు స్త్రీకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

సెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అస్సూరీ కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

సి.క్విన్ సమృద్ధమైనవి ఆదంబరములేని పాలిసియని ప్రపంచముందు ఆంతటను తెలియును.

ప్రీమియములు చాల తక్కువ కాలము గడచిన పాలిసీలు పునరుద్ధారణచేయబడును.

పాలిసీలను మంచిక్రయమునకు యిచ్చుటకు వీలు గలదు.

మరత్తులు ములభమైనవి. హక్కుదారులకు సకాల మన వైకమివ్వబడును.

గడిచిన సంవత్సరపు బాలన్సుషీటుకు, ప్రాప్తికనుకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.

(3)

బెంగుళూరుబ్రాంచి

మద్రాసుబ్రాంచి

152 కమ్మర్షియల్ బిల్డింగ్

9/10 సెకండులై నుబీచి

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

సాక్షి

మొదటిభాగము 2-0-0

రెండవభాగము 2-0-0

మూడవభాగము 1-8-0

నాల్గవభాగము 1-12-0

ఇదియొక యపూర్వమైన గ్రంథరాజము. కథగాదు. కల్పనముగాదు. పుబంధ మంతకన్న గాదు. పురాణేతిహాసనసంబంధములే గాదు. చిత్రమగు గ్రంథము. చదువుడు! చదివి యానం

దింపుడు!! తెలుగుభాషలో నిదివఱకెన్నఁ దిట్టిగ్రంథము చూచి యెఱుంగము. జంఘాలాశ్రమి, కాలాచార్యులు, బొజ్జయ్యకెట్టి, వాణీదాసుడు, సాక్షి అను బిరుదుగుసంఘము. ఈసంఘముచే చర్చింపఁబడు విషయములు బహు చమత్కారముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కడుపు చెక్కిలగునటులు నవ్వు వచ్చుచుండును. ప్రయాణము చేయునపుడు - ఏమియుఁ దోఁపకుండునప్పుడు - అనేకవిషయములు దెలిసికొనగోరునప్పుడు - బాలురకు, యువకులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు చదువుట కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులోలేదు. ఒకమాటు చదివినవా కీగ్రంథమును వలదు. నునోపరమును ప్రాణగంధిరము నగు కైలి కుదుర్చుకొనుటకు విద్యార్థుల కింతకన్న నుపయోగకరమగు గ్రంథము లేదు. జంఘాలాశ్రమి యుపన్యాసభోరణి, కాలాచార్యుల రచనాపై పుణి, వాణీదాసుబంధుర ప్రబంధరచనాకై సాక్షి విషయ నివేదనాపై ఖురి, అభిప్రాయసమంజసత చదువదగినవి. ప్రతియాంధ్రుని, ప్రతిఅక్షరాస్యుడును ఈగ్రంథము చదువదగినది. ఒకయెడ సంభాషణచాతుర్యము - ఇంకొకయెడ పాత్రావలననైఖరి - మరియొకయెడ అపూర్వవర్ణనా గాంభీర్యము - చదువరుల కెంతయో సంతస మొనంగును.

వలయువారు:-

పానుగంటి రాజారావు విరావురం

గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

ఆంధ్రనాటక సాహిత్య పరిషత్తు

సాహిత్యసభాధ్యక్షులగు శ్రీ శతావధాని
కాశీ కృష్ణాచార్యులుగారిలో సంభాషణ

ప్ర:—రంగస్థలమున, గానాదికము, నటుడు, కల్పింప
చను, భ్రమకు భంజక మన జెల్లునా?

ఉ:—నటన, రంగస్థలమున, సామాజికుని బోధనము
నకు లోబరచు ప్రతివిషయమున, భ్రమభంజకమే యన జె
ల్లును.

ప్ర:—మీరు దేశించుచోదన మెట్టిది?

ఉ:—సామాజికులనుండి వెడలి, నటుని యాచార్యత్వ
మును త్రోసిపుచ్చి 'వన్స్ మోర్' మొదలగునవి.

ప్ర:—సామాజికుని తృప్తిపరచు యత్నించుట నిం
చ్యమా?

ఉ:—నటుడు పరుపవలసినట్లుగాక, యన్యథా తృప్తి
పరచుట, నింద్యముకాదా?

ప్ర:—అందువల్ల, నటభర్తయున కెట్టిలోపము చేకూ
రును?

ఉ:—నటుడు సామాజికుని తనభ్రమయందు జిక్కిం
చుకొనుటకు బదులు సామాజికుని యామోదభ్రమయందు జి
క్కిన లోపమునకు.

ప్ర:—ఇది నాటకలక్షణమునే తారుమా రొనర్చు
నున్నది.

ఉ:—తారుమా లేదు. భ్రమకారణము. సామాజికుడు,
భ్రమకుడు నటుడు. అని పాతమును మార్చినచాలును.

ప్ర:—ఇది యేకాంతియందయినగాని ప్రకృతిసిద్ధమగుట
సంభవించునా.

ఉ:—అభివ్యంపనకు హరిశ్చంద్రులు గూడ,
నట్టివారై యున్న వారిపాత్రల నభినయించు ప్రకృత నటులు
గూడ నట్లుచేయుట ప్రకృతిసిద్ధమగుట సంభవించును.

ప్ర:—కావున నటసామాజికదృష్ట్యా నట్లుండవలెనందురు.

ఉ:—నటునిదృష్టి తన ఆచార్య త్వ సిద్ధి యం
చును, సామాజికుని దృష్టి అభినయనాయకునియందును లీనమై

యుండవలయును.

ప్ర:—వారియుభయుల దృష్టియు నెట్లుండ, గూడన
వలయును?

ఉ:—నటునికి సామాజికుడును (వ్యక్తి), సామాజికునకు
నటుడును (వ్యక్తి) గోచరింపజనదు.

ప్ర:—నటు డాచార్యత్వమును పొందెనా యను విష
యమునకు సామాజికుని మనస్సున నేమినిదర్శనము?

ఉ:—నటుడాచార్యత్వమును పొందెనా యను సం
దేహ మాత్రని మనస్సున నుదయింపకుండుటయే నిదర్శనము.

ప్ర:—ఒక శత్రు, నానటుడు పరచితుడగునేని, నాతని
సంస్కారమే రూపమున నుండును.

ఉ:—భ్రమయందు దున్నంత దనుక నాతని కాతని
సంస్కారమే, బుద్ధియందు నిలువదనవచ్చును.

ప్ర:—నటునివ్యక్తిమణాదిసంస్కార మెట్లుండును?

ఉ:—నటుని నిష్క్రమణ మన్న నేమియుద్దేశము?

ప్ర:—భ్రమ వీడినప్పుడని నాయభిప్రాయము.

ఉ:—అట్టిసమయముల, మననటుడింకను రాలేదే, యెం
తమోసగాడని యనిపింపవలయును. (నశేషము)

(ఒకవిలేఖరి)

బెజవాడకాంగ్రెసు

ఖద్దరుబోర్డువారి ప్రకటన

ఖద్దరుబట్టలు, ఏటులు, వడకునూలు, కడుక్కు, రాటుములు
దగ్గర కావలసినవారు యాక్రిందిస్టోర్సులకు రావలసినదని కో
రుచున్నాము.

బెజవాడటవునులో: పెద్ద బజారులో ఫార్మిచోడాపాపు
వగ్గరవున్న కాంగ్రెసు ఖద్దరుస్టోర్సు.

గవర్నరుఛేలలో: అద్దేపల్లి రామశేషయ్యగారి యిం
ట్లోవున్న ఖద్దరుస్టోర్సుకు.

గవర్నరుఛేలలో: సి.పాపు యిదివరకు వున్నచోటునుండి
పైకొలముకు మార్చబడినది. బెజవాడటవునులో కూడా అందరికి
శుద్ధఖద్దరుదొరుకుటకై కొట్టు క్రొత్తగా స్థాపింపబడినది.

బందా సూర్యనారాయణ.

సంయుక్తపరగణాల శాసనసభ
రెండు ముఖ్యమైన తీర్మానములు

రాజకీయనిర్బంధితుల విడుదలగోరుట.

లక్నో, సెప్టెంబరు 10:—న్యాయశాఖ కార్యనిర్వా
హకాఖియు విడదీయుటకు తీర్మానముగా యేర్పాటులు జేయవ
లయునని గోరు నొక తీర్మానము నేటి సంయుక్త రాష్ట్రశాసన
సభలో ఆమోదింపబడెను. ఈ తీర్మానము యిదివరలో స్థానిక
దొరతనమునా రొప్పుకొనిరనియు యిండియాదొరతనమువారి
శాంక్షనుకొర కెదురుజూచుచున్నారనియు స్థానిక దొరతన
మువారు చెప్పిరి.

నేరస్థులను తప్పమిగిలినరాజకీయనిర్బంధితులను విడుదల
చేయవలయుననిగోరు రెండవతీర్మానముగూడ ఆమోదింపబ
డెను. (ఆ. ! పె.)

(953) వెల్లింగటన్ సినిమా

18-9-24 శనివారమునుండి 19-9-24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 అటలు రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు
4-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్డెయన్ సినిమాల్

"ది బీస్టు ఆఫ్ పారడైస్"

క్రూరమైన అడవిమృగములు ధీరులైన విల్లియం డెస్మాండ్
8 ఎల్విస్ సెడ్జ్విక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి.
న్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

ఇంపీరియల్ సినిమా హైదరాబాద్, తిరువళ్ళిక్కేణి

18-9-24 శనివారమునుండి 19-9-24 తేది మంగళవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 అటలు రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.

ది మిస్రీ ఆఫ్-13

మొదటి 10 భాగములు చూపబడును.

అంగీకరించిరి!

మిక్కిలి ఉత్సాహమైనది!

"నేను మద్రాసులో నున్నప్పుడు దీనిని
అనేక మిత్రుల కిచ్చితిని. ఇన్ ఫ్లయెంజా,
మలేరియా మొదలగునాటిచే కఠినముగా
బాధపడుచుండిన వారికి అత్యద్భుతమైన
గుణ మిచ్చినది." టి. ఇ. ఆండర్సన్,
బాటు రోడ్డు,
కోలాలంపూరు, ఎఫ్. ఎమ్. ఎన్.

పరిశోధనచే శ్రేష్ఠమని రుజువుపెనది.

"ఈ ప్రకారము తక్షణమే గుణ మిచ్చు
జౌషధమును ఇదివరలో నే నెప్పుడును
ఎఱుగను." జె. ఇ. లి, పర్సన్ ఆస్పిటేలు
కార్యదర్శి, హైదరాబాదు, (డక్కన్)

డా. విషయమై నిస్సందేహము.

"ఈ జౌషధము మా నుండ్రాలయము
నందు రెండుసంవత్సరములనుండి వాడబడు
చున్నది. ఒకేమాత్రాదుతో అద్భుతముగా
జ్వరము ఆగును. అన్నివిధజ్వరములకు ఇది
మంచి గుణ మిచ్చును. ఆ విషయములో
సందేహ మేమాత్రమున లేదు.

జె. హెచ్. తూతి, మేనేజరు,
హతిసింగు యండ్రాలయము,
అహమదాబాదు.

ఎవరును కాదన లేరు.

"ప్రతివాదిపక్షము సాక్షిగాడ స్క్విబ్బు
సిద్ధౌషధముయొక్క అమృతము, కీర్తిని
గుఱించి వ్యతిరేకభిప్రాయమును యివ్వ
జాలరు."

జస్టిసు ఎమ్. హెచ్. డబ్ల్యు. హెబ్బాద్,
ఐ. సి. ఎస్. హైకోర్టు, బొంబాయి.

ఆందరును అంగీకరించిరి!!

స్క్విబ్బు గుణము గల దని

ప్రమాణము చేయుచున్నారు.

"స్క్విబ్బు చలిజ్వరనివారిణి అద్భుత
ముగా పనిచేయుచున్నది. దానిని ఉప
యోగించినవా రందరు అది గుణము గల
దని ప్రమాణము చేయుచున్నారు." జి.
జె. షే. సి. లోకో డిపార్టుమెంటు,
ఏ. అండ్ బి. రైల్వే, అస్సాము.

హిందూదేశమునందు కుటుంబబౌషధము

స్క్విబ్బు

చలిజ్వర నివారిణి

మలేరియా, ఇన్ ఫ్లెంజా, చలిజ్వరము లన్నిటికిని

యండ్రాలములు, గమలు, తోటలు, కార్యగారములు, ధర్మపాఠశాలలు,
వైద్యులు మొదలగువారికి ఒక బుడ్డి యిహముగా పంపబడును.

మీ విలాసము గల కాగితములపై వ్రాయుడు.

హిందూదేశమునందు అంతటను అమృతమునకు దొరకును.

మెనర్సు మాడన్ నన్ను అండ్ కో.,

కొమిస్టులు, క్రాఫర్డు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

మద్రాసు డిపో. ఏ. ఎన్. ఆర్. మూర్తి & నన్ను, 9, హెచ్.కోమ్ము బాడ్స్.

మేలు - పక్షపాతము.

"వేటెంటు జౌషధము లనిన వాకు
గిట్టుదు. అయితే స్క్విబ్బు జౌషధము
అన్నివిధములగు జ్వరములకు మిక్కిలి ఉప
యోగించును. మంచుగుణ మిచ్చును."

తెనరెండు ఎమ్. జి. గోల్డెన్ ఫీల్డ్,
హైదరాబాదు. (డక్కన్)

విడువక ఉండదగిన మిత్రుడు.

"ఇది అద్భుతమైన నివారిణి. మలేరియా
జ్వరము, ఇన్ ఫ్లెంజా జ్వరములకు
మిక్కిలి గుణకారిణినిరుజువుపెనది. ఒకటి
లేక రెండుబుడ్లు లేకనేను ఎప్పుడును
మకాముకు వెల్లుబకేదు పోనా, బి. ఏ.
ఇన్. సెక్టరు ఆఫ్ న్యూస్పాపర్స్,
సాగైంగు, బర్మా.

అంగీకరించిరి!!!

కుదుర్చుటకంటె ఆటంపరచుటమేలు

"ఇది ఇన్ ఫ్లెంజాకే గాక మలేరియాకు
కూడ మంచి గుణ మిచ్చును. మలేరియా
రాకుండ ఆటంకపరచుటకై ప్రజలంద
రును ముఖ్యముగా దీని నొకబుడ్డిని తనవద్ద
తప్పక ఉంచుకొనుట శ్రేయస్కరము."

ఎస్. సుబ్బారావు, ఎల్. ఎమ్. పి.,
ఇన్ ఫ్లయెంజాహామ్, మైలాపూరు, మద్రాసు.

మిక్ క్షేరులో ఇంద్రజాలముగలదు.

"మీ స్క్విబ్బు మిక్ క్షేరు ఇచ్చుట ఇంద్ర
జాలమువలె పనిచేయుచున్నది. త్వరగా
అది మంచిపేరును గడించుచున్నది." —
ఎడ్వర్డువీధి, బోనుకంపెని, మొంబాసా.

ఒకసారి వాడిన, ఎల్లప్పుడును
వాడుదురు.

"మీరు ఒకవారము దినములకు మునుపు
దయతో పంపిన 12 బుడ్ల స్క్విబ్బు
సిద్ధౌషధమునకు అనేకవందనములు. దయ
చేసి 18 బుడ్లను తిరిగి పంపగోరెదను.
నా తోటలో నున్న కూలీలకు జ్వర ము
న్నది. ఇది వారికి మంచుగుణ మిచ్చును."

సర్ ఎస్. సి. ఒలియెనాకీహి,
తాలస్సా, హిందు లబీనియా, సిలోను.

నిరాశ జెందిన రోగులకు ఆశ గలదు.

"మలేరియాజ్వరముచే బాధపడుచుండిన
ఇద్దరు మిక్కిలి కఠినస్థితి లో నుండిరి.
వారిని వైద్యులు కూడ చేయ వ ద లి రి.
అయితే స్క్విబ్బు జౌషధము వారికి
మంచుగుణ మిచ్చినది" — సి. డి. ఎల్.
ప్రయోగ్, హైదరాబాదు. (డక్కన్)

లీనివేదికము తొనివేయబడెను

స్వరాజ్యపక్ష అద్భుత విజయము

68 మంది అనుకూలురు, 46 మంది ప్రతికూలురు

మరికొందరు సభ్యుల ప్రసంగములు

భారత శాసనసభ

లీనివేదికపై చర్చ

కాల్పరంగు

సిమ్లా సెప్టెంబరు 12:— రాత్రి 7 గంటలకు భారత శాసనసభయందు లీనివేదిక చర్చపై వోట్లుపుచ్చుకొనగా పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గారి సవరణ అంగీకరింపబడెను. అనుకూలముగ 68 వోట్లును ప్రతికూలముగ 46 వోట్లును వచ్చెను.

సిమ్లా సెప్టెంబరు 12:— లీనివేదికపై చర్చ సెటితో ముగిసెను. అధ్యక్షుడు ఆలోచించినట్లు కార్యక్రమమునందున్న ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము లిచ్చుట లేదని చెప్పిరి. ఇందువలన వెంటనే లీనివేదికపై చర్చ జరగవలసి యుండెను. కాని కోహ్లాలు లో ఒక మతమువారికిని మరియొక మతమువారికిని జరుగు అల్లరుగూర్చి రంగాచారిగారు కొన్ని విషయముల దెలిసికొనగోరిరి.

కోహ్లాలు అల్లరులు - బ్రేగారి యుద్ధంతము విదేశాంగకార్యకర్త యగు బ్రేగా ట్టు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:

కోహ్లా లో మంగళవారము మధ్యాహ్నము హిందువు నికును మహమ్మదీయులకును పోట్లు జరిగెను. ఈ దెబ్బలాడు కొనునారు తుపాకుల నుపయోగించిరి. ఇందువలన చాలమంది చనిపోయిరి. పట్టణము కొంతకాలంబడిపోయెను. కాంతిని జేమా డ్యుటకు పోలీసులు పోలీసులచేయ దాటిపోయెను. అందుచే వెంటనే మిటిటరీ సహాయము దీసికొని రాబడెను. వెంటనే గుట్టపు దళమును పదాతులను పట్టణమునకు వచ్చెను. ఇంకను విప్లవకారులు కాల్పుమునే యుండిరి. అప్పుడు పదాతులు ప్రవేశించి డె పూట్రి కమిషనరు ఈ తరుపుపైని ఇంట్లో పైకికి లోనండి కాల్పును వారిమీద కాల్చిరి. మొత్తముమీద వైసికులు 9 గుండ్లు మాత్రము కాల్చిరి. వీనివలన నెవరికైన ముప్పువాటిలేనేమో చెలియదు గాని ఇండ్లమీదినుండి తుపాకుల గాల్పుట ఆపి వేయబడెను. ఈలోపల అనేక చోట్ల మంటలు బయలుదేరి తగ్గి పోయెను. పట్టణములో మంటలనార్చి అప్పుడే లాటిలు బయలుదేరగా అప్పుట్లకై ఇంకను కొందరు వైసికులు పంపబడిరి. ప్రార్థు గ్రంథునప్పటికి ఒక్కచోట దప్ప అంతటను నిప్పు ఆర్పివేయబడెను. పట్టణము వైటికి కాంతముగనే యుండెను. మేజిస్ట్రేటులును పోలీసులును పట్టణములోనే యుండిరి. వైసికులు కాపలా గాయము గ నీదిగురుమండిరి. ఆ రాత్రి కాంతముగ గడచి పోయెను. వైసికులు మరల 10 న లేచి ఉదయము పట్టణము లోనే నిప్పునార్చివేసిరి. కాని ఉదయమున మరల మంటలను కాల్పులును బయలుదేరెను. రాత్రి చీకటిలో కొందరు గడ్డివాండ్రును తప్పించుకొని వైటివాండ్రు కొందరు లోపల ప్రవేశించి యీవని జేసిరి. నిప్పు ఆర్పవారిపై తుపాకుల ప్రేరిరి. పోలీసువారును పరిహార్డు రాష్ట్రములోని కాష్ట్రీనిలులను పట్టణము నుండిరి. పట్టణములోని హిందువులను రక్షించుటకై వైసికులు సివిలు అధికారులను మంచి సహాయమును జేసిరి. సాయంత్రముగ సరికి వారిని చాలమందిని కష్టమునుండి తప్పించిరి. కాల్పులు ఆగిపోయెను. ఎందరు చనిపోయిరి యెందరకు గాయములు తగిలెనో యింకను చెలియదు. కాని యిప్పుడు నాకు వచ్చినవేదికల ప్రకారము కాద 12 మంది చనిపోయినట్లును, అంతకు ఇబ్బడిమందికి గాయములు తగిలినట్లును చెలియమన్నది. నివేదికలను తమరుజేయవలసినవారికను ఈ అల్లరులు జరిగినచోట్ల ఆతురముతోనుండి తొందరతోందరగ పనులజేయుమందులవల్ల నాకు వచ్చినవేదిక లింకను పూర్తిగా లేక వివరములందులోపముగనన్నది. ఈ మహా విప్లవమేల జరిగెనో కారణము లింకను సరియైనవి అధికారుల నుండి రావలయున్నది."

ఈ విప్లవకారులవద్ద తుపాకులు లేకుండజేయుటకు ప్రయత్నములు చేయబడెనా యని పండిత క్యామలాలు నెహ్రూ గారడిగిరి.

బ్రేగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తాను యామహావిప్లవమునుగూర్చి చాలతక్కువగా జెప్పినవని చెప్పిరి.

అఖిలభారత విశాపీయ ప్రభుత్వోద్యోగుల సంఘాధ్యక్షుడు కాల్పరంగుగారు, పంజాబ ప్రభుత్వసభ్యుడు సర్వసులపక్షమున సభయందు పాల్గొనినందు, సభవారి యాదార్థమునే మియును గోరుటలేదనియు న్యాయమును ధర్మమును మాత్రము గోరుచుంటిమని చెప్పిరి. సర్వసులపక్షము సంస్కరణములయొడ భక్తితో నుండుటకై లీనివేదికను లోకలంచముగ భావించుచున్నవిషయమును హాం మెంబరుగారు ప్రతిఘటించి నందులకు ఆయన సంతోషమును దెల్పెను. కమిషనులోని భారతసభ్యులను ఖండించిన విషయమునుగూర్చి చెప్పమ వారు బాధ్యతయు కష్టమునున్నస్థితిలో నున్నపుడు తమసభ్యులను నిష్పక్షపాతన్యాయబుద్ధితో నిర్ణయించిదిశప్ప వేరుగాదని ఆయనచెప్పెను. (హాల్లము) ఆయనమాటలగుగారు లండనుపైమ్మకు వ్రాసిన లేఖనుండియు లీప్రభువు ప్రసంగమునుండియు నుద్ధరించి సర్వసులు కోరు నంతములు న్యాయమనియు వారికి నిజముగ కష్టములున్నవనియు గుర్తించినచో మాపిరి. నిజముగా సర్వసులస్థితి రాయలుకమిషనువారు గుర్తించినదానికన్న అధ్వాన్నముగ నుండెను. ఈ కమిషనువారు దేశముయొక్క ఆర్థికపరిస్థితుల పరిశీలించి యొక్కవ భారమును విధింపగోరక, సర్వసులు వారినివిచారించగోరక విషయమును పూర్తిగా విచారించ వ్యవధి వారికి లేకపోయెనని ఆక్షేపించిరి. స్త్రీలవిద్యుత్తేమనలు సర్వసులు, ప్రావిడెంటు ఫండుగ్రాంట్లు మున్నగువిషయములలో నెట్టిసూచనలును గావించలేదు. సర్ రెజిస్ట్రార్లు క్రాముగారు న్యాయమగుసాకర్యములని యేవివలంబునో ఒక స్టేటుమెంటును తయారుజేయవలసినదని కమిషనువారడిగిరి. సర్వసులకున్న కష్టముల విషయమున నేమియు రహస్యములేదని కాల్పరంగుగారు చెప్పడడిగిరి. అదంతయు కాశ్యోతముగనుండు సివిలు లిస్టులో గాన్పించును. 1875 లో సర్వసుల కిచ్చుజీతములిప్పుటికన్న నెక్కువగా నుండెను. ఆ సంవత్సరమునందు జీవనపుఖర్చుగూడ తక్కువగానుండెను. గత 55 వత్సరములలోను జీవితవ్యయము ఇబ్బడికిబిబ్బడి పెరిగినను జీతములుమాత్రము పెరుగలేదు. అకాకవెనంటెను సర్వసులందు 70 యేండ్లనుండియు యేమియు నభివృద్ధి గాలేదు. 1875 లో బోర్లిన్యెండల నూటికి రివీ|| మాత్ర మిప్పటియభివృద్ధియందును. 1919 లో జేసినహార్పలవలన రంగాచారిగారేమో యొక్కవయ్యచ్చినట్లుల భావించుచున్నారని యామారువలనపై నాన్నలు కమిషనరు, చీఫ్ కమిషనరులు, చీఫ్ సెక్రటరీలు మున్నగుసీనియరు ఆఫీసరులకు తక్కువయే యాయబడెనని ఉపన్యాసముచెప్పెను. రంగాచారిగారు చెప్పిన ఆమార్పులన నెట్టి అభివృద్ధిజేయకుండ ప్రభుత్వమువారాదాయముజేసికొనమండిరి. సర్వసులు పన్ను జెల్లించువారికి భారముని కొందరు సభ్యులు వాదించిరి గాని ఇరిగేషను కాలనలన నిపుడు భార తాదాయమునకు 88 కోట్లు తక్కువగానుండ వచ్చుచుండెననియు, 4 కోట్లు 50 లక్షలవంది జనము ఇరిగేషనుమీద ఆధారపడియుండెననియు, అడవుల అభివృద్ధిలనగూడ నిల్లే కోట్లకు కోట్లు వచ్చుచుండెననియు కాల్పరంగుగారు చెప్పిరి. ఇంతే గాక యొక్కవ ఆదాయము దెచ్చునవి రైల్వేలు గూడగలవు.

అధ్యక్షుడు:— మీరు మాటలాడవలసినకాల మైపోయినది. అప్రస్తుతమునకు బోవుచున్నారు.

కాల్పరంగు:— అయ్యా! మేము ప్రభుత్వమునకేమి పన్ను చెల్లించువానికేమి భారము గావని చూపుచున్నాను. యాకోపియను సర్వసులు ఇరిగేషను అడవుల అభివృద్ధిలనను, రెయిల్వేల వల్లను, సివిలు న్యాయములవల్లను, మరి యితరమార్గములవల్లను పన్ను చెల్లించువానికేచాల దెబ్బను జేర్చుచున్నాడు.

మేముపన్ను జెల్లించువానికి భారముగ నుండక యింకోవిధమున రానంత దెబ్బను వచ్చునట్లుల మేము చేయుచున్నాము."

సర్ పురుషోత్తమ దాసు

తీకమిషను సార్వభౌముడు నియమించుటవలన అనివేదికమును చర్చింపవలసియుండునని సర్ చార్లసు ఇన్స్పెక్టరు నిజ్జి ప్రిచేసియుండిరి. సార్వభౌముడు ప్రభుత్వమును నడుపుప్రభువుగావున తనక్రిందనుండుపాపాలకు మంత్రుల సలహాలేనిది ఎట్టి ఆప్తచారమును జేయడు కావున ఈవిధమున ఆలోచించియెడలనివేదికమునుగూర్చి ఆలోచింప నేయక్కరలేదు. హాం మెంబరుగారు దెబ్బదీసికొని యెంతనుండియో పనిజేయుచున్నారని చెప్పినవిషయమునుగూర్చి శెట్టిగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు హాం మెంబరు గారట్లు చెప్పట యిదివరకు జెప్పినవానికి అనుమానముగనే యున్నదని నూచించిరి. సర్వసు ఉద్యోగులు భారతదేశమునకు చాల మేలనుగూర్చిరి. భారతదేశము గూడ వారిని చక్కగ సత్కరించెను.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డి మను గార. డ్యు ప్రితాను దెబ్బపుచ్చుకొని పనిచేయుచున్న వారెంతమందియోగలరని చెప్పినమాట శెట్టిగారు నూచించినకారణముచే గాని నిజముగా లోపల నట్టిభావముండెనని చెప్పెను.

సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు ఆయనభావము చాల బాగున్నదని చెప్పిరి.

అంతట సి. పురుషోత్తమదాసుగారు పర్యవేక్షించుచు ఉంచితేపు ప్రభువు కష్టనుప్రభువు మరికొందరును యామగ్యసభ్యులు సభలో సర్వసులనుగూర్చిన చర్చయందు గావించిన ఉపన్యాసముల భాగముల నుద్ధరించివానిపై విమర్శించుచు యాప్రభువుల యుదేశమును భారతదేశముపై ఇంగ్లాండుయొక్క అధికారము నిలుపుజేయుటయేయని చెప్పిరి. లీప్రభువు ఏదోసమాధాన మునానే దానిని మరింతయొక్కవజేసెను. ఆకమిషనులోని భారతసభ్యులు ఏదో భాయమాత్రము వచ్చుదానికి పూర్తిలాభము నిచ్చివేసి రని ఆయనయభిప్రాయము. తీకమిషను విషయములో చేసినట్లుల మరియేకమిటి నీవేదికమునుగాని సాక్ష్యములు పరిశీలించకుండ అంగీకరించికేమో ప్రభుత్వమువారు యింకను ఏమయిన చెప్పవలెకేమో ఆయన వినగోరెను. సాక్ష్యములలో నూటికి 95 మందిని మాత్రమే బహిరంగముగ విచారించుట ఆయన కాశ్యముగనన్నది. సర్వసు ఉద్యోగులకు రహస్యమేమియు లేదని కామతుగారు నూచించిరి. పండిలమోతీలాలుగారట్లు ఒక కమిషనుసభ్యులు కొందరు నిర్దోషులపై రహస్యముగా విచారించునని చెప్పిరి. ఇతరదేశములలో పోల్చుచూచినయెడల భారతదేశములో జీవనవ్యయము ఎంతయభివృద్ధి జెందినదియు ప్రభుత్వము వాటగాని కమిషనుసభ్యులుగాని తెలుపవలెనని ఆయన కొరెనా.

ఇతరదేశములలో సర్వసు ఉద్యోగులకు ఏమాత్రము వేతనాభివృద్ధియేదని వర్తకము పడిపోయినకాలమున సామాన్యపువర్తకసంఘములు ఎట్టి వేతనాభివృద్ధినిచ్చిరి. 1921 నుండియు, ఎట్టికోతలుకోయబడెను. ప్రావిన్సియలు సబార్డినేటు సర్వసులకు ఏమాత్రము వేతనాభివృద్ధినిచ్చిరి. ఈవిషయములు గూడ తెలుపవలసియున్నది. టైంస్కేటునుగూర్చియు సెలవులబంధనలు గూర్చియు, పెన్షను నిబంధనలయందలి మార్పులను గూర్చిగూడ ఆయన తెలిసికొనగోరెను. ఈసంగతులన్నియు తెలియమందయిప్పుడుజేయు నభివృద్ధి న్యాయమైనదోకాదో యాసభవారు నిర్ణయింపవలయు. సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు రింగును ఉపనవ్వించుచు లీకగొవనువారు వాణిజ్య కార్యాలయములందు పనిజేయువారి స్థితిలో పోల్చితేపులు పెడత్రోవ జెట్టుయినదని జెప్పిరి. లీప్రభువుగారు కోరగ ఈచర్చయందు పాల్గొనిన ఇంచితేపు ప్రభువు గారుగూడ వాణిజ్య కార్యాలయములందు చెప్పజీతములు వ్యక్తిసావర్థ్యముల బట్టియు సుఖరాషిని చుట్టియు మారుమందుననిజపప్పుకొనిరి. వాణిజ్య కార్యాలయములందు వర్తక పరిస్థితులనుబట్టియు వ్యక్తిసావర్థ్యమును బట్టియు వేతనాభివృద్ధియగును గాని సర్వసులలో చాలె ట్రైగు స్కేలు నిచ్చెనను బట్టుకొని అందరు ను పయికి బోవు నట్లుండదని ఆయన జెప్పెను. ఇంతయే గాక సర్వసు ఉద్యోగులకు వర్తక కార్యాలయోద్యోగులకు లేనట్లునంటి పెంజను సౌకర్యములుగలవు. ఇంతయేగాక కంపెనీలలో పనిజేయువారులు పొన్నాళ్లు పనిజేసి దానికి తగినట్లుగానే పంచుగోరుటకు లిందునా.

ఆరికమూచనలు - ఆరికసభ్యుని సమరసము

అంతట సర్ చేసిలుట్టాకెటు గారు ఆర్థిక సూచనలను గూర్చి ప్రభుత్వభిప్రాయము సవర్ధించుచు గంభీరపాన్యాసమునుగావించిరి. ప్రభుత్వములన్నియును ఖర్చును యాక్రిందివిధ

ముగ పంపిణీచేసెను. భారత ప్రభుత్వము 26 లక్షల భరింప
వలెను. చెన్నపురి, బొంబాయి రాష్ట్రములు ఒక్కొక్కటి
9,70,000, బెంగాలు 5,80,000, సంయుక్త రాష్ట్రములు
10,80,000 పంజాబు 9,10,000 బర్మా 10,00,000 బీహారు
2,00,000 మధ్యరాష్ట్రములు 5,60,000 ఆసాము
2,90,000, ఇదిగాక భారత ప్రభుత్వమువారు జి. ఐ. పి.
ఐ. ఐ. ఆర్. రైల్వేలను ప్రభుత్వపరిపాలనక్రిందకు దీసికొనిన
యెడల యూరప్ యుద్ధము ఉద్యోగులకు యింకా 12,00,000 యి
య్యలవలయును. కాని రైల్వేల ఆర్థికమును చేరుకొనడం
యీ భారమును పన్ను చెల్లించువాడు భరింప నవసరము లేదు.
లేకున్న యెడల యీ ఖర్చు రైల్వేల ఆదాయమునుండియే విని
యోగింపబడును. ఓవరు సీల తీతమును పానులలోనుంచుటలను
12 లక్షల ఆదాయము మిగులునని ఆయన జెప్పెను. ఇంకా
భారతీయులను ఉద్యోగములలో చేర్చుటకు వలసిన ఖర్చు అక్క
డక్కడ తగ్గినవియు, ప్రావిడెన్షియల్ సర్వీసులవలన ఎక్కువ
ఖర్చయియు నుండవలయు సర్వీసులందు భారతీయులయొక్క
జీతములను తగ్గించుటలను తుదకా ఖర్చు కూడ
కొంత తగ్గినవియు ఆయన జెప్పెను. సర్వీసులను అగుఖర్చు
ఎక్కువగుటకు కారణము ప్రావిడెన్షియల్ సర్వీసుల ఖర్చుగూడ
చేరుటలను నని రంగారావుగారికి తెలియజేయెను. 1920 నుం
డియు జీవనవ్యయపు ఖర్చు తగ్గుటనుగూర్చి గూడ రంగారావు
గారు లోలోచించినయెడల ప్రావిడెన్షియల్ సర్వీసులవిషయము
లోగూడ జీతములను తగ్గించుటకు అనుమతియు కారణములు
తోడయైన వారు తెలిపినవలయు. భారత ప్రభుత్వముయొక్క
సీనిలు ఖర్చులకు సంబంధించినవరకు 26 లక్షలకు పై యెక్కువ
కానిని చెప్పబడెను. ఆయనకు తెలియలేదు. లీనివేదికము
వలన సైనిక శాసనమునకు వెంటగలగు నట్లు వేదించు లేదు.
సైనికోద్యోగుల జీతములు 1924 జూలయిలోనే యెక్కువజేయు
వలసియుండ యిప్పు డావిషయమై విచారించుటకు అనుమతి
నాతానరణము చేసినది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు
రాజ్యములో బ్రిటిషు ఆఫీసుల జీతములకు నిర్ణయించినగాని
భారత జీతములలోగూడ యీ ఆఫీసుల జీతములను నిర్ణయింప
వలసిందను. సైనికోద్యోగుల జీతమును దేనినిబట్టి యియ్యవలె
నో విచారించుటకు లీకమిషనునివేదిక విషయములకును సం
బంధములేదు. ఇంకాకా లీనివేదికము ప్రచురించుటకు ముందే
సైనికోద్యోగుల జీతములవిషయము విచారణలో నుండెను.
కాని లీని వేదిక ము వలన ప్రత్యక్షము గ
ఒక్క ఫలితమునా త్రము గలదు. అది యే మనగా
సర్వీసు ఉద్యోగినివలెనే సైనికోద్యోగులకు గూడ ప్రయాణపు
ఖర్చులకు 12-15 లక్షలు ఈయవలసియుండును. ఆర్థిక
సభ్యుడైన గాని ఖర్చునెక్కువగుటకై ప్రపంచదేని సర్వీసులు
బ్లాకెటగాను చెప్పిరి. కాని యిచ్చుట కొట్టటాలేకున్న లక్ష
లకునుగాక గాట్టి యీవ్యయ మంత భరింపరానిదిగాను. 1919
లో జీతములందు మార్పుజేసినపుడు మారకమునిషు మై ఆలో
చింపలేదని రంగారావుగారు చెప్పియుండిరి. అప్పుడు మారక
ము 2 పిల్లలనుండి మారకుండ నుండు నను నుద్దేశముతో
ఈ విషయ మలోచించిరిని అప్పుడు భారతమంత్రిగారున్న
మాంబున గారియొక్కయు, రాజప్రతినిధిగారున్న చెప్పినట్లు
గారి యొక్కయు ఉపన్యాసములనుండి కొన్ని భాగముల నుద్ధ
రించి చూపుచుజూపెను. రంగారావుగారిపట్టికిని తృప్తిగాంచుక
పోయినయెడల ఆర్థిక సభ్యుడు ఆరోజునాటి ఆఫీసులవలనన్ని
టినినా చెదననిఅప్పుడు మారకమును మూలముగగొనియే లెక్కచే
సిరియు అందేయినను పోయినట్లు కల్లునెడల మరల నీవి
షయమంతయు ఆలోచించుటకు లండున్నదనియు ఆయన హామీ
నిచ్చెను. అప్పటికిని రంగారావుగారు నమ్ముకున్నయెడల ఆర్థిక
సభ్యుడు ఆ తర్వాతదామందే ననుకొనవచ్చును. (నవ్వు) ఇతరదే
తములలోవలె యుద్ధపుభోగముల నిచ్చుట మంచిదేగాని యుద్ధ
మైనవిషయ నిష్పాదముకొనుటలకు లక్షలుగాక కోట్లు ఖర్చుజేయు
వలసియుండును. ఆయన సింహాశ్రమ ప్రైయిట్టు, మలయ,
హిందూకాసు దేశములలోని సర్వీసుల దృష్టాంతములను తెలిపి
లీకమిషనువారు భారత ప్రభుత్వమువారు ఈ సామగ్రి
నంతయు పూర్తిగపరిశీలించిరినియు, జీతముల నెక్కువజేయుట
లోను, ప్రయాణపుఖర్చుల నిచ్చుట లోను, ప్రత్యేక
కైర్వీసము మిచ్చుటలోను అతితయముజేసిన దేమియులేదని
ఆయన చెప్పెను. 1914 నుండియు యూరోపియన్ జీవనవ్య
యము 100 కి 60 చొప్పున ఎక్కువయ్యెను. ఇంకా వేరేనాభి
ప్రతి పాసనసర్వీసులో 100 కి 80 వంతున, ఇతరసర్వీసులో
100 కి 20 వంతున నీయబడెను. ఇప్పుడు చేయబూనిన సౌకర్య
ము లీనికకెప్పుడో చేసియుండవలెను. యుద్ధపుభోగములనిచ్చి

ప్రస్తుతము కొన్ని సౌకర్యములజేయ నూచింపబడెనుగాని భర
యందు వివరీతములగుట జరుగుకాలముపోయినది. అట్టిది
మరల 10 సం॥ ల వరకు జరుగను. ఇదివరకు యుద్ధపుభోగముల
నిచ్చుచున్న దేశములుగూడ వానిని తీసివేసి జీతముక్రిందనే
మార్చవలెనని ఆలోచించుచున్నవి.
అంతట ఆర్థికసభ్యుడు కర్నూలు క్రాసర్దుగారి ప్రధమ
ప్రసంగమునుగూర్చి అభినందించుచు ఆయనచెప్పినట్లు పండిత
మోతీలాలుగారి సవరణ ప్రధమభాగములందు తెలిపిన విషయ
ములు సత్యములుగాననియు, విశేషములయొక్క వాదన యె
క్కువగగలమాట లనియు ఆయనతో నేర్పించెను. (నవ్వు)
రాయలకమిషను నియోగింపకుండ ఈవిషయమై యింకొక
విధముగ ఆలోచింపవచ్చునని భారత ప్రభుత్వమువారు తలచిరి
గాని కమిషను నొకసారి నియోగింపవలెను, అనివేదికము
యొక్క మంచిచెడల నాలోచింపవలెను. భారతశాసనసభవా
రయనను ఈవిచారణ నాజేపింపలేదు. కాని అనుసరించిన
మార్గమునుగూర్చి ఆజేపించిరి. పండిత నెహ్రూగారు నూచిం
చిన 'డొల్లకొయ్యగొట్టు' మూల నున్న పుడు ఆర్థిక
సభ్యునకు ట్రాయపట్టుమును గోడ వగులలో నుండి బయటకు
వచ్చిన కొయ్యగొట్టుము ధ్వంసము జేసిన విధము జ్ఞాపింపచ్చెను.
రంగారావుగారును పండిత నెహ్రూగారును ఇదే ఉపాయ
ము ననుసరించుచున్నారనియు ఉక్కుచుట్టు సర్వీసులు గోడ
వగులలోనుండి పనిజేయుచున్నారనియు ఈఉద్యోగుల స
హాయముననే పండిత నెహ్రూగారు తామందరును ఉద్దేశించిన
బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును సాంకగల రనియు ఆయన
నూచించెను. (వెదనవ్వు)
పండిత మోతీలాలు:—గౌ॥ సభ్యులు రూపకాలంకార
మును కలగలుపు జేయుటలేదా?
నవ్వు చెప్పి బ్లాకెటు:—అట్లుచేయుటకు ఇప్పటిరా
జకీయతేల్పటకు స్వాతంత్ర్యము గలదు. (మరల నవ్వు)
ఆర్థిక సభ్యుడు ఇంకను ఉపన్యసించుచు నివేదికను
అంగీకరించినచో రాజ్యాంగవిధానాభివృద్ధికంతమాత్రముఅభ్యంత
రము కలగదని తెలిపెను. లీకమిషను నూచనల పూర్తిగా
అంగీకరింపబడునని అనుకొనజాలము. (ప్రభుత్వమువారి ఏర్పా
టు ప్రకారము యూరోపియన్ ఆఫీసుల విదేశమునందున్న పు
డు వేతనము పైరింకు నాజెమురూపమున బుచ్చుకొనును. మార్గ
ము ధరమారనంత కాలము ఇందు వ్యత్యాస మే
మియు నుండదు. మారకముధర 1 పిల్లలకు 4 పెన్షనుల బంగార
ముగానుండవలెనని పురుషోత్తమదాసుగారిట్లు ప్యాసయినపుడు
గూడ ఇదేనిజమునకు. పైరింకునాజెముగూడ బంగారువలె ఆ
రుదయి తత్తులముగా నుండునంతకాలము, మారకము పోచ్చి
నందువలన లాభముసాందగల మనునాళ పన్నులు చెల్లించవారి
కుండజాలను.
విషయ ఆర్థికసభ్యుడు పండిత నెహ్రూగారి నూచనను
గూర్చి తెలిపిరి. పండితుగారు సర్వీసుఉద్యోగులగు రప్పించు
టనుననచో ఇప్పుడున్న వారికి సౌకర్యములజేయ నూచించిరి.
ఇకముందు రప్పించుట మానినచో డబ్బుమిగులగలదనియు నూ
చించినచో పండితులవారు లెక్కలుజేసి చూచినచో రానున్న
విదేశము నూతనముగా దెప్పించుటగాను 21 లక్షలకున్న
ఎక్కువఖర్చుకావని తెలియగలదు. కావున నివేదికను దానినిగడ
మునుబట్టి విచారించవలెనని ఆర్థికసభ్యుడు జెప్పి ఉపన్యాసము
ముగించెను.
సర్ ఛార్లసు సెతల్వాడుగారు
సర్ ఛార్లసు సెతల్వాడుగారు ఐరోపియనులయందును,
భారతీయులందునుగూడ అనుమానములు పెచ్చుపెరుగుచున్న
వనితెలిపెను. అట్టి అనుమానములు ఉండుట
కు చింతించిరి. పబ్లికుఉద్యోగులందు ఐరోపియనుల సహాయ
ముండుట మంచిదనుటయేగాక, స్వపరిపాలనము వచ్చినవిషయ
గూడ అవసరమేయగునని తెలిపెను. కాని సర్వీసులవిధానమును
6 వేలమైళ్ల యావలనున్న ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయింపరాదు.
మరియు, యీసర్వీసులపై అధికారము ఐరోపియనులందుండు
నంతకాలము తనకు స్వపరిపాలనయం దాతనిరాత్యమునని భా
రతీయులు భయపడుచుందురని తెలిపెను. సర్వీసులు వాటి ఆర్థ
మునకుతగినటుల, ఇతరదేశములలోవలె ప్రజా సౌఖ్యముగా నుం
డవలెను. కాని ప్రజలపై అధికారులుగా నుండరాదని భారతీ
యులనుభిప్రాయము. (వినుడు, వినుడు) ఇదియే పరిష్కారంప
బడవలసిన సమస్య. ఈసమస్యను రాయలకమిషనువారు పరి
ష్కరించిరి? (లేదు, అని కేకలు) కమిషనువారు రాజీవద్దతి
కుదర్శించుటకు వారి నిందిగ పనిలేదు. ఏమన రాజీగదుర్బుట
యే రాజకీయము యున్నది. కాని సర్వీసులను అధికారులవలె

గాక వాళ్ళ లనలేనుమంటు ప్రయత్నములుజరుగలేను. ఆర్థిక
సభ్యుడు భారతీయులవేతములను ప్రస్తుతము తగ్గించు
ట లో పి య ను ల వే త న ము లు గూడ కొంచెము
ఎక్కువగాని తృప్తి యిం ప వ లె ను. బ్రిటిషు వారికి
ఏక్కువరాజభిక్తిగల ఉద్యోగులు లభింపరు. కావున అట్టివారిని
పూర్తిగా లోలిజేయు మని భారతదేశము కోరుటలేదు. వారికి,
ఉద్యోగకాలపరిమితి స్థిరపరుప వచ్చును. కాని రాజకీయ సంస్క
రణముల మార్పు యిప్పుడుగానున్న 1929 సం॥ లోపుగాజైన
జేయవలసియున్నది. ఈలోపుగా బ్రిటనుకుండి యింకను ఉ
ద్యోగులను తప్పించినను లీనిపార్టీలు వెంటనే అనుబంధింపినను
పరిశీతులు విషమముగ మారగలపు కావున ఐరోపియనులను
యికముందు తప్పించుట నిలుపు జేయవలెనని చిన్తనాలుగారు
గోరిరి. ఇప్పుడున్న వారికి సౌకర్యము లానుగూర్చుట అవసరమని
గుర్తించుటచేతనే లీనిపార్టీనందు ఆభాగము మూత్ర మములుజరుప
వలెననెను.
జమ్మదాసు మెహతాగారుగూడ సర్వీసు ఉద్యోగులు
పై నాధులుగా కూడదని తెలిపిరి. నిదర్శనముగా ఒకనూచన
జేసిరి. ట్రెజరీ బెంచీలపై కార్యనిర్వాహక సభ్యులు ఎస్సంటి
వారి అనుజ్ఞ లేనిది ఉద్యోగమునకు రాగూడదని నూచించెను.
(నవ్వు)
వైస్రూగారు (బొంబాయి) 15 నిమిషములు మాట్లాడిరి.
ఆయన మాటలు అస్పష్టముగ వినిపడెను. వీరి పోర్టు శిఫార్సులే
ఆచరణీయమైనవని తెలిపినట్లు వినిపించెను.
జిన్నాగారు
జిన్నాగారు సర్ ఆలగూండరు మడ్డిముగారి ఉపన్యా
సభారణి మెచ్చుకొనిరి. వీరినివేదికనుగూర్చి తెలుపకమును
ముందుగా మహమ్మదీయుల స్థితినిగూర్చి విచారించవలెననెను.
మహమ్మదీయులకు వారికి రావలసిన హక్కులయందు న్యాయ
మైన భాగమునలేప్ప వేరేమియుగోరరు. వారికి క్రమమైన
రీతిని న్యాయముగా చెందవలసిన హక్కులను యిచ్చుటకు వెను
దీయనట్టి హిందూసభ్యు లెవరయినయందురని ఆయన తలం
కుండెను. (వినుడు వినుడు) ఈవిషయమును హామీ మెంబరు
గారు గుర్తించినందుల కాయన సంకలించెను.
రాయలకమిషను నియమింపబడిన విధానమును జిన్నా
గారు పూర్తిగా నిరసించిరి. సర్వీసులపై అధికారము క్రొత్త
వారిని పంపు ఏర్పాటులు అన్నియు ప్లేటు సెక్రటరీగారి
యాధీనమునందుండుటకు జిన్నా గారంగీకరింపలేదు. మరియు,
విజయవాడలోనున్న సర్వీసు ఉద్యోగికి ఆకాఖ ట్రాన్స్ఫర్లుగా
మారినపుడు అప్పటి కనవంతపింఛను పుచ్చుకొని విరమింప
వచ్చునను ఏర్పాటుగూడ బాగులేదు.
ఇండియా ప్రభుత్వము మారుటకు వీలులేదు గావున, లీక
మిషనువారు యీశిఫార్సును జేసియుందురు. ఇకముందు ఉద్యో
గులు తెప్పించుట గూడ లీకమిషను వారు
గావించిన శిఫార్సులను ప్రభుత్వమువారు రమలలోతెట్టినచో
భారతీయులకును ప్రభుత్వమువారికినిగూడ గొప్ప ప్రతిఘోషక
ములు వాటిల్లును. క్రిందటి ఫిబ్రవరిమాసమునందు రాజ్యాంగ వి
ధానము మార్చునని గోరుచు శాసనసభలో ఆధికసంఖ్యాకుల
తీర్మానింపగా ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణ విచారణసంఘము
ను నియమించిరి. ఇప్పుడు ఆశాసనసభవారినే లీకమిషను శిఫార్
సుల నామోదించునని గోరుట పాడిగాదు. ఇంగ్లాడునుండి ఉ
ద్యోగులను రప్పించుట నిలుపుజేసితీరవలెను. ప్రస్తుతవిధానము
ఏనాడు జేసినదో. ఈవిషయమున లీకమిషను శిఫార్సులను అ
మలుజరుప ప్రయత్నించినచో ప్రభుత్వమువారికి సంస్కరణము
లాసంగుట కష్టములేనట్లు భావించబడును. సర్వీసులపై అన్ని
అధికారములను వెంటనే ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి మార్చు
వలెను. అట్లానర్చినచో సర్వీసులనుగూర్చి చేసిన వాగ్దానముల
లో దేనినిగూడ యీసభ్యులలో నెవ్వరును నిరాకరింపరని జి
న్నాగారు అందరితరపున నమ్ముజెప్పిరి. ఎంగ్లీషు రెన్నితప్పులు
జేసినను సర్వీసులవిషయమున న్యాయముగనుండురు. (వినుడు,
వినుడు) సర్వీసు ఉద్యోగుల పరిశీతులవిచారించి వారి సహ
యార్థము నూచనలు జేయుటకు గాను ఒక ఉపసంఘమును
వెంటనే నియమించుటకు యీసభవారు సిద్ధముగనున్నాను.
ఇదియే ఉద్యోగేతరు లాసంగజూపిన సంధిచిహ్నము. దీనినే
ఉద్యోగసభ్యులు అందుకొన నిరాకరించుచున్నారు.
వైస్రూసహాయముగూర్చి, బి. ఎన్. శర్మగారు ఉద్యోగే
తరుడుగానున్న పుడు ప్రభుత్వసభ్యుల సహధానములకు సంకల్ప
చెందనివారు యిప్పుడు లీకమిషను శిఫార్సులనుజూచి ఉన్న
గుటజూడ యీశిఫార్సుగా నున్నది. ఐరోపియనులకు వైస్రూ

సహాయము విరోధియను వైద్యులను నేజరుగవలెనని శిష్యుల యందుగలదు. ఈకాసనసభకుగల ఆసీనుగుణములనుబట్టి చివరకు "అనాగరికభక్తి" యను పేరుగూడ బడసినది. ఈసభవారిష్టు దాశిష్యుల నంగీరించినచో యంతకన్న గొప్ప అపఖ్యాతి కలుగును. (నవ్వు)

విల్పినుగారు

ఆసీనియైతెడు చాంబరు ఆఫ్ కామర్సు ప్రతినిధి విల్పి నుగారు తాను విరోధియను వర్తకులతరపున మాట్లాడుచుంటి ననిజేప్పెను. వారే యెల్లగకన్న యెక్కువపన్ను చెల్లించుకొను చున్నారు. ప్రభుత్వము సమర్థమైనదిగానుండువలెనని గోరుటకు తనకు హక్కుగలదనెను.

ప్రభుత్వమువారు తీరిపోయినను ఏమాత్రము తక్కువగా ప్రవర్తించగూడదు. బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వవల్లమునకు బద్ధులైయున్నారు. తీసికేడికము పూర్తిగా ఆచరింపవలెను. లేకున్నచో ప్రభుత్వమువారికి విరోధియనుఉద్ద్యోగేతరుల సహాయము లేకుండబోవును. (ఎగతాళివప్పట్లు వర్తక సంఘమువారు రందరితరపున ఆయన యిట్లు బెదిరించెను. సర్వీసు ఉద్ద్యోగలకు చాలకష్టములుగలవు. వారి కెంతధనమొసంగినను చాలదు. కవిమనువారి నివేదికమునందు ఉద్ద్యోగములను భార తీయలవర మొనర్చు నూచనలుగల వనుకారణముచే అభ్యంతరము దెలుపగూడదు. ఇచ్చటి ప్రభుత్వవిధానము పాశ్చాత్యపద్ధతి ననుసరించియున్నది. కాన విరోధియనులందు టల్కెవనరము.

కెప్టెను హీరాసింగు

బ్రిటిషు ఉద్ద్యోగులు, నివృత్తపాత్రులును నమ్మదగినవారు నగుటచే యిట్టిసమయమున తప్పక ఆవసరమునీ కెప్టెను హీరా సింగుగారు బెలిపిరి. ఇంగ్లీషు ఉద్ద్యోగముల ప్రయాసములవల్లనే అతని రాష్ట్రము నేడితర సంపదగలిగియున్నదని ఆయనయభిప్రాయము. బ్రిటిషు ఉద్ద్యోగులుబోయినచో మొన్న కోహతు లో ఏమిజరిగినదో అట్లే అన్నిచోట్లను జరుగును. అల్పసంఖ్యా గ్రూపు రక్షణయందును, బద్ధువుడుగారు పైవ్యములతో సహాయించికి బోయినచో, కాసనసభ్యులలో నెవరైన బోయి అచ్చటిదొమ్మి నావగలరా? (నీవేమగుదువు అని కోక) కెప్టెను హీరాసింగుగారు:—అవును. ఈ కాసనసభ లో దొమ్మిజరిగినచో, నావద్ద తుపాకి, రివాల్యరు ఉన్నచో తప్పక అణచివేయుదును. (పెద్దనవ్వు)మనము చాలవడిగా నడచుచున్నాము. తప్పక తిరగబడుదుమని నేనెరుంగుదును. బ్రిటి షుఉద్ద్యోగులు చాలకుండుటకు రాజకీయవేత్తల ప్రవర్తనమే కారణము.

డా॥ దత్తాగారు

19 వ శతాబ్దమునందు భారతీయుల యాశలన్నియు యడియాశలయినవి. ప్రభుత్వమువారి నూచనలన్నింటిని భారతీ యులు అనుమానముతో జూచుచున్నారనుట వింతగాదు. లిట్టు నుకమిటి సభ్యుడుగానుండి తాను గనుగొనినదేమన, ఇంగ్లాండులో విద్యాభ్యుదయింపిరి అసంతృప్తియేగలదు. అంగ్లేయవిద్యా గ్ధులు చాలతక్కువచదివినవారయినను వెంటనే ఇండియను సర్వీసులందు చేర్చుకొన బడుచుండురు. ఇండి యను విద్యార్థులను నిరాకరించెదరు. ఇండియాదేశము ఐ. సి. ఎస్. నకు, ఐ. సి. ఎను ఉద్ద్యోగములు ఆస్పద్యుడను గలవని టైముస్పత్రికలో నొక లేఖన ద్వారాగారు జూచియుండిరి. సర్వీసులపై ఇండియాదేశమునకు పూర్తి అధికారము లేనిది యాయవధి బాగుపడదు. క్రైస్తవ మతమునందు పనినిని, విశ్వాసమునకు వ్యత్యాసముగలదు. అంగ్లేయులు 180 ఏండ్లు చాలపాటుపడి పనిజేసిరి. కాని వారికివిశ్వాసములేదు. స్వరాజ్యవారులు ఏక్కువపని జేయలేదుగాని వారికి విశ్వాసము గలదు. ప్రభుత్వమునకు, ఉద్ద్యోగేతరులకు అవ్యత్యాసము లేదు. ప్రభుత్వమువారు ఉద్ద్యోగేతరుల యభిప్రాయమునకంగీ కరింపవచ్చును. సర్వీసులవారికి సోకర్మము లగనరమును నిజమేమని ఆయన యంగీకరించెను.

వి. జె. పటేలుగారు

తీసికేడిక చిత్తుకాగితములబట్టిలో చేర్చవలెనని తాను యిదివరకు జూనులో ప్రకటించినయభిప్రాయ మింకను మార లేనని పటేలుగారుబెలిపిరి. ఉద్ద్యోగములపొగడచు చాలజెప్పబడెను. నేను పటముయొక్క రెంకవపైపు జూచెదను. సర్వీసులను వాటివలనగలగు ఫలితములనుబట్టి నిర్ణయింపవలెను. విరోధియనువర్తకులుగావచ్చి మనకు పాల్పడుటగా స్థిరపడి నపుడు భారతదేశము అన్నిదేశములకంటె ధనవంతముగానుండెను. నేను నిరుదేదగానున్నది. రాజ్యాంగ విధానమునందు మార్పు భాయపరమువరకు తీసికేడికపై పూడగూడదు. అంగ్లే

యులులేకుండ భారతదేశము జీవింపగలదని నాకు బాగానమ్మకముకలదు. వారిసహాయము గావలెననుట చెట్టిదనము. సర్వీసులకు చాలినంతధనము ముట్టుచున్నది.వారికేమయిన యిబ్బందులున్నచో అపెంట్లీవాకి సర్వీసులపై సంపూర్ణాధికారమున్నచో వాటికి పద్ధతులు జేయుదురు.

ప్రభుత్వమువారు స్వపరిపాలన మొసంగ యిష్టమున్నట్లు బెలిపిరి. భారతీయులు పుచ్చుకొనయిష్టముగనున్నారు. ఇందు భేదమొందున్నది. వీరిరువురు గలసి తమయిష్టములు చెల్ల నేర్చుకొన పద్ధతుల నేర్పాటుజేసికొనుట కభ్యంతరమేమిగలదు.

హిందువులకు మహమ్మదీయులకు మధ్యను ఉన్నత నిమ్న జాతులమధ్యను తగవులు రాకుండ (బ్రిటిషు ఉద్ద్యోగులు కాపాడుచుండురని దెలుపబడుచుండును. అవును అంగ్లేయులుమధ్యనిలచుచుండుటచేతనే వారిరువురు ఐకమత్యముగాకలియటకువీలు లేకున్నది. (నవ్వు) కావున వారు కలియవలెనన్న అంగ్లేయుని తోలవలెను. ఈరెండుసంఘముల మధ్యవైమధ్యములు పోగొట్టుటయందే లెక్కము కాంగ్రెసు బూనుకొనును. అని పటేలు గారు నుడిపిరి.

నూల్స్ అబ్దులు కాసింగారు

సర్ ఆల్ఫ్రెగాండు మజ్జినుగారి తీర్మానముగాని, పండిత మోతీలాలుగారి సవరణముగాని బలపరచుటలేదని నూల్స్ అబ్దులు కాసింగారు చెప్పిరి. కాని ఇభవారు తమసమ్మతుల దెలుపుటకు ముందు ఆయన ఉపపాదింపవలయుకొని అట్లుచేయని సవరణయందు దెలుపగోరినటుల ఒక హెచ్చరిక జేయగోరెను. కారణము పండిత మోతీలాలుగారు విజయము గాంచెదరని తెలిసినది. జిన్నాగారు మహమ్మదీయుల పక్షమున ప్రసంగించుచు వారికి తగినభాగము నీయవలెనని కోరినపుడు మార్గము దెలుపబడెను. కాని చెప్పనదొకటియు జేయనదొకటిగ నుండెను.

పంజాబులో ఒక మహమ్మదీయమంత్రీ ఉద్ద్యోగములన్నియును మహమ్మదీయుల కిచ్చుచుండెనను అపచారమునే ఆయనను తొలగింపవలెనని కాసనసభ్యులొ మహమ్మదీయతర భావతన భులు గవర్నరుగావచ్చుకు రాయభారమునెడలినసంగతి మరపు నకురాదు. కెండవవిషయ మేమనగా కొన్ని యుగనిహితీలలో తెయ్యకమును మహమ్మదీయులనుచేత కొందరు హిందుసభ్యులు లేచిపోయిరి. ఇకను బెంగాలులో సి. ఆర్. దాసుగారు సర్కారుగారితో గలసి నడియాడుమహాజానపద్ధతి పోయి ఆ గట్టు 27 వ లేదీని నడియాడుకలెక్టరు మహమ్మదీయుడుగ నుండ ఆయనను అజిల్లానుండి తొలగించి మరియొక జిల్లాకు నియమింపవలసినదిగ కోరిరి.

ఈసమయమున బెంగాలునుండి వచ్చిన స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులకు టి. సి. గోస్వామిగారును, అమరనాథ దత్తగారును లేచి క్రమభంగము గలిగెనని చెప్పి అట్లుచెప్పట పరమ అబద్ధమని నిర్రోచి చెప్పిరి.

ఆకల్కెక్టరు మాల్వీ అబ్దులు కాసింగారి బంధువా యని యడిగినటులు వివరదెను.

అధ్యక్షుడు:—గౌ॥ సభ్యులంతయుదేవుగమును బొంపవలదని నేను కోరెదను.

మాల్వీ అబ్దులు కాసింగారు:—నేను చెప్పినమాటలపై సవాలుజేసిరి. అట్లు చేసినవారి మాటలు సరియైనవో కాదో నడి ఈడు మహారాజాగారి నడికి విజ్ఞాపన వచ్చును. మాల్వీ గారంతలు ఇంకను ప్రసంగించుచు బెంగాలులో 28 ఆగస్టు లేదీని సంస్కరణములకు పెంపుమంత్రులును, అభిచ్ఛిద్ధిగరులనగువారు ప్రభుత్వవిధానమును ధ్వంసముజేయ గోరువారితో చేతులు గలిపిరి చెప్పిరి. ఆ పరిస్థితులకాడ వారు ద్వంద్వవిధాన విధ్వంసములతోబోయి యెటుకు కారణము ద్వంద్వవిధానమున నడుపునది మహమ్మదీయులుగావుననే యని తోచెనని చెప్పిరి.

ఈ సమయమున పండిత క్యానులులు నెహ్రూగారు లేచి ఆయన మహమ్మదీయుల పరినిధియే నాయని యడిగెను.

మాల్వీగారు తా నెవ్వరిని ప్రతినిధిగాననియు, తన యభిప్రాయమును మాత్రము దెలుపగోరిననియు జెప్పెను.

చాంబుండి సభ్యులు (ఆయన ప్రభుత్వనియమితసభ్యుడనిరి. అమరనాథ దత్తగారు లేచి కాసింగారు రెండునియోజక పద్ధతులలో అవజయము గాంచెనని చెప్పిరి.

మాల్వీ అబ్దులుకాసింగారు చివరకుమింగుచు భారతదేశ మభివృద్ధి గాంచి బాధ్యతాయోగప్రభుత్వమును జేయవలెనన్న మహమ్మదీయులను టైగిదీని వారి నితరులతో బాటు దీసికొని వచ్చి ఉభయజాతులను చేతులమీద చేతులు వేసికొని యాండునటుల జేయవలెను. లేకున్నయెడల అభివృద్ధి ఉపద్రవకరముగ నుండును.

ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు

ఈవ్యవహారముంతయును డొంకతీగనుడుగ నున్నదని ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు జెప్పిరి. ఇప్పుడున్నవారికుండు టిప్పరులను తొలగించినగాని క్రొత్తవారలను జేర్చుకొనట సాధ్యముకాదనియు, ఇప్పుడు క్రొత్తగ జేర్చుకొనవన్నయెడల యిప్పుడున్న వారల కాలము రాకముందే పింఛను పుచ్చుకొందురనియు చెప్పబడెను. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు గల పుస్తకమును ప్రకటించిరిగానిసభ్యులీచచ్చతో మునిగియుండుట చేత దానినిచదువుటకు వ్యవధి లేకపోయెను. ఈపు స్థకమునందు ఆయన యభిప్రాయములే ఒలవరుపబడెను. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారును, మహమ్మదాబాదురాజాగారును, మంత్రులును, రైత్రూయలుమెంట్లు నాపిజేయవలెననియే జెప్పిరి. ఇట్లుజేయుట బ్రిటిషువారికి భారతీయులకుగూడ లాభకర మని ఆయన యభిప్రాయము. రాజకీయముగ మార్పులు గలుగుటవలన కంపెన్సేషను నిచ్చుటను ఆయన గట్టిగ ఆక్షేపించెను. ఈకారణము చేతనే భారతప్రభుత్వమువారు మొదలు ఎప్పుడు చానించుకొనిన అప్పటికితగిన పెన్నననిచ్చుపద్ధతిని నూచింపరైరి. కాని మాంటాగుగారు పిదప తనసంస్కరణముల బిల్లును గజీయకొనుటకై అందుల కంగీకరించెను. ప్రారంభమున ఆఫీసరు జీతము 4 వందలనుండి 5 వందల కెక్కువజేయబడిన విషయము నాయన దెల్పెను. ఈవిధముగ ఇప్పుడు నియమింపబడిన ఆఫీసరుకు ముందున్నవానికన్న సగానికి నగము ఎక్కువ యియబడుచున్నది. పాలనముజేయుజాతివారు భారతపరిపాలనము నాపిజేయవలెనని భారతదేశము కోరుచున్నదని రంగస్వామి అయ్యంగారు విధించిరి. సర్వీసులు కాసనసభల ఏజెంట్లుగా మాత్రముండవలయు ను. భారతదేశ క ము లో నే సర్వీసులకు తగిన వారుండ విదేశీయులను చెచ్చి యెక్కువ జీతముల నిచ్చుట భారతదేశమున కిష్టములేదు. ఇండియాలోనే రైత్రూయలుమెంట్లు జరుగవలయును. పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను నియమించినయెడల భారతప్రభుత్వమునకు దానిపై అధికారముండవలయును. ప్రభుత్వమువారు యిందును సంబంధించిన సామగ్రినంతను సభకాకి సమర్పించి, అందు తాలితప్ప అంతయు దీసివేయుట కవకాశముచ్చి దానిపై వానినిర్ణయమును దెలుపుట కవకాశ మియవలయును.

మాంగుటూకువై గారు

బర్మాప్రతినిధియగు మాంగుటూకువై గారు, బర్మాకాసన సభ సభ్యుల సర్వీసులను ప్రావిన్సియల్ పద్ధతులపై పునర్నిర్మాము గావించవలెనని కోరినట్లే దానిని ఒలవరచిరి. ప్రజలిక నేమాత్రమును శ్లయభారమును భరింపజాలరు. బర్మాగ్రామకాసనమున దొకటి గలదు. దానిప్రకారము ఆఫీసరు యే గ్రామమునకుగానిపోయి పాలు, గ్రడ్డు, పుస్తకములు యేని గావలెనన్నను, యెదోకొంత డబ్బిచ్చి తీసికొనవచ్చుననికలదు. ఈచట్టముప్రకారము వారికి లాభ ముండునుగాన ఆఫీసరులకు బర్మా యిప్పు అలజెక్కు నాపిజేయవలెను.

సభ్యులు జ. హుసేనుఖానుగారు అబ్దుల్ కింగారి ఉపన్యాసమును ప్రతిస్పందించుచు మహమ్మదీయులు హిందువులతో గలయున్నారనియు, వారితో బాటు రక్తమునుఅర్పింప నిద్దుగునున్నారనియు జెప్పెను.

హుస్సెనుగారు

పండిత మోతీలాలుగారి సవరణ సర్వీసుల విషయమై ఆలస్యము జేయుచున్నదనియు, ఒక్కొక్కరెల ఆలస్యమునకొలదిని సర్వీసులస్థితి మరింత వెనుకబడ్డననియు హుస్సెను గారుచెప్పిరి. కమిషనునందు ఈసభపక్షమున అమితసమ్మతులు స్యుతంత్రులు నను బా రుం డి రి గా న ని వే ది క నంగీకరింపవలెనని కోరిరి. సభ్యులు ప్రగూఢాసోకర్యులకు ప్రతిపాటుముగ నున్నందులకు ఆయనకు ఆశ్చర్యమును విచారమును గల్గెను. ఆశ్చర్యమేమనగా భారతదేశములో ఇంటిబాప్రమేయెక్కువగ నలకు భారతీయులు ఇంటినుండి సోయి కొన్నిసంవత్సరము లింకొకచోట నుండునెడల ఎట్లుభావింపదగినదా ప్రయాణపుచ్చు లెక్కవయ్యెను. 12 వందల 15 వందల జీతముదెచ్చుకొనునపుడు పెండ్లానుల్లిలతో ఇల్లు చేరుటకు రే వేలు ఎల్లు నిలవజేసికొన గలవో తెలియపన్నది. బాగా సంపాదించుకొనువారి కది చిన్న యిష్టము గానయ్యెను. కాని ఆఫీసరియినవా డేము త్రమును ఆదాజేసినాడని కష్టము.

పండితమాళవ్యాగారు

ఈసభవారు సర్వీసు ఉద్ద్యోగుల పై ములగాజోచుట, ట భారతప్రజలనులముననే యనియు, ఈసభమున దాగా

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 13-వ తేది శనివారము

లికమీషను సూచనలు: నెహ్రూ నవరణ నెగ్గుట

నిన్నటి రాత్రి ఏడు గంటలకు, లీకమీషను సూచనలగూర్చి జరిగిడి చర్చ ముగిసెను. నెహ్రూ గారు ప్రతిపాదించిన సవరణకు రిరిమంది అనుకూలముగను 40 మంది ప్రతికూలముగను 10 మంది జేసిరి. అందుచే నవరణ యంగికరింపబడెను. దీనినింగికరించి, హైందవ శాసనసభవారు తమ ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనిరి. శాసన సభవారు మేమగునో తెలియదు. హైందవ శాసన సభవారి యభిప్రాయ మెటులు న్నను, ప్రభుత్వమువారు లీకమీషను సూచనల అమలులో బెట్టెదరమటకు సంకల్పములేదు. భారత యుల దున్నతనిగూర్చి పాఠించు వారు తగున్నను, నన్నుసభ్యుల కష్టములను తలపాసి కండ్ల నిరుబెట్టని వారు లేరు. ఇంగ్లండులో నన్ని పక్షములవాడును నన్ను సభ్యులను ముందుగ సంతోష పెట్టవలయు నని కుతూహలము జూపుచున్నారు. వీరికి అసంతృప్తి గలిగినచో, పరిపాలనము జరుగుట కష్టపాధ్యమని, సామాన్యులగు నడుపుచున్నారు. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులకు కష్టము లుండవచ్చును. వారి యక్కంటలు మెండుగ నుండవచ్చును. వారిదృష్టి యందు, హిందూదేశమున అభివృద్ధి వేతనములు స్వల్పములని దోచవచ్చును. గిరిభద్రాద్రిదులగు భారతీయులు, పరిపాలనమును గ్రహింపలేక బోవచ్చును. తమస్థితి ననుసరించి, లీకమీషను సూచనలను విరు పాఠించి యుండవచ్చును.

కాని, పిండికొలది రొట్టెయను సామెత నెవరును మరువజనదు. ప్రపంచమంతట హిందూదేశము బీదతన మనుభవించుచున్నది. ప్రపంచమంతట, సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులకు పతనము లభ్యధికమని చాలకాలమునుండియు ప్రకటిత మగుచున్న పక్షయమే. అత్యంత వ్యయకరమగు నిట్టి ఏర్పాటును మార్చి, పరిపాలనపు ఖర్చును తగ్గించుట అత్యవసరమై యుండును. రాజ్యాంగసంస్కరణములు ఇందు కనుకూలించుటకు బదులు, పరిపాలనపు ఖర్చును ఇంకను వృద్ధి జేసెను. సర్వీసుసభ్యుల వేతనములను హెచ్చుజేసెను. అధికధనము ఉద్యోగుల క్రిందనే ఖర్చుపడుచో, దేశాభివృద్ధి కొనసాగు టటులుక భారతవర్ష మిప్పటికే కృంగి కృంగిచుచుండ, మరల వేతనములను హెచ్చుజేయవలయు నని కోరుట, న్యాయమా? నాలుగవత్సరములలో నేమి యవసరము గలిగెను? నిరర్థకమగు సంస్కరణములు దొరికి, స్వపరిపాలనము చేతికిరావలయునని అన్ని పక్షములవారును అత్యాతురతతో గోరుచున్నారు. స్వపరిపాలనము లేనిది, భారతీయులు ఇంటగాని వెలుపలగాని తలయెత్తి దిరుగుట యసంభవమని, ప్రజలనుభవముచే కనుగొనగలిగిరి. ప్రజలభావనలు

లుండగ, లీకమీషను నివేదిక వారియెదుట నుంచబడెను.

లికమీషను విచారణ వలదని, హైందవ శాసనసభవారు ముందే స్పష్టపరచిరి. అందుకే ప్రత్యేకింపబడిన గ్రాంటును నిరాకరించిరి. కాని ప్రభుత్వమువారు శాసనసభవారి నలహాను లక్ష్య పెట్టరయిరి. మరల నిపుడును శాసనసభవారు నివేదికను నిరాకరించిరి. కాని ఇందువలన సర్వీసుసభ్యులకు గలిగిడి కష్టముండబోదు. ఏప్రిలు నెల నుండియు ఈసూచనలు అమలులోనికి వచ్చినట్లు భావించబడును. ఆఫ్ఫీసుండియు హెచ్చు వేతనములు ముట్టును. ఒక్క సందర్భమునకు మాత్రము సంతరింపవచ్చును. ప్రజాభిప్రాయ మెటుల విఫలమగుచున్నదో, కనుగొనుటకు మరల మెక నిదర్శనము గనుపించినది. సత్వరస్వరాజ్యాభ్యుత్థత గూర్చి ఇంకను సందియమేమయిన విగిలియున్న యెడల నయ్యది ఇంతటితో నివర్తికాకమానదు. హిందూ మెంబరుగు మడ్డిమెనుగారు లీకమీషను ఏర్పాటును సమర్థించి విశ్వాసమును పురిగొల్పుటకు తమకక్తి సంతయు ధారబోసిరి. వాక్యమత్యంతిచే సభ్యులను మెప్పింపజేసిరి. యూరపీయను సభ్యులకేగాక నోబి. య్. శర్మగారినిగూడ ముందుకు బెట్టిరి. వైద్యోద్యోగులకు సంబంధించిన సూచనలను సమర్థించుటకు శర్మగారు పాల్పడిరి. పాపము శర్మగారు అధికారవర్గము నేర్పిన పాతమును వప్పజెప్పవలసి వచ్చెను. ప్రజాజీవితమునందు పాల్గొనుచున్నంతవరకు ఎట్టి ఏర్పాటులను తాముఖండింపవలసినవచ్చెనోవానిని సమర్థించుటకు శర్మగారు పూనుకొనుటచే, తమ ప్రయత్నమునందు విఫలమనోరథులయిరి.

శర్మగారి ద్వారా, హైందవసభ్యులను నమ్మింపజేసినచో, మడ్డిమెనుగారు మిగుల నవజయము గాంచినచెప్పక తప్పదు. భారతీయు లున్నతోద్యోగుల నాక్రమించిన మాత్రాన, స్వపరిపాలన సమస్య పరిష్కారము గాదనుటకు శర్మగారి నడుపులే తార్తాణములు. అట్టివారు ప్రజాశయములకు భిన్నముగ ప్రసంగించుటగాక, స్వాభిప్రాయములను సయితము దాచి బెట్టవలసినవచ్చును. తెల్ల అధికారవర్గము స్థానమున, హైందవవాధికారవర్గమును స్థాపించిన మాత్రమున, మోక్షము చేకూరబోదు. ప్రజాపరిపాలన మభివృద్ధి జెందజాలదు. అధికార యంత్రమునందు భాగస్వాములయిన పిమ్మట, ఎట్టివారయినను ఆయంత్రముతో బాటు నడువకతీరదు. లేనియెడల రాజీనామా నిచ్చి బయల్పడవలయును. వేరుమార్గముండజాలదు. మరెయిక వింతను కనిపెట్టవచ్చును. యూరపీయనులకు యూరపీయను డాక్టరు లవసరమను వాదమును, శర్మగారు సమర్థించుట ఎంత విచిత్రమో యూహింపవచ్చును. ఈసిద్ధాంతము సంగీకరించిన, యూరపీయను యుద్యోగుల కిక్కడస్థానమే యుండజాలదు. లీక్షు నగరమునందు, భారతీయ వైద్యుని నియమించి పని జరుపుకొను చుండ, హిందూ దేశమున నివసించెడి యూరపీయనులకు భారతీయోద్యోగులు పనికిరా రనుట, నిస్సారమగు వాదమని తేలుచునక్కరలేదు. అధికారగర్వమునకును, వర్ణ ద్వేషమునకును, ఇయ్యది నిదర్శన మగుచున్నది.

శివస్వామి అయ్యరుగారు, రాజీ స్వభావము

గలవారు. ఏవిషయమునను మెంకెట్లు పట్టగూడదని తలచువారు. పాపము, వీరు లీకమీషను సూచనలను కొంతవర కంగీకరింపవలయునని హిత మొసగిరి. దేశపరిస్థితులను గుర్తించుటకు, లీకమీషనుసభ్యులు గూడ సమర్థులని, వీరు వాదించిరి. శివస్వామి అయ్యరుగారి ఆదర్శముప్రకారము సగముమంది యూరపీయను యుద్యోగులును, సగముమంది భారతీయోద్యోగులును నిలిచియుండవలెనట. ఈగమ్యస్థానము జేరుటకు వలయుసాధనల నవలంబించవలయు నట. కార్యవాదు లిందు కంగీకరింపవలయు నట. శివస్వామి అయ్యరుగారి వాదము, అధికారవర్గమునకు కొంత మనశ్శాంతి నొసగినట్లుల దోచును. సైన్య కార్యదర్శి యగు బర్దనుగారు అయ్యరుగారి ప్రసంగముపట్ల కొంతవరకు సంతృప్తి గనుపించిరి. రంగాచార్యులుగారు మాత్రము శివస్వామి అయ్యరుగారి వాదమును నిర్దాక్షిణ్యముగ తుత్తునియలు జేసిరి. అంగీకరించినచో కమీషనుసూచనలను పూర్తిగ సంగీకరింప వలయును, లేనియెడల నిరాకరింపవలయును, అంతియగాని మధ్యమార్గము లేదనిరి. లీకమీషనును స్థాపించిన సూత్రము సంగీకరించుచో హిందూ దేశము తనకు గావలసిన ఉద్యోగులను తాను నియమించుకొన వీలులేదు. ఇందుల కేర్పాటులేనంతవరకు స్వపరిపాలనము గగనము ముముగద. త్వరలో స్వపరిపాలనము చేజిక్కివలయునని భారతీయులొకవంక పరితపించుచుండ, ఉద్యోగుల నియామకము నితరులచేతికి వప్పగించుటకు వీలగునా? సర్వీసులను ఉక్కుచట్టముపై స్వపరిపాలనమును నిలువబెట్ట వీలులేదని లాయడు జార్జి గారికి హిందూ దేశము వెనుక జవాబిచ్చియుండును. మరల నట్టి సిద్ధాంతము సంగీకరించుట దుర్లభము. ఏలనన స్వపరిపాలనమునకు మూలాధారము లసలే దొరికిపోవును.

రంగ చార్యులుగారు సూచించినట్లుల లీకమీషను సూచనలు ఒకటిరెండు కోటి రూపాయల ఖర్చు సధికముజేయును. ఇంతసామ్యము భరించుటకు హిందూ దేశమునకు శక్తిగలదని యూహించుటకు సాధ్యమగునా? నాలుగవత్సరముల క్రిందల వేతనాదులను హెచ్చుజేసినపుడు కోటిరూపాయలై గ వ్యయమధికమయ్యెను. అప్పుడు జీవితావసర వస్తువులధరలు మున్నగువిషయము లన్నియు యోచింపబడెను. కాని మారకపురేటు హెచ్చినని ఇప్పుడు మొంబెట్టుచున్నారు. మారకపురేటు హెచ్చినందులకుగాని తగ్గినందులకుగాని హిందూ దేశము బాధ్యురాలుగాజాలదు. చిట్టిప్రభుత్వమువారు ఇచ్చివచ్చిన ఏర్పాటుల జయుచుందురు. ఇతర దేశములవారు జనాడ ఏర్పాటులకు గూడ, హిందూ దేశము నష్టపడవలయునా? రంగచార్యులుగారు తెలిసినట్లు, మారకపురేటు ఎప్పుడును ఒక రెట్టిగ నిలిచియుండునని, ప్రజ్ఞాపవరును తలంపజాలరు. తాత్కాలికపు పక్షయముల నాధారముగ జనుకొని, శాశ్వతపు ఏర్పాటుల గావించుట ఏటి న్యాయమో యూహింపవచ్చును.

ఇప్పుడు వస్తువుల ధరలు తగ్గినవి. అట్టితరీ, ఉద్యోగుల వేతనాదులను తగ్గించుట సమంజసము. ఏకారణముచే, వేతనములను హెచ్చింపవలయునో తెలియకున్నది. ఒక్క కారణము మాత్రము పైకి గను

పించుచున్నది. భారతీయులు స్వరచాలనము నతి గాఢముగ వాంఛించుచున్నారు. గడువు దినమురాక ముందే, సంస్కరణములలో మార్పులు గలుగక తప్పవని, స్వస్థుడవ్వగు లాహించి యుండురు. అందుచేత్రోత్తరపర్వతల గాఢాకముందే, స్వస్థు సభ్యులు శాశ్వతముగ నిలిచియుండుటకును, హెచ్చు ఫేతన సాకర్యమును బడయుటకును వీలెర్పవలెనో, ఆపిమ్మట వారు శిశ్వింతగ కాలము గడువజచ్చును. ప్రజలట్టి దుస్సతీత పుట్టికిని లెప్పి జెందవలసి వచ్చును. ప్రజాశయము లీతరున విఫలమగును. ఇట్టి యుపద్రవము నెదుర్కొనుటకే, లీకమీషను నివేది కను బూరిగ నిరాకరించుట యవసరమయ్యెను. స్వస్థు డవ్వగులకును వారి కుటుంబములకును రానుపాను ప్రయాణపుఖర్చుల నిచ్చుట, యసమం జనమనీ డలువనక్కరలేదు. కొలదమంద బ్రటిషు డవ్వగులకేరకు, హెచ్చువేతనముల ననుభవించెడి బ్రటిషువైద్యులు గావలయు ననుట, న్యాయ పిరు డము. నెహ్రూగారి సతరణ నంగీకరించు నెడల, హెండువశాసనసభ నాగరికసమావేశము గానెర డని, నూతన యూరపియను ప్రతినిధి యగు కలనల్ త్రాఫర్డుగారు పత్తివొడచిరి. నెహ్రూగారి సవరణ సంగీకరించుచే, హెండువశాసనసభ నాగరికమును కోల్ పయియుండును గాబోలు! కాని క్రొత్తగారు సూచించిన నాగరికము భరతీయులకక్కరలేదు. ము ష్యుటల గంజత గుటుకు కి కలెనెవారికి, పాశ్చాత్య నాగరిక పరిమాణ మెటు లలవడును? వానిని సరి త్తిపిండుచుట, భారతీయుల కెటుల సాధ్య మగును? నాగరికమునకిన్ని, అత్మగౌరవము క్రేష్ట మని భరతీయు లెంచెదరు. నాగరికమును కొల్పో యినను స్వగౌరవమును నిలుపుకొని నందులకు, హెండువశాసనసభవారి సభిసందించెదము. కాని, ఇంతిట్టితో, శాసనసభ్యుల కర్తవ్యము ముగియ లేదు. శాసనసభలో జరిగినచర్చ యంతయు సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై వెలువల నెక్కిడుదిట్టితో బని చేయవలయునని మాత్రమే, నిరూపించు చున్నది.

అస్పృశ్యత నివారణము

అస్పృశ్యతను నివారించుటకు, ఉన్నత జాతుల వారు క్రిందికి కృపింపలిపినగాని, నిత్యరాభివృద్ధి గలుగదు. నాగపురమునందు, అఖిల హిందూసమా జమువారు జేసిన యత్నివమును జరిపి, అస్పృశ్య తను పాటించకుండు నెర్పాటుల గాపించిరి. ఉన్నత జాత హిందువులతోబాటు గణేసి సేపించుటకు నిమ్నజాతులకవకాశమిచ్చిరి. ఇట్టి విశాలభావమును జూపనందులకు, అస్పృశ్యతానివారణకు, గలయాటంక ములనుసంఘటింప నుపాయముగాకయని ప్రారంభి యెదము. భగవానుని సేపించుటకు హిందువులందఱును ఏక ప్రదేశమున గూడుట, ఎంతయో సరద సంతాపముక ము జపు సక్కరలేదు. హిందూమతము హెచ్చుతగులను, క్రూర వర్తన మును సహించు. సంభూతములను తమవలె జూచుకొనవలయునని కోరెడి హిందూమతము, చిమనుదోమనుగూడ బుద్ధిపూర్వకముగ జంపగూడ దని డలిపెడి హిందూమతము, మూసలెరుగును పరప్రహ్లాస్వరూపులని బోధించెడి హిందూమతము అవిద్యను పెంచుటకు బూనుకొనునా? చండాలుని

ఆంధ్రుల
గండిమహాత్ముని పూజానిధి

అక్షరపాఠము సమర్పింపవలెను

13.9.24

యథాశక్తిని తోడ్పడుదు

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

పంతులుగారికి చేరిన వనూళ్లు

చండాలు

48799-8.5

ఇదివఱకు

23881-14-11

పూజానిధికి సొమ్మునింపు చరనమా - కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లెంబుకెట్టిపేది, మద్రాసు

దూరము బోవలయునని జెప్పటలో, చండాలు డొనర్చిన పాశ్చాత్యములను నిరూపించుట కటుల నొక స్ఫూతికర్త జెలిపి యుండవచ్చును. అంత మాత్రముచే అత్యధికసంఖ్యాకులగు పంచములంద రును చండాలురనియు, బ్రాహ్మణస్త్రీల దుష్కృ త్యములవలన వీరు ఉద్భవించిననియు, కలియుగము నిలిచి యుండునంత వరకు వారు శాశ్వత నరక కూపములందు బడి శ్రుంగుచుండవలయు ననియు, చెప్పట నగుపాటుగాదా? "తత్త్వమసి" యని బోధించిన శ్వేతులెంతటి విరుద్ధవాదము సంగీక రించునా? అంగీకరించు నెడల, హిందూమతపు యత్కృష్టతయే అంతరించును. గాంధీమహాత్ముని బోలు సుపుత్రుల గనిన హిందూమత సంకుచిత హృదయ యనిపించుకొనును. ఆ ర్యావర్తము ప్రపంచమునకు ధర్మోపదేశముజేయ గల శక్తిని పూర్తి గ కోల్పోవును. దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారలు తమ క్రూరచర్యలను సమర్పించుకొనుట కనుకూలావకాశము గలుగును. పంచములు మతసంబంధమగు హక్కులనయినను గోరుటలేదు. మతాంతరులపట్లను తుదకు తిర్య గంతువులపట్లను సయితము జూపెడిఆదరణనయినను తమయెడజూపవలయునని ఉన్నతజాతులవారినిగోరు చున్నారు. తమ జీవితకాలములో అస్పృశ్యత నివారణగానిచో రాబోవు జన్మలోతమను పంచము పల్లెయందు బుట్టింపుడని మహాత్ముడు భగవంతుని వేడుకొనుచున్నాడు. అస్పృశ్యతా నివారణ సంఘ సంస్కరణ ప్రశ్నలలో నొకటిగాదు. ఆప్రశ్నల విషయమైదూర మాలోచింపవచ్చును. కానిమాన వుడై జన్మించినందులకు ఫలముగ అనుభవించదగిన కనీసపు స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే యొసగుట ఉన్నతజాతులవారిధర్మముగాదా? ఈశ్వర నివాస యోగ్యుడగుదేహధారుని నిష్కారణముగదూరము లోలగబొమ్మని అకారవహదుట స్వాతంత్ర్యసూత్ర ములకు విరుద్ధముగాదా? స్వరచాలనా సిద్ధి కిట్టి సంకుచితభావములు తోడ్పడజాలవు. తమ పౌలము కావరులును తోడిదేశీయులును స్వపతన్యులును మాతంగవంశీయులును నిష్కలలును దీనులునగు పంచముల మొరలనాలించి వారిపై భౌత్యప్రేమ జూపునటుల భగవానుడు భారతీయుల నెల్లరను పురిగొల్పు గాక!

రామస్వామినాయకరుగారి నిర్బంధము
మద్రాసు రాజధానియందు మరల నిర్బంధ ప్రయోగమునకు గడంగవలసిన యవసరమేమి గలి గినో తెలియదు. ఇ. వి. రామస్వామి నాయకరు

గానిని, మార్చిలో నెవ్వడో మైలాపురమునం దిచ్చిన యవస్థాసములకై నేడు ప్రాసిక్యూటు జేయుటజూడ ఆశ్చర్యము గలుగకమానదు. రామ స్వామి నాయకరుగారు తమిళదేశ నాయకులు. తమిళరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమున కధ్యక్షులు. విశేషముగ పలుకుబడిగలవారు. అసహాయోద్యమ ప్రారంభమునుండియు తదుద్యమాభివృద్ధికై నాయ కరుగారు మిగుల కృషిసలిపి తమిళరాష్ట్ర కృతజ్ఞ తకు పాత్రులయిరి. వీరు జన్మతః ఆంధ్రులగుటచే ఆంధ్రదేశము గూడ వీరిని గాంచి గర్వపడక మానదు. వైకంసత్యాగ్రహోద్యమ మారంభ మయినపిమ్మట నాయకరుగారు తిరువాన్కూరుకు వెడలి సత్యాగ్రహులకు నాయకులయిరి. రెండు మార్లు కారాగృహమునకుబోయి తమ కార్యదీక్షను వెల్లడిజేసిరి. తిరువాన్కూరు సంస్థానమువారు సత్యాగ్రహులను నిర్బంధమునుండి విడిచిపెట్టిన పిమ్మట వీరు స్వగ్రామమునకు బోవుట తలపించెను. ఇట్టి నాయకుని ప్రస్తుతసమయమున అరెస్టుజేయుట వలన తమిళదేశములో బెరుగుచున్న అశాంతి వృద్ధి యగును గాని తగ్గ నేరదు. తమిళరాష్ట్రమునందు రాజకీయాందోళనము తీవ్ర ముగ నయిననుజరుగుటలేదు. అనవసర నిర్బంధము లకుగడంగుటవలన నేమిప్రయోజనముగలుగునోతలి యదు. అయినను, నాయకరుగారి నిర్బంధమువలన, తమిళదేశపు కార్యదీక్షకుగాని, వైకంసత్యాగ్రహో ద్యమమునకుగాని కొరంత గలుగదని తలంచెదము. భారతీయులు స్వరాజ్య సంపాదనముపట్ల విశేషా నక్తులగుటకే, అధికారుల దండనపక్షతు లధికముగ తోడ్పడుచుండును.

జాతీయవాదుల సభ

ప్రత్యేకనియోజకవర్గము

లక్ష్మీబడంబడిక అవలంబనీయము
సీమ్య, సెప్టెంబరు 12: - పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారి యాజమాన్యమున జాతీయవాదులు సమావేశమైరి. స్వరా జ్యవాదులు, యిండిపెండెంటువాదులు కూడ సమావేశములో పాల్గొనిరి. ప్రత్యేకనియోజకవర్గమువిషయమున ఈ పక్షము వారు లక్ష్య గు ధురమున గావించబడిన ఒడంబడిక ప్రకారము అనుసరించెదరు. కాని అవసరమైనచో వారివారి సంఘములతో సంప్రదించిన తర్వాత హిందూమహమ్మదీయ నాయకుల సమా వేశములో చేయబడిన మార్పుల మినహాయింపుగా లక్ష్యగు ధురపు ఒడంబడిక ప్రకారము వివరణచెదరు. రెండు సంఘముల వారికిని గలభేదములను వివాదములనువారిచి సభ్యులమొరపుల కు యిరుపక్షములవారును ఒక్కొక్కరు వివరము సభ్యులనునియ మించుకొని కమిటీవారుచెప్పిన ప్రకారము వికమత్యము స్పష్టి చేసికావలయునని యొక తీర్మానము అంగీకరింపబడెను.

స్థానిక వార్తలు

విల్లింగుడను పతనమందిరము:—మొమోరి యలు హాలువద్ద విల్లింగుడను పతనమందిరమును 14 వ లేదీన గా|| టి. ఎ.కె. శివజ్ఞానం విశ్లేషణ తరచెదరు.

విజయనగర సామ్రాజ్యము:—సుగుణవిలాసపథ వారు శేషసాయంకాలము 5.30 గ|| విక్టోరియా పబ్లికుహాలు లో వరదలపహాయనిధికిగాను తెనుగున విజయనగర సామ్రాజ్య మను నాటకమును బ్రదర్శించెదరు.

రాకపోకలు:—ఇంజీనియరువ్యాంకు మానేజింగు గ వర్మరు ఎ.కె. ఎం. మర్లెగారు, కలకత్తాకు, ఎ.కె. ఎం. మర్మరావుగారు మైసూరునకు నిన్నరాత్రి పోయిరి

ఇ. పి. రామస్వామి నాయకరుగారు నిన్నరాత్రి ఈ కోశుకు పోయిరి. వ్యా|| వాలసుగారు, కారములు ఫిఫు ఇంజ నీరుగారు నేడు మదరాసు వచ్చిరి.

జగన్నాథభక్తనభ:—ఎగ్జురు శ్రీజగన్నాథ భక్తనభవారు శ్రీకృష్ణజయంతి ఉత్సవమునందర్పమున ప్రతిఆ డికారమును ఎగ్జురు హైకోర్టునందున్న వేదవిలాసభవనము నందు సంగీతభలను జరుపుచున్నారు. శేషసాయంకాలము 4.15 గ|| తంజావూరు టి. ఆర్. రామరావుగారు జితరంగ ము, సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు (మధుర) ఫిడెం, శంకరమీనను గారు (తిరుచూరు) మృదంగ వాయిద్యములతో సంగీతభలజరు గును.

తిలకఘాటకందు బహిరంగనభ:—కాంగ్రెసు సభవారి యాజమాన్యమున తిలకఘాటకందు ఆడివారము 14 వ లేదీ సాయంకాలము 6 గ|| కాంగ్రెసుసభ్యులకు మునిసిపలు ఎన్నికలలో విజయము కలిగినందుకు అభినందించుటకై మద రాసు పురజనుల బహిరంగసభ జరుగును. ఎన్. శ్రీనివాసయ్యం గారు, టి. ప్రకాశంగారు, టి. వి. కల్యాణసుందరంశెట్టి, క. నాగేశ్వరరావుగారు, ఎన్. సత్యమూర్తిగారు మున్నగువారు లుపస్థునించెదరు. ఎల్లరు విశ్వేయ బ్రాధికులు.

తిరుమనాపల్లి, సెప్టెంబరు 13:—తిరుమనాపల్లి, కరూరు యాకోడుమధ్య సరాసరి రైలుప్రయాణము ఆరంభమైనది. (ఆ. ప్రె.)

ఆస్థానమాజమువారి డిపోర్టు

వరదలవలనగల్గిన ఘోరనష్టము మదరాసు, సెప్టెంబరు 13:—స్వామి శ్రద్ధానంద వారిచే సంపాదించిన ఆర్యపూజామునారు వరదలచే పాడైపోయి న ప్రాంతములనుండి యిట్లు వ్రాయుచున్నార: “మేమెక్కడ తుల్యింపన మమ్ము నాశనచేసెద ఆహ్వనించుచున్నది. వచ్చని ప్రైరుబండు భూములన్నియు యిసుక తిప్పలై పోయినవి. యిక్కడ పాటక జనమమధినించుచున్న బాధ వర్షనా తీతము చియ్యముధర సుమారు 400ల రెట్టుపెరిగినవి యిందుకునిపోయి నవి. సుమారు 90 పాకలను బీదలకొరకు చేయించితిమి. పాక ఒకటికి రు కి లు ఖర్చు అయినవి.”

వేరువేరుగా శేయుచున్నవారు ఒక్కొక్కే సహాయము చేయ తలపించునేమో అని వీరు మలఖారు ప్రాంతమున వరదల చే నిరాధారలయి యున్నవారి కుషమకమునము చేయుటకు బోవక వ్చారు.

హిందీ-తెలుగు

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలయిన నులభకైలిని వ్రాయబడినది

బాలశిక్ష 0-8-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 0-0-0.
తవల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయ,
7, తంజు శెట్టిపిథి, మదరాసు.

(11వ, పేజీ, తరువాయి)

పరిశ్ర జేయకుంక ప్రజలపై నెక్కువభారమువేయ గూడదనియు పండితమదనమోహన మాలవ్యాగారు చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు భారతశాసనసభ కోరిన ప్రకారమే శేయునెడల యూరోపి యను వాణిజ్యసంఘము తమ కున్న మూలధనసంతటితోను ఎదురుదిరుగునని విల్లునుగారు చెదరించిరి. భారతశాసనసభ పండిత మోతీలాలుగారి సవరణసంగీకరించునెడల ఆనాగరక మగునని క్రాఫర్డుగారు జెప్పిరి. హద్దనుగారు భారతశాసన సభయొకడు యెక్కువ అభివృద్ధిగాంచుటకుతగదని అభిప్రాయ పడిరి. సర్వసులకు న్యాయము శే యుట క యి యా సభ వారు చిత్తకుద్ధితో సామ గ్రి నం త ను ప రి శీలిం వదలపెట్టిన విషయము సీమిత్రులు గ్రహింపిక పోయిరి. వి. సి. యన్ ఉచ్యోగులను భారతదేశము కోరినది వారి గుణవిశేషముల జూచిగాని యూరోపియను లగుటచేతగాదు. భారతదేశము తన పట్టిన సర్వసును భానునిర్మించుకొనునటుల వనలేనేయ వలెనని ఆయన కోరెను. ఈసర్వసు సర్ చారల్య ఇన్స్పెక్టరుగారు చెప్పినటుల మంచి సమర్థత గల్గి యెట్టి దురలవాటులకు గడంగ నలై యుండవలయును. హిందూమహమ్మదీయులకు పాట్లాటలు గట్టుట కారణము ప్రవీలలో విద్యావ్యాపకము లేకపోవుట యే. ఇంగ్లాండులో గూడ ప్రజలలో విద్యావ్యాపకము లేనపు డిట్లేజరిగెను. ఇండియను సీమిలు సర్వసు కంతమంచినవి జేసిన ను భారతదేశములో ఆబులు కాశీపంటి వారు సరియైనరీతిని ఆలోచింపనివా రున్నందులకు ఆయన విచారించెను. (నవ్య) ఇంతకును తప్ప ప్రభుత్వమువారు గోడే నిర్బంధవిద్యాశాసన ము సంగీకరింపక పోవుటయే. ఇచట నిమ్నశాతుల శుద్ధరించుట కు ఇండియను సీమిలు సర్వసు యేమియును చేసియుండలేదు. దీనికంతకును విద్య లేకపోవుటయు, ఆర్థికపరిస్థితులు మాత్రమే కారణములు. వారిలో విద్యావ్యాపకముండునెడల నిమ్నశాతుల సమస్య సులభముగ పరిష్కారము గాగలదు. స్వరాజ్యపక్ష మువారును ఇండియన్ డెంటును సర్ శివస్వామి అయ్యరు సర్ చిమ్నల్యు, నెలలవ్యాధుగార్లు అం దరు ను ఇ క ముండు రె క్రూయిటుమెంటు నావలననెనియేకీ భరించిరి. ఈయేగ్రిన ముకు వాంఛితమునైనను హోంమెంబరుగారు భారతమంత్రికి చెలుపవలెనని ఆయన కోరెను.

హోంమెంబరు ప్రత్యుత్తరము

సర్ అలెగ్జాండరు వడ్డీమనుగారు చర్చను ముగించుచు చర్చయంతరమును కొన్నిచోట్ల తప్ప మొత్తముమీద శాంతముగ జరిగినందులకు సంతోషమును చెప్పిరి. భారతీయుడనగా శాసనముప్రకారము భారత దేశపు నేటివులని యెవరినందఱో వారం దరును అర్థమగునని ఆయన కర్నలు గిడ్డిగారికిని, కర్నలు క్రాఫర్డుగారికిని హామీనిచ్చిరి. ఈనివేదికలన అభివృద్ధి యే మియును జరుగలేదను అభిప్రాయముతో ఆయన యేకీభవింప లేదు. సర్వసులపై రాష్ట్రముల కధికార మిచ్చువిషయమున నూపలు చాలవతు పోయెను. సభవారు కోరినంతకాకపోయి ననుఎక్కువ అభివృద్ధియేయనవచ్చును. భారతీయుల నెక్కువ గ జేర్చుకొను విషయమున ఆయన 10 వ లేదీన చెప్పిన వరకు లను సభ్యులు గమనింపవందుకు ఆయన విచారమును చెప్పెను. ప్రస్తుత భారత పరిస్థితుల జూడ ఈ దేశలాభమునకై సర్వసు లందు యూరోపియను లుండుట అవసరమని భారతప్రభుత్వ మువారు డలంచినటుల ఆయన వ్యక్తముజేసెను. బ్రిటిషు రెగూ యిటు. మెంటు ఆపిన ఇప్పుడున్నవారికి చాలనవ్వచును విషయ మై యేభ్యుడుగాని ప్రత్యుత్తరమియకుండుట ఆయన కాళ్ళ గ్యముగనుండెను. ఇప్పటికేగతనామగవత్సరములలోను సా మాన్యము గ 324 నుం ది ఆ ఫీ స రు లు కాల ము పూ ర్తి గా ని చే పిం ఛ ను పు చ్చు కొ ని రి. ఇది చాలాపెద్దసంఖ్య. భారతశాసనసభలు యుక్తము నాలో చించుననియు, సవరణ నుపపాదించినవారు విజ్ఞానాలనియుఆజ్ఞు నకు నమ్మకము గలభు. కాని యూ భ సర్వసులగుర్చి ఆలో చించుటకు మరియొక కమిటీని ని యో గిం చు నె డల ఆనిర్ణయము రాయల్ కమిషను నిర్ణయముకన్న నెక్కువ తెలివిగనుండదని ఆయన భావము. ఇంత ఆలస్య మైయున్నదాన నిమ్నశాతినవస్యగుర్చి చర్చింపగోరలేదు. ఆయన తానే నిమ్నశాతికి జెందినటుల భావించెను. (నవ్య) తుదకాయన పలేలుగారు స్వప్రతిభకు తగినటుల సవరణయొక్క అసలుపక్షద్వేషమును చెప్పుడు గావించినయవనాన్యసనుగుర్చి చెప్పెను.

సర్ అలెగ్జాండరు గారు తుదకు చెప్పిరి: “దీనికంతకు న అర్థము మీరు నివేదికయందు చెల్లిన ఇండియన్ జేషనుకు ప్రాచీనియలైజేషన్యను ప్రతికూలముగను, సర్వసులకీయవలసిన సౌకర్యములకు ప్రతికూలముగను వోట్లనియ్యబోవుచున్నారన్న మాటయేగదా.”

హోంమెంబరుగారు తుదకు చెప్పిన అభిప్రాయమును గూర్చి పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు కొన్నిఅభిప్రాయ ముల చెప్పిరి. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి మాటలు పత్రికా విరచయిత లుండుచోటుకు వినబడలేదు.

హోంమెంబరుగారు పండితుడు చెప్పినదానిపై ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సభవారు పండిత మోతీలాలుగారి కనుకూలముగ వోటు నిచ్చి నివేదికలో సలహా యి య బ డి న విధమున సర్వసులరాష్ట్రీయపరము శేయుటకును భారతీయుల నెక్కువ జేర్చుకొనుటకును ప్రతికూలముగ నుండునని చెప్పిదిద్దు కొనిరి.

ఏడుగంటలకు వోట్లుదీసికొనబడెను. పండిత మోతీలాలు గారి సవరణ ఆంగీకరింపబడెను. 68 మంది అనుకూలముగను 46 మంది ప్రతికూలముగనుండిరి. దీర్ఘవార్షియు చెలరేగెను. అంత సభ అపివేయబడెను. మరలసోమవారము సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

ధారతి నత్రమానవత్రిక

ప్రతిదాండ్రమాసాదిలి ప్రచురింపబడును సచిత్రమాసత్రిక-ప్రతినంచికయందును 3,4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు లిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ	6	0	0
అర్ధ సంవత్సరము	„	3	0	0
వికీప్రతిక	„	0	10	0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు లాగాలు 0.10.0 స్టాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంప జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేసినయెడల ఆ సొమ్ము మినహా యించుకొని శక్తిసామునూత్రము పంపవచ్చును.

ప్రస్తుతిము పోస్టులు రూబు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0.3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మిగిలే ముందుగ ప్రకారము పంపిన క ఖర్చు గగును. పి. పి. లు పంపినచో సాము మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు కంపుట ఆలస్య మగుటయు భరింపరానివి.

పి. వే. జ. రు. ధారతి.

వాముచ నొప్పు - ముంసు

నీనా 1-క రు. 1-0-0 పి.పి. 1-0-0

అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గానీ మార్పులను, 1. జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్లనందులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల బిగియుట, 4. నుదులయందు ఉబ్బుట, 5. తేమటకు కదలటకు వీలులేనటుల స్వార్థంగములు బిగియుట మొదలగు నవి. ఈ మందును కొన్నిపూటలు త్రాగినతోడనే కంది యందు పోటు నొప్పులు పోయి శరీరము యధాస్థితికి వచ్చును. బాధగల స్థలముల వేడినీటితో గాని, ఇటుకపొగుముతో గాని గాచి అమృతాంజనము రాయవలెను.

అచ్చుకొలువలను పోకో, మదరాసు - యంగలాయి.

విచిత్ర రాజకీయపరిణామము

బెంగాల్ అడ్వకేట్ జనరల్ యన్. ఆర్. బాసుగారు తమకుమారునకు వ్రాసిన లేఖ.

నా ప్రിയమైనవాణ్ణి,
నీవు భారతదేశపు రాజకీయవిషయములందు పరిచయము కలుగజేసి నుచున్నావని వినుటకు చాలసంతోషమగుచున్నది. నీయభిప్రాయములు నాయభిప్రాయములకు భిన్నముగనుండుట నా కయ్యిష్టమని భయపడవలదు. కేవలము నాయభిప్రాయములనే నీ ననుకరించినచో విచారము నొందెదను. తిన్నగ నాలోచించినవిమర్శలు నాయభిప్రాయములకు ప్రతికూలములైన యభిప్రాయములు నీకు కల్గుచో నేను ఎంతమాత్రమును విచారింపను. కాని అనాలోచితముగగాని స్నేహితుల సంసర్గదోషమునగాని నీవు అపసిద్ధాంతముల గావించుకొనవలదు. నిజమైన అభిప్రాయ భేదము లొకవిషయమున నుండుట మంచిదే. వివిధములయిన యభిప్రాయములను తెలిసికొననిది విషయముయొక్క సత్యమును నీవెన్నడును కనుగొనజాలవు. సత్యము వెలుగవలె నన్న నీ నిజాభిప్రాయ మెట్టిదైనను ఎదుటివారి యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ వాదించి వారివాదముయొక్క సారమును గ్రహించవలెను. తొందరతొందరగ సిద్ధాంతములకు దిగవలదు. నేను నీకన్న పెద్దవాడ నైనను ఇప్పటివరకును నేర్చుకొనుచునే యున్నాను.

నీవు అక్టోబరులో కేంద్రీయియందు నీకు ప్రయోగముచేరి త్రవవిధ్య నభ్యసించువునున్నావు. ఆసందర్భమున నితరదేశముల చరిత్రముతో భారతవర్ష చరిత్రమును పోల్చి చూచిన విషయము నీకు సుబోధకము కాగలదు.

నేను నీకిప్పుడు భారతరాజకీయములనుగూర్చిన నాయభిప్రాయములను సంగ్రహముగ తెల్పెదను. జాతీయవాదులు అసహాయవాదులు స్వరాజ్యవాదు లందరివలెనే, నేనును నాదేశీయునకు స్వరాజ్యమే స్వపరిపాలనమే (ఏప్టేనెనసురేయే) కావలె ననియే కోరుచున్నాను. కాని సాధనమువిషయముననే వారికిని నాకును అభిప్రాయభేదము కలదు.

ఆయుధాదులుబలమే ప్రస్తుతసమస్యను పరిష్కరింపగలదనియు, ఈమధ్య పోలీసువారు బాంబులు నిర్బంధపరుచుచున్నయంతటయును కనుగొనుట విచారణీయమనియు తెలిపితివి. నేనివిషయమును భూరిగ భిన్నాభిప్రాయమునై యున్నాను. నీవు అనాలోచితముగ నభిప్రాయ మొనరిగితివిని నాకు భయమగుచున్నది. నీవు మనస్థితిని తిన్నగ నాలోచించితివా? మనకాయుధములు లేవనియు, వానిని సంపాదించుమార్గములు లేవనియు, వాని సుపయోగించుమార్గము తెలియదనియు, మన మేకజాతివారము కామనియు మనలో నైకమత్యములేదనియు, అందువలన నాయుధములతో మనము జయింపలేమనియు నీకు తెలియదా? వాచ్యవిమానములు, పేలుడు ఆయుధసామగ్రి విశేషముగ నుపయోగింపబడు నీకాలములో, కట్టిబిట్టములకల బ్రిటిషువారి నై న్యమును గెలుచుట యిష్టమని నీవు తలచెదనా? రెండువిమానములు చాలును కలకత్తానగరమును ధ్వంసముచేయుటకు సాధారణముగ నొకమరభిరంగి చాలును నిరాయుధులగు జనులమొత్తముల నొక్కమృతిచెదగొట్టుటకు. కావున ఆయుధాదులుబలముతో స్వపరిపాలనము సంపాదించుట దుస్సాధ్యమనియు, భారతదేశములో తెలివిమాలిన యెవరో కొంద రరాజులుతప్ప నెవ్వరును నిట్టి విధానము నాచేయింపరనియు నీవు కొంచెములోచించినచో గోచరింపగలదు.

ఇక బాంబులవిషయము:—అవి కేవలము పిరికినాండ్ర ఆయుధములు. ఏదేశమును రహస్యముగ కావించబడినకాత్మలములముగ స్వాతంత్ర్యమును బడయ లేదనియు, రహస్యసంఘము అందు ద్రోహులుండక తప్పదనియు, వారివలన తోడివారి గుట్టంతయు బయలుపడుననియు చరిత్రను జదివినచో నీకు తెలియును.

1905-1906 సం॥ లలో బాంబులు, రివోల్వరులు మొదలగువానితో స్వాతంత్ర్యము సంపాదించవలెనను నుద్దేశముతో జర్మనీనుండి నైతము ఆయుధములను తెప్పించుటకు యత్నములు గావించి బంగళాదేశమునందు స్వార్థత్యాగరై ప్రాణములను నైతము దేశముకొరకర్పించుటకు సిద్ధపడిన అరాజకులగు యువకులేమి చేయగలిగిరి? ఇద్దరు స్త్రీలను, పోలీసుశాఖకు చెందిన భారతీయుని కొంతమందినిమృత్యుము చంపగలిగిరి. కాని వారవలెగ పట్టుబడిరి. రహస్యసంఘములన్నియు మిత్ర

ద్రోహులొనగినవారే ననునదిచిట్టచు గావించబడెను. వారిలో విడుదలయైన ఎవ్వరితోనైన సంభాషించినచో బాంబులు రివోల్వరులాదిగాగల యాయుధములు స్వరాజ్యము నెన్నడును ప్రసాదించజాలవని చెప్పెదరు. ఇప్పటి అరాజకులు తెలివిమాలినవారను ప్రాతఃసంగతుల నెరుగనివారును ఎరిగినను మరచిపోయినవారును నై యున్నారు. అన్నిరహస్యసంఘములందువలె వానిలోకూడ విశ్రద్ధోహులు యున్నందున నవి యన్నియు బయలుపడుచున్నవి. ఆయుధబలముగాని, దొర్లన్యముగాని, బాంబులుగాని భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము నెన్నడును ప్రసాదించజాలవు. నైతికముగ నొత్తిడి యొక్కమగ నుండెడు నిక్కాలమున బలోపయోగమంత యవసరమని తలచెదవా? అట్లయిన స్వరాజ్యసంపాదనకు మార్గమేలేదా? ఉన్నదనియు, మనమర్హుల మయినచెట్లనే స్వరాజ్యము మనకు లభించి తీరుననియు, నేడు రేపుల కాకపోయినను, ఇన్నికేతా బ్లములనుండి దాస్యము ననుభవించుచుండిన మనకు, ఏబదియేండ్లయినను లెక్కయేమి?

మనలోని అంతర్విభేదములన్నియు తొలగినచెట్లనే మనకు స్వరాజ్యములభించునని నానమ్మకము. అందుకు మన కృషియే అత్యవసరమగును.

ఏదేశమును దయాధర్మము కలిగియుండుదు. తనయొక్కలాభమును చువుకొని యేదేశమును నితరదేశములకు లాభము చేతురజేయదు. ఇంగ్లాండుకూడ నిట్లే తనకు లాభము కలుగుననునిశ్చయము కుదురునంతవరకు భారతదేశమునకు సంపూర్ణస్వరాజ్యము నొసగదు. కాని నిస్సరముగ న్యాయబుద్ధి కలవారగుటచే ఆంగ్లేయులు మనయాందోళనమునకు పరిహారముగ కొన్నికొన్ని లాభములను మాత్రము కలుగజేయుచుండుదు. కాని భారతదేశము సామ్రాజ్యమునుండి విడిపోవునను భయము వారి మన్నచో నిట్టిలాభములవలన ప్రతికూలఫలితమే కలుగును.

ఈసందర్భమున కొంచెము కాఖ్యాచక్రమణము కావించెదను. నేను ప్రజాభిప్రాయమును ప్రకటించు నాందోళనమునకు ప్రతికూలుడనుకాను. ఇంగ్లాండుదేశమునకుఇక్కడనున్న బ్రిటిషుద్యోగులయలం దెక్కుమందిశ్వాసముండును. ఇంగ్లాండుదేశమును విడినతోడను ఆంగ్లేయుడు ఆంగ్లేయగుణములను కోల్పోవుటయేగాక పెద్దమనుష్యుని తరహాకూడ కోల్పోవుచున్నాడని. ఇట్లంగ్లాండునకు తెలియదు. ఆందోళనమువలననే ఆదేశమునకు సత్యము గోచరించును. ఇంగ్లాండుదేశములోకూడ నల్లై, పీటర్లు హత్యలవలన సంస్కరణ శాసనముయొక్క అవశ్యకత గోచరించెను. బాంబులవలన భారతదేశమున స్వవహారములు తిన్నగ లేవని గోచరించెను. అనంతరము జరిగిన సంగతులనుబట్టి బాంబు లక్కరలేదనియు, ప్రత్యేక కారణములనుబట్టియే భారత దేశము నెడదృష్టి నిశితముగ సాగింపవలసియుండుననియు ద్యోతకమైనది. ఇప్పట్లు బాంబులు కార్యసాఫల్య సిద్ధిని చెడగొట్టును. కాని సక్రమాందోళనము మేల నిద్రొంపకుండ ఆంగ్లేయమును మేలుకొల్పుచుండును.

దురదృష్టవశాత్తమున రాజకీయనాయకుల ఎంతవరకాందోళనమును సాగింపవలెనో ఎరుగకున్నారు. ఇంతవరకు జరిగినసంగతులతత్వములన్నిగా తెలియనందునవారికి ఆంగ్లేయుల స్వభావము బోధపడలేదని నాయభిప్రాయము. కెన్నెడీదలతుల సాత్యమాలకముగ భారతదేశమును కోల్పోవలసివచ్చునను భయమున ఆంగ్లేయులు మింటో మార్చే సంస్కరణములను ప్రసాదించిరినియు అసహాయోద్యమమునకు భయపడి మాంటోమెయ్యు ధర్మ సంస్కరణములను ప్రసాదించిరినియు దేశములో నెల్లరులయచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమువారును, ఇతరులు చాలమందియు ప్రభుత్వమును స్తబ్ధింపజేసినచో స్వరాజ్యములభించునని తలచుచున్నారు బ్రిటిషువారి స్వభావమును నేనింతొక విధముగ నన్వయించెదను. బాంబులవలన నాదేశము కొంచెము నిద్రమేల్చుకొనెగాని బ్రిటిషువారు మనఆందోళనమునకు భయపడి సంస్కరణములను ప్రసాదించిరనుట భ్రమయని నేను తలచుచున్నాను. (సత్యము)

అతిపురాతన స్మశానవాటికలు

టూల్సును కావనగారి టూంబుకన్న ఎక్కువ ధనవంతమైన స్మశానవాటికలు కింగ్సువాతీనందు కెయిగోలో గలట్లు కొందరు కనుగొనిరి. అచ్చట యిదివరకే కనిపెట్టబడిన టూల్సును కావన మున్నగురాజులు స్మశానవాటిక లందు దొరకిన ధనరాసులుగాక వాటికి చేరువనే అంతకు ముందుండి భూనాదులను పాతికెట్టియించిన స్థలములు గూడ పోల్చబడినవి. ఇది రాజులకోటలకు కల్పకు బయలు దంతము బంగారము ఉపయోగించెడి కాలమునాటిది.

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వకీయ విలేఖరి)

పరిశోధకసంఘము

పైసంఘముయొక్క సభ ది 26-10-1906 మంగళవారమునాటిసాయంత్రము ఏడుగంటలకు శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషానిఘంటుమందు ఘనగాల సంస్థానాధీశ్వరులగు శ్రీశ్రీరాజానాయుభి వెంకటరంగారావు బహద్దరుగారి ఆధ్వర్యమున జరిగినది.

తీర్మానములు

1. శ్రీమాకా దూపాటి వెంకటరమణాచార్యులుగారి నివేదిక కారదపత్రికయందు ప్రకటించుటకు తీర్మానింపబడినది.

2. దూపాటి వెంకటరమణాచార్యులుగారి పర్యటనము బాబువేతనము రైలుఖర్చు బండిఖర్చు వగైరా ల సహా 100-10-0 కల్లాలు అంగీకరించవలెనది.

3. శ్రీమాకా దూపాటి వెంకటరమణాచార్యులుగారు పలుశ్రమలకోర్కె ఘంటసేసంగిలో నిజామురాష్ట్రమునందుపర్యటనమునల్పి ఈయంద్యమమునకు దోడ్పడినందులకు "ఆంధ్ర పరిశోధక సంఘము" వారు తమకృతజ్ఞతావందనములు సమర్పించుచున్నారు.

4. సంఘపుత్త్రులైన అనగా తాళపత్రములు మొదలగు గ్రంథములు, శాసనాదికములు, సంఘమువారి స్వాధీనమున భద్రముగా శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషా మందిరమున నుంచుట కేర్పాటుచేయవలెను.

(భాషానిలయమువారిందుకు అంగీకరించలేదని తెలిసినది.)

5. శాసనములుచదివి ప్రతులు వ్రాయుటకు శ్రీయుత గరికెపాటి లక్ష్మీకాంతశాస్త్రిగారిని నెలకొల్పింజికి రు 100 చొప్పున 10-10-0 నుండి ప్రస్తుత మొకమాసము ఏర్పాటు చేయవలెనది. వీరు మ-రా-శ్రీ, శిరుగూరి హనుమంతరావు ఎం. ఎ. ఎల్. టి, పంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద బని చేయవలయును.

ఆంధ్రజనసంఘము హైద్రాబాదు

పైసంఘముయొక్క మహాజనసభ వి నాయక చతుర్థి మంగళవారమునాడుసాయంత్రము నాల్గుగంటలకు శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారి భవనమున శ్రీయుత కొండా వెంకటరంగారెడ్డిగారు హైకోర్టువకీల్ అధ్యక్షతక్రింద జయప్రదముగా జరిగినది.

తీర్మానములు

1. గతసంవత్సర కార్యనివేదికచదివి యంగీకరింప బడినది.

2. ఈసంఘమువారిచే స్థాపించబడిన పరిశోధకనిధిని తద్యవసరమును రాష్ట్రమునకంతకు సంబంధించిన దగుటచే నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర జనకేంద్రసంఘమువారి స్వాధీనము చేయుటకు బహుజనాభిప్రాయ ప్రకారము తీర్మానింపబడినది.

మూతన ఎన్నిక లీక్రింద ప్రకారము జరిగినవి.

3. శ్రీయుత రాజగోపాలరెడ్డిగారు బ్యారిస్టరు. (అధ్యక్షులు); శ్రీయుత కొండా వేంకటరంగారెడ్డిగారు, హైకోర్టు వకీలు (ఉపాధ్యక్షులు). శ్రీయుత అక్కినేపల్లి జానకిరామ రావుగారు, కొండగడప జగ్గిరెడ్డు, హైకోర్టువకీలు (కార్యదర్శి); శ్రీయుత ఆదిరాజు వీరభద్రరావుపంతులుగారు ఆంధ్ర పండితులు (సంయుక్త కార్యదర్శి).

కార్యనిర్వాహకసభ్యులు

1. మాడపాటి హనుమంతరావుపంతులుగారు, 2. శే.కుమారంగారావుగారు, 3. ఎం. నర్సింగరావుగారు, 4. రామలింగయ్యగుప్తగారు, 5. సంగం శీరామయ్యగారు, 6. వడ్లకొండ నరసింహారావుగారు, 7. పురం విశ్వనాథగారు, 8. పెద్దనర్సయ్యగారు, 9. బలవంతరెడ్డిగారు.

కేంద్ర సంఘపతినిధులు

1. శ్రీయుతులు మాడపాటి హనుమంతరావుగారు, 2. కొండా వేంకటరంగారెడ్డిగారు, 3. వడ్లకొండ నరసింహారావుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

నీలగిరి - ఉగాదిసంచిక

నిజామురాష్ట్రమునుండి మొట్టమొదట వెలువడి సక్రమముగా నడుపబడుచున్న నీలగిరియను వారపత్రికపక్షమున "కాశీ ఉగాదిసంచిక" వెలువడినది. పైపత్రికయొక్క తృతీయసంవత్సరము ప్రాణులు 21 11 గురువారముతో ఆరంభమైంది. ఇప్పుడే మొదటిసంవత్సరాది సంచికగూడ ప్రకటింపబడినది. దీనియందు 100 పేజీలుగలవు. భారతి, కారద హైదరాబాదు నున్నది. ప్రకృతి సౌందర్యమునుకల్ప మూడురంగుల ముఖసత్తముతోను నభివదిమాడు చిత్రపటములతోను విద్యాధికులచే వ్రాయబడిన కథలు వ్యాసములు పద్యరూపక విమయరచనలతోను ప్రకటింపబడినది. దీనివల చందాదారులకు 10-0-0 ఇతరులకు 5-0-0 మాత్రమే. వలయువారు నీలగిరి స్టల్లగొండ్ల (వైజాము) అని వ్రాయవలెను.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

12-9-24 ఫలాహారానంతరము

కోర్టువారు ఫలాహారానంతరము తిరిగి సమావేశమైనపిదప ఇంపీరియల్ బ్యాంకునకు ప్రాబేషనరి అన్విష్టమైనట్లుగా నున్నట్టి, కె. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారే ప్రాసిక్యూషను తరపున కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారిచేత పరీక్షింపబడిరి. 1924 సం॥ డిసెంబరునెల రెండవనందు నిలువ రు 11,967 లు అనియు, అదే సంఖ్య నెలసరి పట్టీలో గూడ వేయబడినదియు అందు (1) అంకమాత్రము నెరిగియుం డెననియు చెప్పెను. పిదప సాక్షి ఏప్రిల్ మేనెలల నెక్కుల యందుగూడ అదేవిధముగా అంకలు మార్చబడియున్నవనియు నెలసరిపట్టీలందు తానెప్పుడును సరియైన సంఖ్యలన వేసెననియు ఇప్పుడు రెండవనందు మార్పులు చేయబడియున్నవనియు తెప్పెను.

పిదప చాదరిగారు క్రాసుచేసిరి

చాదరిగారు:— గణితమునందు మీరు బియ్యోపాసు చేసితిరి.

సాక్షి:— ఐదుకాస్త్రమందు.

ప్ర:— మైక్రాస్కోపు (నూత్నువర్గనీయంత్రము) నెప్పుడైన ఉపయోగించితిరా?

ఉ:— ఉపయోగించినాను.

ప్ర:— చక్కగా ఉపయోగించితిరి.

ఉ:— పలుమారులు చక్కగానే ఉపయోగించినాను.

ప్ర:— ఒక సేత్రము మాసి రెండవ దానితో స్తువు మీద గుత్రయించి చూచెడివారగుదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— ఒకే వస్తువును ఏకదృష్టితో జూడవలెగాన ఒక సేత్రముతోనే చూచితిరి.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— ఏదైన ఒకపద్దునుగాని వస్తువునుగాని వేరువరచ వలెనన్న నూత్నుదర్శిని అవసరమా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— స్టేటుమెంటులో కొన్నిసంఖ్యలు లేనందున, మరికొన్ని ఇతరసంఖ్యలు రెండవనం దుండవలెనని మీరు చెప్పెదరు. అవునా?

ఉ:— అవును. నేను ఎల్లప్పుడును రెండవ తీసికొని దానిని స్టేటుమెంటులో పోల్చెదను.

ప్ర:— నీవు నూమూలుగా పరీక్షించుటలో ఇతరసంఖ్యలనుగూడ గాంచివావు. అట్లుకానిచో నీవాసంఖ్యలను చూచియుండవలెను.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నీ వీస్టేటుమెంటుమెంటును తయారుజేయవు.

ఉ:— వి. రంగాచారి అను గుమాస్తాతయారుజేయును.

ప్ర:— ఆయన సాఫ్ట్ వాయువాడె కాని తయారుజేయువాడుగాదు.

ఉ:— ఇద్దరిలో ఒకరు చిత్తు తయారుజేయుదురు.

ప్ర:— డాక్యుమెంటు సాఫ్ట్ కలు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— చిత్తు అకౌంటు ఒకటి కలదు.

ఉ:— అవును. మరియు నేను సాఫ్ట్ నుపరీక్ష జేయుదును.

ప్ర:— ఒక ప్రత్యేక సంఖ్యను జూచినట్లు నీకు జ్ఞప్తి లేదు; స్వతంత్రమైన స్ఫురణయు లేదు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— మీరు నిజముగా స్టేటుమెంటులో పోల్చితిరా?

ఉ:— అవును. పోల్చిచూచినాను.

ప్ర:— స్టేటు మెంటులోని చివరసంఖ్యను మీరు తీసికొనెదరు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— దానిని గురించి ఏమియు తప్పిలు లేదుగదా?

ఉ:— లేదు.

ప్ర:— నవంబరు 30వ తేదీన పద్దులు అవలిపుటకు జేర్చబడినవి.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— చివరసంఖ్యను నిజముగా మీరు చేర్చలేదుగదా?

ఉ:— ప్రస్తుత మగుపించుచున్నసంఖ్య ఇటీవల జేర్చబడి యుండవచ్చును.

ప్ర:— అది క్రొత్తగా జేర్చబడిన దనియే చెప్పుదురా?

ఉ:— నే జెప్పజాలను.

ప్ర:— 121వ పుటనుందును రిలక్షలపైచిలుకు కొన్ని పరుగుసంఖ్యలు ఉన్నవి. అచ్చటగూడ చివరసంఖ్యను తీసికొనలేదు.

ఉ:— పైవానినితీయే దీనికి బట్టియుండవచ్చును.

ప్ర:— నీవు పోగొట్టిన సంఖ్యలలో మొదటి సంఖ్య చెక్ కర్ చేత పరిశీలించినదిగాదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— 18 మారులు స్పష్టముగా నీవు తప్పసంఖ్యమీదనే ఆధారపడితివని చూపింపగలను. వడ్డీ లెక్కించు గుమాస్తా మాత్రము సరియైన సంఖ్యను కనుగొనినాడు.

బాంకులోని మామూలు పద్ధతిప్రకారము డిసెంబరు 31వ తేదీవరకుగల ఈసంఖ్య లన్నియు చెక్ కర్ చేత దస్కతు చేయబడినవిగాన అవలిపుటయందు వేయబడవలసినదిగాదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నీవటుకు వెళ్లుముందుగనే మొత్తముసంఖ్య లన్నియు వ్రాయబడి యుండవలెనుగాన, తదుపరి సంఖ్యలు చేర్చబడినవని నీవు చెప్పసమాధానము నిరాధారమైనది. (జవాబు లేదు.)

ప్ర:— విశేషముగా జెప్పెదను. చెక్ కర్ ప్రతిజ్ఞదము ము లెక్కసరిజూచును.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— 151వ పుటలో 9 వ తేదీవరకు రెండవ ఉదయమున సరిచూడబడినది.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— చివరసంఖ్య కాగలయు నన్న 121వ పుటలో మొదటి సంఖ్య జూచియుండెడివాడవు.

ఉ:— నేను సమాధానము జెప్పజాలను.

ప్ర:— లోగడదినము నిలువ చెక్ కర్ చేత రెండవఉదయమున సరిజేయుచునని నీకు తెలియునుగదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— కనుక, డివిటు బాలన్సుమీద చెక్ కర్ సంతకముతో డిసెంబరు 9వ తేదీ పద్దు కనుగొనినచో 10 వ తేదీన దానిని చెక్ కర్ సరిచూచియుండును గదా!

ఉ:— అవును.

ప్ర:— అసగా నీవు అటువ వెళ్లుటకు ముందు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— అట్లయిన డిసెంబరు 9వ తేదీ లోగడపద్దులన్నియు నీవు వెళ్లులోగడనేఅచ్చట నుండియుండవలెను.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— కనుక నవంబరు 30వ తేదీ చివరసంఖ్య నీవు వెళ్లునప్పు డవట గలదు.

ఉ:— మీఉద్దేశము తెలిసినది. పిదప సాక్షి కొన్ని ప్రశ్నలకు ఉత్తరమొసంగుచు, నెలసరిస్టేటుమెంటులోని చివరసంఖ్యను తీసికొని అందు చెక్ కర్ చేయుకై దస్కతులై ఎక్కుడుశ్రద్ధ గనుపరచలేదనియు, రెండవపుటకు సరిసంఖ్య తీసుకపోకుండుటకు సరియైన కారణముల చెప్పలేననియు జెప్పెను.

ప్ర:— లోన్సు ఎజెన్సీకాఖలో డి. పి. యల్. రిజిస్టరు అనునది కలదా?

ఉ:— అవును. కలదు.

ప్ర:— ప్రామిశరీనోటుమీద అప్పుపుస్తకమువారి పట్టి అందుండును.

ఉ:— ఓవర్ డ్రాఫ్టుకు ఆయపునకు భేదము గలదు.

ప్ర:— అందుకు నే నంగీకరించెదను. కాని డి. పి. యల్ రిజిస్టరు ఒకటి ప్రామిశరీ నోటుపై అప్పు పుచ్చుకొనువారి కారకై ఏర్పడి యున్నదికాదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— అహమ్మదు బాచాకు రు 1, 50, 000 అప్పు అకౌంటు ఉన్నది.

ఉ:— నేను రెండవను జూడవలెను.

ప్ర:— లోన్సు ఏజెన్సీ కాఖవారు తయారుజేయు 1½ లక్ష స్టేటుమెంటులో నీ కీ మొత్తము చేరియుం డెను.

ఉ:— అవును.

స్టేటుమెంటులో అహమ్మదుబాచా 1922సం॥ ఏప్రిలు 12 వ తేదీని లెక్కమొదలుపెట్టి: టు కనుగొంటి నని సాక్షి చెప్పెను.

ప్ర:— డాక్యుమెంటులో అతని పేరు వచ్చుటకదియే మొదటి దఫా.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— అతని ఓవర్ డ్రాఫ్టు రు 1,50,000 ల మీద రు 40 లకు పెరిగినది కాబట్టి.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— కాబట్టి నీకాఖవారు రు 1,50,000 లకు ఎవరి డ్రాఫ్టు వింటినదో అంతకు తగినదో తెలుపగలదు.

ఉ:— నేను వానిని వ్రాసికొనలేదు.

ప్ర:— కాని అది ఒక ప్రత్యేక డాక్యుమెంటులో చేర్చబడి యుండవలెను.

ప్ర:— ఇది 112 లక్షల రిజిస్టరు అను ప్రత్యేక అకౌంటు.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— దానియందు ఒక ప్రత్యేకతరగతికి జెందిన ఖాతా దారుల పట్టి యుండును.

ఉ:— అవును.

పిదప సాక్షి కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబుచెప్పును 81.2 లక్ష స్టేటుమెంటులో అహమ్మదుబాచాపేరు ఉన్నదనియు అందు అహమ్మదుబాచా వక్రకము దాదాపు 5 మొదలు 6 లక్షలవర కని వేసియుండెనని చెప్పియుంచెను.

వీర జీ సే టు గారు

వీరజీసేటుగారు పరీక్షింపబడిరి. తాను నిర్వహణనియు 1919 లో చార్జర్డ్ బాంకులో అకౌంటు మొదలిడి 1921 లో చాలించితినినియు మియాకా బాక్ సన్స్ వారిలో భాగస్వామి నుల్లాన్ మొహదీనును తానెరుగుదుననియు తనఖాతాలో బాంకులో డబ్బు లేకపోయినను పది పదిహేనుచెక్కులను సుల్తానుమొహదీను కిచ్చితినినియు వీనికిన్నిటికి ఆతను (సుల్తానుమొహదీను) డబ్బు సిద్ధము జేయలేదనియు తన అకౌంటు తృప్తికరముగా లేనందున ఆపివేయవలయునని బ్యాంకునుండి నోటీసు రాగా నిలిపివేసెననియు తనకు జూపినస్టేటుమెంటు బ్యాంకులోని తనఅకౌంటుయొక్క సరిపైచేయబడినప్రతి యనియు, అందు గొప్పగొప్ప మొత్తములు ఇచ్చినట్లును మరల సుల్తాను మొహదీనుచే నొసంగబడినట్లును తెలుపుచున్నవనియుచెప్పెను.

చాదరిగారు క్రాసుచేయగా సాక్షి తనఅకౌంటులు 1921 సం॥ ఆపివేయబడినదియు అందుకు ముందు తాను వుంచి వ్యాపారము జేయుచుండెననియు యుద్ధసమయములో తనకు వుంచెలాభము గలిగె ననియు చెప్పెను.

అట్టితేరి కోర్టువారు విచారణ నిరమించిరి.

హులానా షాకతాలీగారు

అహమ్మదాబాదునుండి బ్రోచి వెళ్లిరి

గాంధీమహాత్ముడు నేడు (18 వ తేదీ ఉదయమున ఆ హమ్మదాబాదు నుండి ఢిల్లీకి బయలుదేరెను. షాకతాలీగారు నిన్న అహమ్మదాబాదుకు వచ్చిరి. నేడు బ్రోచికిబయలుదేరివెళ్లిరి. (అ॥ ప్రె॥)

సాహిదీజతకు విందు చేయుట

లాహోరు గురుద్వారా సంఘకార్యదర్శులు సర్దారులచే రసింగు సర్దారుభూటాసింగగార్లపై చేయబడిన కేసువిచారణ జరిగినది. బూటాసింగుగారు తానునిర్దోషినినని తెలిపెను. విందుతో తనకు సంబంధములేదనెను. (అ. ప్రె॥)

పోన్నా నీరైలువంతెనయు, పూర్. ఓరంబం తెనయు అక్రొబరు 15 తేదీని నవంబరు ఒకటవతేదీని పూర్తియగును అప్పటినుండి రైలు సరాసరి మధ్యమార్కుండ పోవును.

తిరుచునాపల్లి జిల్లాబోర్డు

శిశురక్షణకు మూడువందల రూపాయలిచ్చుట
తిరుచునాపల్లి, సెప్టెంబరు 18:— క్రొత్తగా స్థాపించిన శిశురక్షణకాలకు యేటామూడువందల రూపాయలిచ్చుటకు వంగళవారంనాటి భోలో తిరుచునాపల్లి జిల్లా సంఘమువారు తీర్మానించిరి. (అ. ప్రె॥)

నర్. టి. దేశికాచార్యగారు

తిరుచునాపల్లి, సెప్టెంబరు 18:— లాడిలేను కమిటి భ్యులగు నర్. టి. దేశికాచార్యులు గారు యీనెల 15 వ తారీఖున బయలుదేరి శివారు భోయెదరు. (అ. ప్రె॥)



రక్తాక్షి సంగీతం భాద్రపదమాస శుక్ల ౧౫, శనివారము

పురుషోత్తముడు

[వెన్నెలంటి శ్రీనివాసరావు బి. ఏ. గారు.]

తే|| భారతీయ యశోదీప - మారెనంగ
నార్యశాస్త్రానలంబు చల్లారె ననంగ
నల్లినవనాంధవుండ్ల ప్రమించె
సంబరంచెల్ల బర్యే సాంధ్యారంబు||
ఉ|| భారతరాజ్య రక్షకుడు-భానుడు పశ్చిమవాగ్గ్రంథసాం
ధ్యారణకాంచనంబు హర-ణం బొనరించెడి చోరులట్లు దు
ర్యోతమోతకు లై అసె-వారలచేతుల బడ్డమేల్చిబం
గారపుభూమణంబులన-గా విలసిల్లెను దారకాతకుల్||
తే|| తారకలకాంతి దృష్టిప - ధంబునందు
గోచరంబాయె బడియున్న - ఘోటకములు
ఖండితంబగు మత్తచే - దండచయము
తిళుకుమని మించునట్టి క - తుల ములుకులు||
తే|| చరభూమిని మధ్యదు - ర్వారభావం
మై పరాక్రమం డలఘు ప్ర - భావయుతుండు
దివ్య శ్రేణివిభాసనం - దీప్తమూర్తి
రంధిరమయతల్పమందు బ - రంబియుండె||
తే|| మనకంబున మడిమయ-మకుట మొకటి
యలరుచుండెను జూడ రా-జాధిరాజ
రాజమరాండుడును బోలె-దేజరిల్లె
సాహసాంకుండు వీరపాం-చాలభర్త
తే|| అతనివదనము బాలాహి-మాంశుబింబ
మట్లు కెంపు విహించె గా - యంబురక్త
వర్ణమును దార్చె రుధిరమ-వ్యాధిగా బు
డమని ప్రవియించుచుండె-గా-యములనుండి
తే|| క్రూరమా విధిసతె డిట్లు-చూరుచుండె
హ విధియే మనందు నీ-కావరంబు
పాడిపంటలతోడ శు-భప్రదమగు
కాంచనానర్జునములశృం-గార మెనగు
భరతభూదేవి నిలు పాడు-పఠదినావె
పీఠపెంటలతోడ నిం-పించినావె
నెత్తుపేరులతోభూమి-నింపినావె
గ్రీకువీరులపాలిక -ర్పించినావె||
మ|| వినుతప్రాధిమగ్రీకువీరుడు జగ-ద్విఖ్యాతమామద్యశో
వనితప్రాకృతవస్త్రంబుచెనుధర-ప్రాణంబులెల్లాకొనా
కనుచుంగ్రోధముభేదములొకరికొన-న్నా రాజమరాండుం డి
ట్లని యోజించెనుస్వాత్మసంహారణలోల-స్వాంతుండైయ త్తటికా
శా|| దృష్టద్యుమ్నండుమత్తి తామరండుకీర్తిగాంచెదోర్వీరుండై
దుష్టప్రాతముఁ గౌరవాశినిసమి-ర్భూమిస్థులైస్థ నిత్య సం
తుష్టానాసరించెబాండవులనే నాభారతవ్యాతలం
గపాడినడు నిర్దయుండనయిపి - కంద్రోసితిస్వాపుండకా
శా|| అగ్నిద్రోహ మొనర్చితే భరతరాజ్యశ్రీకి నార్యాంబుకు
శుంభదాహరతపాయుషాగ్నియెటనో జొచ్చెన్దా! యుద్ధసం
రంభంచేయుపోయె! బంద! పటు వీరత్వంబుశౌర్యంబులే
స్రంభంబునందనే దాగెనె? యల-గాండగ్గులామెతిచే!
చ|| అని తలపోసి నెమ్మది ధరాధి పచంద్రుండుఖడ్గప్రాప్తముకా
తనతలండున్నత్ర సతిదారుణ మా చుదంచు విసుట్ట
ధ్వనివిననాయె దత్ తుణమె-వారిజమిత్రసమానకేజుండ
త్యనఘుఁడొకండుకట్టెనట-దారసిల్లెదగుసంభ్రమంబునకా
మ|| తననేసిడు స్వపాన్వయంబునిధిచం-ద్రా యాత్మ
హత్యోన్ముఖం
డనుటేరితి జయాజయమ్ముల రమేకాధీనము ల్లావె య
పుగిది స్తందగఁజెల్లు పే సుఖములేప్రాప్తించునే యెప్పుడుక

శేషాద్రిరమణకవులవ్యాసము

[వెన్నెల సదాశివశాస్త్రిగారు]

ఈకవివర్ణలు మొన్నటి వై - శు ౧౨ నాటి యాంధ్ర
పత్రికలో "జిల్లలమట్టి శాసనములు" అను శీర్షికక్రింద రేచెర్ల
నామిరెడ్డి శాసనములపై గొన్ని యాత్మేపములు ప్రకటించిరి.
ఆయాత్మేపములకు సమాధానములు యథామతి వివరించు
చున్నాఁడను.
(౧) ఆత్మేపము: "నామిరెడ్డి రేచెర్లగోత్రీయుఁ డనుట
కాధారము లేదు" అని.
సమాధానము: వారుదాహరించిన నామిరెడ్డి శాసనము
లలో రెంటిలోను "శ్రీమతు రేచెర్ల నామిరెడ్డి" అనియుండు
టయే యాధారము. రుద్రసేనాని శాసనములో "రేచెర్ల రుద్ర
స్వయం" అని యుండుటవలన "ఇతఁడు తనది రేచెర్లగోత్ర
మని స్పష్టముగఁ జెప్పకొనినాడు" అని వారీవ్యాసములో
సిద్ధాంతము చేసియున్నారు కారా?
(౨) ఆత్మేపము: "పిన్నివిధములఁ జూచినను, ఈసమ
కాలముల యిరువురశాసనములకుఁ బోతు మధురమలేదు" అని.
సమాధానము: రుద్రసేనానియొక్క తాతముత్రాతలు,
కామయ కాటయనేనానులు, నామిరెడ్డికి పిండ్లి తాతలుగాఁ
జూపట్టుటయే యిరువురశాసనములకు బలమైనపోతు శాసనవస్తు
వున్నది. ఇందువలన రుద్రసేనానికి నామిరెడ్డి పితృవృంధనియు,
నామిరెడ్డికి రుద్రసేనాని భ్రాతృవృంధనియు, స్పష్ట మగు
చున్నదికదా!
(౩) ఆత్మేపము: "ఈయిరువురకుఁ గాని, రెద్దరియొ
లకుఁగాని సంబంధములు గానవచ్చుటలేదు" అని.
సమాధానము: రెద్దరియొలకు నామిరెడ్డి రుద్రసేనాను
లకుఁ గలసంబంధము వెనుక వ్రాయఁబడియెను. అదిగాక నామి
రెడ్డియొక్క పితృపితామహ ప్రతితామహులు, వేలిరెడ్డికిఁ బితృ
పితామహప్రతితామహులుగా నెఱుక్కశాసనములో వ్రాయఁ
బడియున్నారు. కావుననే వీరభద్రరావుగారు "వీరలిరువురును
సహోదరులు" అని వ్రాసిరి. ఇట్లు రెద్దరియొల సంబంధమే
కాక, కాంచీపుర కనాటభేదనయాపమైన చరిత్రముయొక్క
సంబంధము భీమరాజానకు, బ్రహ్మసేనానికే జూపట్టుచున్నది.
ఇట్లు నామి రేదన్న సంబంధద్వయ మున్నదని తెలుపనైనది.
శాసనాక్షరములు గ్రహించునపుడు ప్రహ్లాదభిమతములకు భేద
ముకనిపెట్టలేక నామభేదముగఁ బరిణమించినదేకానివా ప్రథమన
నామభేదము పురుష భేదము లేదని యెఱుంగవచ్చును.
(౪) ఆత్మేపము: "ఆంధ్రులచరిత్రకారులు చెప్పినటుల
నామిరెడ్డి యిప్పటి వేంకటగిరిపితాపురము సంస్థానాధిపతులకు
మూలపురుషుండు కాడేమో యని భ్రాంతి కలుగుచున్నది."
సమాధానము: ఆంధ్రుల చరిత్రకారులు నామిరెడ్డి మూల
పురుషుండుకాడని చెప్పలేదు. మరేమన్న "వేలిరెడ్డి మూలపురు
షుండుకాడు" అని యుపక్రమించి యెంతోగ్రంథము వ్రాసిరి.
వాస్తవ విట్లుండగా వేలిరెడ్డిచరిత్రము నామిరెడ్డి చరిత్రముగా
భావించుట భ్రాంతియే యగును.
మ|| సమాధానముల నెంచుకొనఁజూచి దర్పణదేర్పనకాయం
నెసలారంగ జయంబుగాంచితిని యెంచెనన్నునున్నట్లుదై
ర్యసముద్రుడై గడవీరుని రణ-ప్రావీణ్య విక్షింబలే
దసమానుండవు నామితండవుగఁగ-మ్మా రాజకంఠరవా!
ఉ|| మెచ్చితినినునేర్చునకు మిక్కిలి సంతసమయ్యెనాకు నా
నెచ్చితి హేమనేలుమన- నీతిలమెల్లను జగవర్తివై
వ్రచ్చుచుకాత్రాధిపుల- భండనమందున గోరుకొమ్మ నే
నిచ్చెదనేనాంబయిన- నిమ్మగ మానవసాధనంబ్రమా!
చ|| అనఁ బురుషోత్తమండు సగ-నానవపద్మమునందుఁడోపనా
మనుజుతల స్వమం నీసమానునిగా నున గారవింపుమా
యనఘజనించినాడను స్వ-పాన్వయమంగు పరించితి స్వశో
చనితను సత్కరింపు' మన-వల్లయనె న్నరసాధచంద్రుడుకా||

గ్రంథ పరిచయము

హితోపదేశములు

మిత్రలాభము

అను పుస్తకము వెంపటి కుటుంబయ్య శాస్త్రిగారిచే
పద్యరూపమున రచింపబడి మా కనుపబడినదానిని చదివి చూ
చితిమి. కైలి నాతికతినమై యొప్పారుచున్నది. వచనమునందలి
పంచతంత్రమును సాధారణముగా పాఠశాలలయందు - పఠింప
జేయుచున్నారు. ఈపద్యరూపకమైన పంచతంత్రమును గూడ
పాఠశాలలయందు పఠింపజేసినచో బాలర కెక్కువ లాభకర
ముగా నుండును. దీని విలువ 0.4-0 మాత్రమే. వలయువారు
గ్రంథకర్తకు మాంబళం రంగవిలాసము వైదాకేట పోస్టు అని
వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును. కైలిదెల్పటకు రెండు పద్యముల
నీక్రింద ప్రచురించుచున్నాము.
నీ. మాటలందున తీపు మనసున విస మని
పసిపట్ట నైతి నేఁ బసితనమున
జిత్తులు గలదిగాఁ జిల్లము మాత్రక
పాత్తు చేసితి నయ్య సత్తుగాను
తేనెమాటలచేత దీపిని చూలితి
సూతమోటలచేత దూత నైతి
మోనవోలిని దాన నీను మనసునఁ బాసి
దోషకాఁ డనుకొనక దానుఁ బ్రోవు
గీ. మనగ నవ్యయ నుడివిన నెనరునుడిని
వినుచుఁ జెంతను జెనఁకెడిచెనటికొడు
గనుచుఁ గావరిరాకకుఁ గనలు చనియె
నోయిచెడికాడ! యల్లదె బోయఁ డనుచు.
చ. సులభముగాను భేద్యముగఁ
జూవెఘటంబును మట్టి దైనచో
కలయుట కష్ట మానటులు
కష్టము దుష్టలహరిగ్ని గల్గుటల్
సులభము గాదు బ్రహ్మగఁ
జూపుట కాం నపాత్ర మైన బ్ర
ద్దలయినచో సుఖంబుగనె
దాచుట కా సుజనాభిప్రాయకన్ .
(౫) ఆత్మేపము: "రసార్థన సుధాకరమునందుఁ గల
వంశావతారిక నామిరెడ్డికే సంబంధింపదు."
సమాధానము: ఆగ్రంథకర్త తనపితృపితామహ ప్రతితా
మహులనే వర్ణించెనుగాని తత్సంస్థలను వర్ణింపలేదు. కావున
నామిరెడ్డి కది సంబంధింపకపోవుట తప్పకగాదు. తప్పని భావిం
తురేని రుద్రసేనాని వేలిరెడ్డి మున్నగువారలకు సంబంధింపక
పోవుటగూడఁ దప్పకగా భావింపవలసినవస్తువు.
(౬) ఆత్మేపము: "రేచెర్లగోత్రీయులకాశనములు పెక్కు
లు ప్రకటించఁబడినవి. నామిరెడ్డిచరిత్రము దేనితోఁగూడ ముడి
పెట్టుటకు వీలుకాదు" అని.
సమాధానము: నామిరెడ్డి పితృపితామహప్రతితామహులే
వేలిరెడ్డి పితృపితామహప్రతితామహులనియు, నామిరెడ్డి పితృ
పితామహులే, రుద్రసేనానిపితామహప్రతితామహు లనియు,
వీరభద్రరావుగారు వేలిరెడ్డియు నామిరెడ్డియు సహోదరులని
వ్రాసిరనియు, వెనుక వ్రాయఁబడియెను. ఇట్లుండ వేనితో
గూడ ముడిపెట్టుటకు లేదనుట చిత్రముగనున్నది.
(౭) ఆత్మేపము: "నామిరెడ్డి సదాశివశాస్త్రిగారు
చెప్పినటులు వేంకటగిరివారి మూలపురుషుం డనుటకును వీర
భద్రరావుగారు చెప్పినటులు కావమటకును వీలులేకయున్నది"
అని.
సమాధానము: నామిరెడ్డి మూలపురుషుండుని సదాశివ
శాస్త్రిగారు చెప్పలేదు. వీరభద్రరావుగారు కాడని కలహము
నకు రాలేదు. దయార్థిదృష్టితోఁ జరిత్రములవలొకించియుండిన
నిట్టియాత్మేపములు ప్రసరింపక యుండును.

ఆంధ్రగీతివిమర్శనము

[శ్రీపాద రామమూర్తిగారు]

20.8.24 లేదని సారస్వతానుబంధములో బ్రహ్మశ్రీ సునంద కృష్ణబ్రహ్మశాస్త్రిగారు వ్రాసినవిమర్శనము చూచి యున్నాను. అందు వారు, ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశములో, దాక్షిణాత్యుల్లము అంతకంటె నెక్కువనై పుణ్యముననుగూడ బాడ గలమహాగాయకు లనేకులున్నారని వ్రాసియున్నారు. తరువాత "ఆంధ్రగాయకులును, స గీతివిద్య నభ్యసించు ఆంధ్రవిద్యార్థులును, కొన్నిమాసములో, సంవత్సరములో ఆంధ్రదేశమునవలె ద్రవిడకర్ణాటక గాయకులవద్దవారివిద్యయు పద్ధతులును పూర్తిగ గ్రహించి పరిపూర్ణపాండిత్యము లభించినతర్వాత" అని నేను వ్రాసినవిమర్శనములో తీవ్రవిమర్శనీయాంశము గలదని నుడిచి యున్నారు. నేను వ్రాసినవ్యాసములలో పరిపూర్ణపాండిత్య మనగా నీప్పుడు మనుష్యులలో సంపాదించుటకు సాధ్యమైన విశేషకౌశల్యమునియేగాని, ఈశ్వరునికిదప్ప అన్యులకుదక్కని దివ్యపాండిత్యమని నాఅభిప్రాయముకాదు. రాగవిమర్శములో కూడ, అన్ని రాగములను స్వయముగా సలక్షణముగా పాడ గలిగినగాని మహాగాయకుడు కాడనికూడ నాయభిప్రాయము కాదు. కాని, గాయకుల యభిమానరాగములలోనే, మిగిలిన వారికంటె విశేషప్రజ్ఞ కనబరచి శ్రోతిమనముల నెక్కువగా రంజిల్లునట్లు చేసినచాలును. మనఆంధ్రదేశములో మహాగాయకు లనేకులున్నారని శ్రీకృష్ణబ్రహ్మశాస్త్రిగారువ్రాసియున్నారు. ఈసంగతి ఆంధ్రులగు వారికందరకు సంతోషకరమైనదియే. కాని నేను ముఖ్యముగా యిదివరకు మనవిచేసియున్నదిన్ని యింకా మనవిచేయుచున్న సంగతియు, ఆంధ్రులలో గాయకులు లేరనికాదు; కాని మద్రాసు మొదలగు స్థలములలో గానవిద్య ప్రదర్శించువారిలో ఆంధ్రులు బహుస్వల్పసంఖ్యాకు లనియు, ఆంధ్రులలో ఉత్తమగాయకులు బహుతక్కువయని దక్షిణాది ప్రజలలో ఒకదృఢాభిప్రాయము వ్యాపించియున్నట్లు నాఅనుభవమునకు కనబడినది. నేను నొక్కవక్కాణించినది, మనము ఆంధ్రగాయకుల నై పుణ్యమునుగురించి మనదేశములో ఏమియును కొనుచున్నామో అట్టియభిప్రాయముకాదు; కాని మన గాయకులనుగురించి యితరులలో ఎట్టియభిప్రాయము వ్యాపించియున్నదో స్పష్టపరుచుటకు, సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, వెంకటస్వామినాయుడుగారి గానమును గురించి వ్రాసియున్న వ్యాసములను నేను వ్రాయు సమయమునకు నేను చూచియుండలేదు. ఇప్పుడు చూచియున్నాను. కాని, అవి నేను చెప్పియున్నసంగతులనే బలపరుచుచున్నట్లు కనబడును. ఏలయన, వెంకటస్వామినాయుడుగారు అరవమి ర్శకులగు శ్రీనివాసయ్యంగారివద్ద వారివిద్య ప్రదర్శించినతర్వాత గదా ఆంధ్రదేశములో నిట్టి ప్రవీణు లున్నారనుసంగతి వారు గ్రహించి వారాపత్రికలలో ప్రచురించియున్నారు. అట్లు వ్రాసినతర్వాతగదా, శ్రీ నాయుడుగారి ప్రఖ్యాతి రాష్ట్రము సందంతలను వ్యాపించుటకు వీలైనది. లేనియెడల శ్రీ నాయుడు గారిపేరు అంతివరకు వ్యాపించియుండునా? కనుక, ప్రథమ ప్రయత్నములలోనే నిరుత్సాహముగనుండా, శ్రీ వెంకటస్వామి నాయుడుగారివలెనే, మిగిలిన సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రగాయకులందరునూ, సిఫార్సులమూలమునో (యారోజులలో ఒకరినొకరి నెరిగించుటకుసిఫార్సులుముఖ్యమార్గములయియున్నవి)మరియితర విధములవలనో సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారివంటి విద్యాంశుల వద్దను, వ్రాసేట పట్టిపాఠములలోను వారివిద్యను ప్రదర్శించిన యెడల వారిపేరు ఇదివరకుకంటె నాలుగుదురెట్లు వ్యాపించి తీరు ననుటకు సందేహములేదు. అట్లుచేసినయెడల, ఆంధ్ర గాయకులపేరు, తెలుగుదేశమునందేకాక, యితరదేశములలో కూడ ఉన్నతస్థానమువహించును. ప్రథమమున కొందరు నిరుత్సాహులగుదురుగాక. క్రమక్రమముగ మనగాననిపుత ననుసరించి ఎన్నికగాంచుచుందుము. ఆంధ్రగాయకులు దక్షిణము నకు వచ్చి అరవల నాశ్రయించుట కొంచెము కష్టముగానే లోమను. కాని, మనకును తమకును ఒకతేరాజధాని యున్నంతవర కీబాధ మనముపడవలసినదే. తరువాత సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు వెంకటస్వామినాయుడుగారివిమర్శనయి వ్రాసియున్నవ్యాసములలో, మనలనుగురించి తమిళుల యభిప్రాయముకూడస్పష్టపడుచున్నది.ఏలయన, వెంకటస్వామినాయుడు గారిని పరికిలనచేయుటకు, శ్రీ అయ్యంగారితో బోయిన ఒక ఖమిశానీదరుడు, నాయుడుగారిపాట వినినతర్వాత, "ఏమి? యీ ఉత్తరాదివాసిని, కృష్ణయ్యరు గోవిందస్వామిపిల్లే గార్

స్వంతములనదగు గమకములన్నియు వాయించుచున్నాడే!" అని ఆశ్చర్యము నూచించిరట. దీనినిబట్టి, సంగీతములో ప్రవీణత, తమసామ్యుని దాక్షిణాత్యులభిప్రాయపడుచున్నట్లు స్పష్ట మగుచున్నదిగదా! మనరాజధానియగు చెన్నపట్టణపురవాసు లందరిలోను, చాలవరకు, ఉత్తరాదిని ఉత్తమగాయకులు బహు తక్కువయని ఒకయభిప్రాయము నాటుకొని ఉన్నపుడు, మనము మనగాయకులగురించి ఏమునుకొన్న నేమిలాభము! రాష్ట్ర మనకంతయు వ్యాపించి అభిప్రాయములు బయలుదేరుస్తానము చెన్నపట్టణము. ఇదియిట్లుండ, సంగీత, నాటక, సారస్వతవిమ యనులలో, యూనివర్సిటీవలె యోగ్యతావశ్రమలనిచ్చు అధికారముగల కార్యాలయములుగాని సంఘములుగాని లేనిమాట నిజమేగాని, అట్టివిమర్శనములలో ఎక్కువగాపనిచేసినవారిపేరు ప్రతిష్టలు రాష్ట్రమునందంతటను వ్యాపించుటకు ముఖ్యమార్గ మేమని యోచించిచూడగా, చెన్నపట్టణములో ఎన్నికగాంచు టయేయని తెలియును. ఏలయన, రాష్ట్రమునకంతయు ముఖ్య పట్టణముయి గ్రధానవారాపత్రికలకార్యస్థాన మగుటచే, ప్రకటనకు మధ్యస్థానముయియున్నది. బళ్లారి రాఘవాచార్యగారు, సంజీవరావుగారు మొదలగు సుప్రసిద్ధనటులయొక్క ప్రఖ్యాతి విరివిగా వ్యాపించుటకు కారణము, వారు చెన్నపట్టణములో మెప్పువడయుటయేదా!

అదిగాక, ఆంధ్రగీతి కర్ణాటకసంగీతపద్ధతి ననుసరించి యున్నది. అట్టి కర్ణాటకసంగీతమును, ఆంధ్ర, కేరళ, కన్నడ, తమిళగాయకులు నేర్చుకొని సాధకముచేయుచున్నారు. వారికి ప్రత్యేకప్రతిభ యలగుటకు, నాలుగుదేశములకు మధ్యనను చెన్నపట్టణము స్థానబలిమిచేత ఎక్కువ వీలుగనున్నదనుటకు సందేహములేదు. ఇంక, గానసభలవిమర్శనయి శ్రీకృష్ణబ్రహ్మ శాస్త్రిగారు విశేషముగ వ్రాసియున్నారు. గానసభలనగా, కేవలము ధనార్జనకోరకు నడువబడుచున్న పాటకన్సేరిలే యని నాయభిప్రాయముకాదు. శ్రోతలకు చాలమందికి గానమును విని పించు ప్రతిష్ఠలముకూడ గానసభయనియే నాయభిప్రాయము. ఆంధ్రగాయకులుకొందరు, కొన్ని గానసభలలోపాడుటకు ప్రయత్నించి విఫలమనోరథులైనట్లు విమర్శనవ్యాసములో వ్రాయ బడియున్నది. కాని ఏకార్యమునకైనను, ప్రథమప్రయత్నము లలో నిరుత్సాహముకలుగుట వింతగాదు; అందువల్ల ప్రయత్న మలే మననీయేటకంటె, ఎందుచేత మనకార్యము సఫలము కాలేదని యోచించుకొని తిరిగి మరింత విశేషప్రయత్నములు చేసినయెడల జయముచేయును. చెన్నపట్టణగానసభలు నడుపు వారు, ఉత్తమసంగీతజ్ఞానము లేనివారు, వారిని ఆశ్రయించి యున్న గాయకులలోకొందరకు వారిసభలలో అవకాశ మిచ్చు చున్నసంగతి నిజమే అయియుండవచ్చునుగాని, అట్టిగాయకు లకు తాళలేనియెడల సమాజమువారు తిరిగి రెండవపర్యాయము కచ్చేరి చేయని తురా? సమాజములవారు, గాయకులకు పాడుట కవకాశమియ్యగలరుగాని, శ్రోతల నానందింపజేయు సామర్థ్య మొసంగలేరుగదా. కనుక, గాయకుడు ఎట్లులైనను ఒకసభలో పాడుట కవకాశము సంపాదించుకొన్నపుడు అతడు సమర్థుడై చోతనగానమువల్లనే ప్రజలనాకర్షించి, యిట్టిగానము తిరిగివినుట కెప్పుడవకాశముకలుగనో యని జనులలో అభిలాష జనింపజేయవలయునుగాని, సమాజమువారే మిచేయగలరు? అనేకమందిజనులు ఒకరిగానమువినుటకాతురతజూపుచున్నారని తెలిసినయెడల, సమాజములవారు, అట్టిగాయకుని వెదకుకొనుచు ఆయనకోరిగినదనుము సమర్పించి తీసికొని పోవుచున్నారు గదా! ఈవిధముగ, సుప్రసిద్ధులగు పల్లడం సంజీవరావుగారు చెల్లెల వైద్యనాథయ్యగారు మొదలగువారిని, వారు ఆశ్రయించకుండా, పిలిచి విశేషముగ ధనమిచ్చి సత్కరించు చున్నారు. అట్టివారినిమిత్ర మేర్పరచుటసభలలో, టిక్కెట్లకు ధనవ్యయముచేసికొని వచ్చిన శ్రోతిసంఖ్యలు చూచుట కాశ్చర్యముగనాండును. ఇప్పటిగాయకులకు పూర్వపుగాయకులకుండు ప్రవీణత లేనిమాటనిజమే; ప్రజాసామాన్యములో ఉత్తమగాన మును మెచ్చుకొను అభిరుచి తెగినమాటకూడ నిజమే. కాని, యిప్పటికీకూడ గాననైపుణ్యమును పరికిలనచేయగలవిద్యాంశులు శ్రోతల అనేకులు చెన్నపట్టణములో నున్నారు. గాన కాలక్షేపములు జరిగినప్పుడు తరుచువచ్చి వినుచున్నారై, గాయకుల ప్రత్యేకగుణములనుగురించివారియభిప్రాయముజనసామాన్యములోకూడ వ్యాపించుచుండుటచేత కేవలము విన సాంపుగ గానముచేయు గాయకులకుమాత్రము పేరువచ్చుచున్న దనుటకు వీలులేదు. కనుక ఆంధ్రగాయకులప్రఖ్యాతివిశేషముగ వ్యాప మగుటకు, వారు చెన్నపట్టణములో వారివిద్య చూపించుటయే ముఖ్యమార్గ మని కనబడుచున్నది.

ఇంక, ఆంధ్రగాయకులు దాక్షిణాత్యులవద్ద నేర్చుకొను నవసరమువిమర్శనయై, శ్రీకృష్ణబ్రహ్మశాస్త్రిగారు ఖండించి యున్నారు. దాక్షిణాత్యగాయకులు, ఆంధ్రదేశమున ఎన్నికగాంచినప్పుడే మహాగాయకులుగ సంగీకరింపబడుచున్నారని కూడ వ్రాసియున్నారు. ఆంధ్రగాయకులు, కీర్తనములన్నియు తెలుగుభాషలోనుండుటచేత, సాహిత్యము, అర్థము, భావము మొదలగువిమర్శనలలో విమర్శనచేయుట కెక్కువ సమర్థులనుట తమిళులుకూడ అంగీకరించెదరని తోమను గాని, స్వరరాగవిమ యములలో ఆంధ్రులవిమర్శనను తమిళు లంతగానున్నించుచు న్నారో లేదో స్పష్టముగాచెప్పట కష్టము. చెన్నపట్టణములో కూడ, తంజావూరువాసన గలిగినగాయకుల కెక్కువ ఆదరము కనపించుచున్నది. తంజావూరు ఇప్పటి పరిస్థితులసంగతి ఎట్లులనున్నను, కొన్నితాబ్దములనుండియు, గానావృతమును నెదవల్లిన వెంకటమఖిత్యాగరాజులగు మహావ్యక్తులు వెలసి యున్న పుణ్యభూమియై విరాజిల్లుచున్నది. క్రమక్రమముగ, ప్రజాశక్తివలెనే, ఉత్తమగాయకులసంఖ్య అక్కడకూడ క్షీణించుచున్నను, పూర్వమునుండియు వచ్చుచున్న సాంప్రదాయ ములకొన్ని ఆదేశము నంటిపెట్టుకొనియుండుననుటకు సందియ ములేదు. అచ్చట, పూర్వపరిస్థితులలో వెలగిన వృద్ధు లింకను జీవించియున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఆంధ్రులు, తంజావూరు మొదలగు ప్రదేశములకు బోయి, అచ్చటి గానపద్ధతులను కని పెట్టుటలో, జ్ఞానాభివృద్ధియుండునుగాని తప్పేమియులేదు. ఆంధ్రగాయకు లెంతతెలివి గలవారైనను, తమిళదేశములో నేర్చుకొనదగినవి శేషములు ఉండుననుటకు, సందేహములేదు. ఆదేశపుగానములో చిన్నచిన్న మూర్ఖనాభేదములు, గమక భేదములు, శ్రోతశ్రీర్తనములు మొదలైన వనేకములు నేర్చుకొనదగినవి యుండునని నానమ్మకము. అప్పుడు మద్రాసు మొదలగు దేశప్రజలను ఆంధ్రగాయకులు, వారిస్వచ్ఛమైన ఉచ్చారణవల్లను ఉభయదేశములలోను కనిపెట్టియున్న గమక మూర్ఖనాభేదములవల్లను, అందరికంటె విశేషముగ నాకరించి గాయకప్రపంచమున ప్రథమస్థానము నాకమించుటయేకాక, అట్టిఉన్నతస్థానము ఇతరులవల్లకూడ అంగీకరింపబడుటకు వీలగును. దానికి ఉదాహరణగ, సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు వ్రాసినవ్యాసములలో, వెంకటస్వామినాయుడుగారు పాడిన పూరికశ్యాణిరాగము కొంచెము శ్రోతగాకనబడినదని చెప్పి యున్నారుగదా. ఇటులనే చిన్నిచిన్ని భేదము లుండవచ్చును గాన రాగమునకున్న విధములన్నియు నేర్చుకొనుటమంచిదనినా యభిప్రాయము. అంతేగాని, ఆంధ్రదేశమున ఉత్తమగాయకులు లేరనికాని, అచ్చట గానవిద్యగరపుటకు సమర్థులగువారు లేరని కాని నాయభిప్రాయముకాదు. కాని, వారియెద్ద నేర్చుకొన్న యువములలోకొందరు ఇతరదేశములలో నున్న పద్ధతులనుకూడ కొంచెము నేర్చుకొన్నయెడల, ఇప్పటికంటె విశేషముగ చెన్న పట్టణములో మెప్పుపొందుదురనియు (పండితపామరులవద్ద), అందువల్ల వారికి ఆంధ్రదేశముననేకాక, తమిళ, కర్ణాటక, కేరళదేశములలోకూడ వ్యాపించుననియు నాయుద్దేశ్యము. అంతియకాని, ఆంధ్రులలో మహాగాయకు లనదగినవారు లేరని కాదు; కాని వెంకటస్వామినాయుడుగారి వలెనే, అనేకులు ఆంధ్రగాయకులు యింకాచాలమంది చెన్నపట్టణము వచ్చి, పండితపామరులవద్దను, గానసభలలోను వారిప్రవీణత కనబడి, చెన్నపట్టణములో పేరుసంపాదించినయెడల ఎక్కువ ప్రఖ్యాతి గాంతురనియే నాయభిప్రాయము. ఇంకొకవిమర్శన మునుగురించి క్రిందటి వ్యాసములో వ్రాయుట మరచి యున్నాను. అది ఏమనగా, గాయకులవిద్యపరికిలించి బంగారు పతకములు, జహుమతులుఇచ్చి గానవిద్యను ప్రోత్సహింప చుటకు, కొందరుపెద్ద లాక చిన్నకమిటిగా నీర్పడి ప్రతిసంవత్సరము దసరాగోజులలో పోటీపరీక్షలనేర్పరచిన బాగుండు నని తోచుచున్నది. అట్టికమిటిల రెండుమూడుజిల్లాల కొకటి చొప్పున ఏర్పరచవచ్చును.

కర్తవ్యాలహరి

వెల 1-కి.ల. 6 పి.పి సహా 0-11-0

ఈ ద్రావకము నలన చెవిపోటు, చెవినుండి చిమ్ముతారుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి కంటితే నయమగును. బొట్టును చెవిలో పోసిన బాధ కంటితే తగ్గదు.

అమృతాంజనము డిపో,

మదరాసు బొంబాయి

దీప్తి

[కొప్పటి నారాయణమూర్తిగారు]

సత్యవాద గ్రామానికి నల్లపైల్లూరు లోపుగా యే పట్టణం కేకపాడం చేత ఆక్రమణ ఇంకా వాగరికత దాని లో సంబంధించిన కపటము, దుర్మార్గము, దాంబికము మొదలయిన లక్షణాలూ ప్రకృతించలేదు. ఈ ప్రాంతాల్లో జనమంతా ఒక చూటమీద వుంటారు. ఎవడికైనా ఒకడికి వచ్చే కష్టసుఖాలలో మిగిలిన వాళ్లంతా పాల్గొంటారు. జనుల కట్టుబాటు విషయంలో ఈ గ్రామం చెప్పి వరకొకటి చెప్పాలని అవసరం ద్వయవ్యాపకము చాలామంది బహిరంగభలలో బలగ్రస్త చేప్పియున్నారు; ఈముక్త వారు చెప్పినప్పుడల్లా కరతాళధ్వనులు చెలరేగేవి! ఇంతకంటే నిద్రగనం ఏరగావాలి? కర్మచాలక ఒకమాటు ఆంధ్రపత్రికలో ఈ ప్రాంతాల్లో కట్టుబాట్లను క్లుప్తముగా ప్రధానవాచనంపడింది. బందరులో చదువుకుంటున్న ఈ ప్రాంత వారి కుర్రాడు ఆవ్యాసంబాచి పత్రికలోనుంచి ఆ భాగమునుకొని తిరించి మనీషర్లులో జాగ్రత్తచేసి వేసంకాలపు సెలవులలో ఇంటికి వచ్చిరాగానే రావిచెట్టు ఆరుగుమీద కూర్చున్న వారందరికీ గంభీరంగా పట్టరాని సంతోషంతో చదివి నీసింది వారి మెప్పునుబొందాడు. ఇదివరకే అపత్రికను చూడనందుకు వారంతా చాలావిచారించారు. అప్పుడే కుర్రాడు శరభయ్య - చెప్పాడగదా, "ఏమంత నాగరికతవున్న ప్రతిగ్రామంలోనూ ఇప్పుడు గ్రంథాలయం, పఠనమందిరము వుంటున్నాయి. ఏదోకొంత పిలుచుకుని ప్రతిరోజూ జనులీ మంది రోజులలోనికొకటి ఇలాంటి పత్రికలు చదివి జ్ఞానం సంపాదించుకుంటువుంటారు. మనప్రాంతాల్లో ఇలాంటి సౌకర్యాలు ఏర్పరచుకోక పోవడం చాలావిచారకరమయిన సంగతి. చూడండి! నామట్టుకు నాకు ఈ ప్రాంతాల్లో యేమిటోచదు. లేవడమింది ఎలా? అని యోచిస్తున్నాను. ఒక్కరోజున పత్రికచదివి కానేవు పుస్తకం చదవకపోతే మతిపోతుందన్నమాట."

అక్కడనున్న వాళ్లకందరికీ వీరావేశము కలిగింది. అప్పుడే కొప్పటి నలుగురూమాడ పలుకుకొని పఠనమందిరం ఏర్పరచాలని తీర్మానించారు. అవధానులుగారు చాలా పట్టుపట్టారు. ఇందులో రావిచెట్టు ఆరుగుమీదే ప్రస్తుతం మందీరపు వ్యాపారం జరిగిందాటి అనుకున్నారు. పత్రికకు అప్పుడే వ్రాసారు చెన్న పట్నం. మండికం కట్టించడానికి చందాపట్టి త్వరలో చేయడమని సంకల్పించు కున్నారు. పత్రికవచ్చినరోజు మొదలు ఈ కార్యం యధావిధిగా జరిగిందామని నిశ్చయపడుకున్నాన బోతూవుండగా శరభయ్య లేచి, "పత్రికవచ్చిందాకా యెందుకు? 'కుభస్యశ్రమం' అన్నాడు. ఇవాళే సాపించాము మందిరము. నాదగ్గరయేమోన్న తెలుగుగ్రంథాలున్నాయి. వాటిలో వి కొన్ని చక్కటి పద్యాలను వీరిచదివి మీకు వినిపిస్తాను చూడండి. ఆనక, ఎంతసారస్యంగా వుంటాయో! ఒకమాటు ఒక పద్యంపించే మీరు వొడుక్కో! ఏమంటావు, అవధానుమామా!" అన్నాడు. అవధానుగారు 'ఊ' అంటే తిరుగువుంటుందా? అందరు 'సరే' అన్నారు. సాయంత్రం కలుసుకుందాం అనుకొని ఎవరింటికి వాళ్లు వెళ్లిపోయారు.

శరభయ్యకు ఇరవై యేళ్లువుంటాయి స్కూలు వైనలు క్లాసులో చదువుతున్నాడు. అచ్చాల్లో అట్టేమంది చదువుకున్నవాళ్లు లేక పోవడం చేతి ఇతనికి కొంచెము గర్వంవుంది అవధానులగారి మేనల్లుడు కాస్టుల్లుమాడా ఇంగ్లీషు జదువుతున్నాడు. ఇతనికి పదిహేడేండ్లు వుంటాయి; క్రిందటిసంవత్సరమే స్కూలు వైనలు ప్యాసయినాడు. కాని ఇతడు సాత్త్వికుడనడంచేత శరభయ్య కాస్టుల్లకంటే ఎక్కువ చదువు వచ్చినవాడని ఊహించాడు. ఊహించి ప్రతివ్యాపారంలోనూ శరభయ్య కలగజేసికొనేవాడు; కాస్టుల్లకి చదువుధోరణిపప్పుయం కొక వ్యాపారం ఆక్రమలేదు; ఇతడెప్పుడూ తనగదిలోనే కూర్చుని చదువుకుంటూ వుండేవాడు, స్వగ్రామం వచ్చినప్పుడు కూడా.

ప్రార్థుల అనుకొన్న ప్రకారం సాయంత్రం ప్రాంతాల్లో నలుగురు, అరుగుమీదకేరారు. పెద్దమనిషి అన్నవాడల్లా వచ్చాడు, బాతిభేదము వయసుభేదము పాటించకుండా, తనమాట సులభముగా సాగినదిగదా యను ఉత్సాహముతో నిద్రను సస్సును లేవపరచు మొగమునందలి మందహాసముతో పుస్తకం విప్పుతున్నాడు, శరభయ్య, నల్లరి ముఖాలూచూస్తాను. "అవధానుల బావయ్యా, అన్నట్టు! అనిఒకడు జ్ఞాపకంచేశాడు. 'పిలుపు, పిలుపు' అనుకేలమధ్య బుడన్ సాయెను పరుగెత్తుతూ అవధానులగారి యింటివైపు వెళ్లాడు. నిజమే! ఆయన లేకపోతే సాహిత్యసభయేమిటి? అయినామట్టుకు ఆయననే తానే పెద్దపండితుడని అభిప్రాయం. సాహిత్యసభకును ఓరు పొందాలని ఈయనకు చాలావుండేది. అతడు అడగా దేవుడే నా పరమభద్రాను!"

ఒకమాటు తనకూతురికి వివాహసంబంధం కుదర్చడానికి ఈయన బెజవాడమీదనుంచి వెళ్లడం తలపెట్టింది. అక్కడ ఒకచోట వందలాది జనులు గుమిగూడి వుండడంచూసి యేమి ప్రమాదముజరిగిందో యని సమీక్షించాడు. అదివొకసభ సభ్యులంతా లేవ్వడానికే వొట్టెలేయని వాళ్లలాగు కదిలకలేకుండా ఒకళ్లనొకళ్లు అనుకొని వున్నారు. రెండుగాడిదలకు బరువునరిపోయిన పుస్తకాలమాటో మరేమియూటోగాని ప్రక్కనుపెట్టుకొని అతితీవ్రంగా ఉపన్యసిస్తున్నాడు. "ఇట్టి స్వవహారిక భాషావారుల నేమని తిట్టినను మాతృభాషకు తగినసత్కారం కల్పించామన కాకపోవచ్చును. ఇట్టి జ్ఞానశూన్యులు, కుద్రబుంబులు, పాంకిత్వగిహిలు, అధిష్టానులు, మాతృద్రోహులు మనదేశమందు పుట్టుటచే శ్రీకారదాడేవి కిట్టి యిక్కట్లు సంభవించినవి. వ్యవహారిక భాష సులభమనిగదావీరివాదము. ఒక్కతా రాగ్రామ గమనింపుడు! 'ఒకడు ఒకనాడు' అని యున్న రిండుట సులభమా? 'ఒకడొకనాడు' అనుటసులభమా? ఉచ్చరించునట్లు వ్రాసినవెనకదా యీ యపాత్రల వాదము. కనుక వారు 'ఒకడొకనాడు' అని వ్రాయుటకు ఓరులు ఒక్కడు ఒకనాడు అని వ్రాయడమేమి జబ్బు!..."

ఈ ఉపన్యాసం వింటూవుండగా సులక్ష్మమ్మ వేరయి పేరుపొందిన తనతండ్రిగారు జ్ఞాపకంవచ్చి కంటతడిపెట్టుకొన్నాడు. అవధానులు వ్యవహారిక భాషను రూపుమాపాలని ఘోషిస్తున్నారంటే సీ కొవ్వాడు. ఆ ప్రాంతం ఓడిరిగి స్వగ్రామం చేరుకోగానే ఏడేండ్ల తనకొడుకు తండ్రిమెప్పు పొందడానికి పలకమీద తనవ్రాసినదాన్ని తండ్రికి చూపాడు. అందులో భాష గ్రాంథికంగా లేదు! పలకను అందిపుచ్చుకునే పుచ్చుకోడంలో దాన్ని చూరంగా విసరిపారవేసి ఊచిపుచ్చుకొని చవడమీద ఒక్కటిలాగాడు, కుర్రాడు గిర్రునరిగి కిందబడ్డాడు "ఇదేం చేతుకాలం!" అంటూ లోపలనుంచి భార్యగోలపెట్టుతూ రావడంకొనిపెట్టి సన్నంగా పీటిలోకి జారిపోయాడు. తిన్నగా పోలంవెళ్లాడు! అక్కడ పోలంలో తెల్లవిగ్గెనూ మాలివాడు పనిచేస్తున్నారు. ఈయనను అంతేకూరార్చి చూచి చాలామరుకుగా పనిచేస్తూవున్నవాళ్లలాగ పెద్దగొంతుతో 'చందమామ' పాటపాడుతున్నాడు. అపాల గ్రాంథికంగా లేదని ఆయన నిమిషంలో కనిపెట్టాడు రివునవెల్లి నలుగురు మాలివాళ్లనిమోదినాడు. ఇలాజరుగుచుండగా మిగిలినవాళ్లు పారిపోయారు. పిల్లని మళ్లీ పోలంలోకి తాను రానియ్యకుండా చెయ్యడానికి ఆసంవత్సరమునుండి వ్యవసాయం మానేసి పోలంకపులు కిచ్చాడు. ఎందుచేతనో అవధానులగారికి పిచ్చిపట్టిందని ఊహించుకొనివుట్టింది. నలుగురూ నాల్గుమూలలకే పరుగెత్తారు, ఆయనను వెతుకుతూ ఆయన తిరిగి వూళ్ళోకివచ్చిన తరువాత జరిగినదంతా సావకాశముగా బెజవాడ ఉపన్యాసమని కంటే ఎక్కువతీవ్రంగా గ్రాంథిక భాషనుగూర్చి పొగడుచు, వ్యవహారిక భాషావారుల హడలితీవ్రపరికి, అవధానులగారు గొప్ప, బలేగొప్ప వారనే నమ్మకం ప్రాంతాల్లోవారికి కలిగింది. "సమయమంత సాహిత్యం నేర్చుకొని ఇలాంటి ఇప్పటికాలపు వెట్టివెట్టివేషాలు సహిస్తానా?" అంటూ మొలకు అంగవస్త్రం బిగించాడు. ఎక్కడ ప్రాణహత్య చేసుకుంటాడో అని భయపడి కొంత పేరయ్య ఇంట్లో పనివుందని చెప్పిపోయాడు. "అవధాను అన్నా! అలాంటి నిర్భాగ్యులలో నీకుపంతమెందుకు? నీ పలువ సీమ ఎక్కడకు వెళ్లి నా పోతుందా? నువ్వుకేవలం, సాహిత్య సముద్రుడవే...!" అని సోమయాజులుగారు ఓదారుస్తూవుంటే, "నన్ను! సాహిత్య సముద్రుడే! ఇవాళనుంచి ఈయనకి బిరుదు పొందాలి" అని అందరు ఏకగ్రీవంగా తేకవేశారు. అవధానుల గం మొగం గుంటతయింది. ఆయన కొపమంతా పోయింది. ఓమిట్టచే మారింది! కుర్రాడికి తనబెప్పుతో భాయంగా మారినంతకరపోయింది; పాల పాడయిపోయింది. ఇలమును పట్టమాస్తే ఈస్వల్పస్థాయి స్థూలక్రింద కనబడనేలేదు, ఆయనకు. ఆ మాత్రంలేకుండా పేరు ప్రఖ్యాతు తెల్లవస్తాయో ఇంకా ఈయన అదృష్టమంతుడు కనుక ఇంతటితో తేలిందని చదువరులకు గోచరించకపోదు. మనకందరికీ ఈలాంటివిరుదులు రావాలనేవుంది, మనస్సులో దానికొరకు మనము తంటాలు పడుతూనే వున్నాము; డబ్బుమాడా ఖర్చుచేస్తూనే వున్నాము. కాని మనకందరికీ వచ్చాయో? ప్రాప్తివుంటేనేగాని పొంటినిండా ఆముదము రాసుకొని ఇసుకలో దొర్లినా అంటుకోదు! ఎంతయినా శ్రమపడతాం; కాని నానకీ బిరుదు ఇచ్చేవాడే; సాహిత్యసముద్రుడనే అక్కరలేదు; 'సాహిత్యగంగాళం', 'సాహిత్యమంధర' అంటే అక్కరలేదు. సాహిత్యమిగిలిపోతే అనే బిరుదునా మనకు ప్రాప్తిలేదు...నేటికి

నిజ సుఖము

[బ్రహ్మశ్రీ సింహంభల్ల రామమూర్తి శాస్త్రిగారు వ్రాసారు]

సుఖేచ్ఛయనగా సుఖమునుగోరుట. చరచరాత్మ్యమైన సకలకీవులును సర్వదా సుఖమును గోరుచున్నారు; కాని, సుఖే తేరమైనదూఖము వెళ్ళును కోరరు. అయినను సంసారమందు సుఖము స్వల్పముగను సుఖేతరము అధికముగను లభించుచున్నది. ఇందువలన చూడగా నీసుఖములును సంపాదించుటకును, త్యజించుటకును, జనులకు స్వతంత్రము లేనట్లును అవిద్యానమై యున్నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. కాన వాఅవిద్యాస్వరూపమును, తన నిజరూపమును విచారించుట ఆవశ్యకముగా నున్నది. ఈ విచారణవలన స్వస్వరూపము తెలిసినందున అవిద్య స్వయముగనే తొలగును.

సుఖముకాని సర్వప్రాణులకును అనుభవగోచరమై యున్నది. తాను గోరుసుఖమునకు ప్రతిబంధకము కలుగుటయు తాననుభవించుచున్న సుఖము అంతమగుటయు దుఃఖ మనిపించుకొనును. ఈసుఖ మనేది రెండువిధములుగ నున్నది. ఒకటి విషయసుఖము. రెండవది బ్రహ్మసందేహము. ఇందు విషయసుఖమనేది సర్వప్రాణుల అనుభవములోనున్నది. బ్రాహ్మపరికరమువలన లభించునది. ఇంద్రియములచే గ్రహించబడేది, స్వల్పకాలమును, అంతమును గలదిగా నున్నది.

తనకు యిష్టమయినవార్తలను, కథలను, గానమును, వినుటవలన, శీతోష్ణ, ఇమవస్తవలన, స్పృశలన, మనోహరమైన వస్తువులను చూచుటవలన, ఇష్టవదార్థభక్షణమువలన, పరిమళద్రవ్యాదులవలన, స్రవ్యంధన వనితాదులవలన గలిగెడు సుఖము విషయసుఖ మనబడుచున్నది. ఈసుఖము అంతమందు, అనుభవే తేరక్షణముందే దుఃఖప్రదముగా నున్నది. ఈ సుఖ సంపాదనకు, ధనవ్యయము, దేహయాసము, కాలవిలంబము నివి ఆవశ్యకములుగా నున్నవి.

ఇక రెండవసుఖము : బ్రహ్మసందేహస్వరూపము. ఇది స్వరూపజ్ఞానమువలన కలుగుచున్నది. ఆస్వరూపజ్ఞానము విచారణవలన లభించుచున్నది. ఆసుఖమునకు బ్రాహ్మపరికర మక్కరలేదు. ఆసుఖము లభించిన పిమ్మట అంతములేనది, ధనవ్యయము, దేహయాసము, యే ప్రమాదములును లేనది. ఇది నిజసుఖ మనబడును. స్వరూపవేత్తలకు పూర్వపురుషుల అనుభవము లో నున్నది.

వెనుకచెప్పిన విషయసుఖములు నిబ్రహ్మసందేహ సుఖము యొక్క వాసనలుగాను ప్రతిబింబములును అయియున్నవి. ఈనిజసుఖమును గోరువారు సుఖేచ్ఛజనించి నీవైన స్వస్వరూప విచారణ చేయవలెను.

అవధానులగారికి మహావైభవం పట్టింది. అంబోతుకు అచ్చు వెసపట్టు ఈయన కిబిరుదుఇచ్చి ఎవరింటికి వారువెళ్లిపోయారు, అందరూ.

కొన్నాళ్లవరమా ఈబిరుదు వచ్చినందుకు అపరిమితానందము పొందారు. అవధానులుగారు; కాని అచిన్నగ్రామంలో తనబిరుదును ఉపయోగించుకోడానికి అవకాశములు లేకపోయాయి. ఊళ్ళోవాయి మామూలుప్రకారం "అన్నయ్యా, తమ్ముడా, చిన్నాన్నా, బావా, బాబయ్యా" మొదలయిన ముసలతోటే ఈయన్ని పిలిచేవారు. పూర్తిగా బిల్లి తనబిరుదు మరిచిపోకుండా చెయడానికి అప్పుడప్పుడు అవధానులుగారు వారికి జ్ఞాపకం చేస్తూవుండేవారు, పిలిచినప్పుడల్లా.

ఇలాంటి మహావిద్యాసంపన్నుడు లేకుండా వందీరము నాతనముగా స్థాపించడం గొప్పలోపమే! ఈయన లేని సాహిత్యసభ కిరుదులేని భారతమునంటిది; గంధోలీగాడులేని తోలుబొమ్మలాట; ఇన్నెలు ఆసులేని పేకవంటిది; కొజ్జావాడులేని తురుష్కగృహము; నాయకురాలులేని సానిమేళము. ఇంకా ఇలాంటివి ఎన్నోలాంటివంటిది! ఈసంగతులు కనీసలయిన సభిములు గమనించియే ఆయనకోసం కాదుకొనియున్నాడు. ఇంతటిలో బుడన్ సా మోటువచ్చి చెప్పెడు : "బట్టెగొడ్డుకు చురకలు మోస్తున్నాడు, ఒక్కనిముసంతో నస్తానన్నాడు. చదవడం కానియ్యమన్నాడు." "సరే! ప్రారంభించండి, ఈవాటికి" అని శరభయ్యను హెచ్చరించారు, సభిములలో కొందరు.

(చదువరులారా! ఇప్పటికే మనలోగ్నం చేసే చాలానేపయింది. ఇంక దివ్యదృష్టివారడం మానేసండి. ఇంకనూ దివ్యదృష్టిని చూసి తరువాతసంగతులలో నేను తెలిసిన వానిని మళ్లీ పత్రికలో వ్రాస్తాను. తమయింపండి!)

ఆంధ్రకవిత్వాసాదృశ్యము.

Poetic parallelism in Telugu Literature

శ్రీమూన్, యాయూన్జీ వేంకటవీరరావు
వాచాస్పద్యులుగారు

["There is a pleasure in poetic pains, Which none but poets know."] —COWPER.

“శ్లో॥ విద్యానేవ విజ్ఞానాతి విద్యజ్ఞానపరిమేష్ |

సహి వంధ్యా విజ్ఞానాతిగర్భ్యం ప్రసవవేదనామ్ ||

1. ‘కవిత్వాసాదృశ్య’ మన నేమి? అది యెన్నివిధములు? కవిత్వాచార్య మన నేమి? పూర్వకవిత్వ సమసరించినవారిచే గవిత్వాచార్య మాకోపింపగూడదా?

‘కవిత్వాసాదృశ్య’ మన గవిత్యపు బోధిక. అనగా వాక్యనికవిత్వ మింకొకని కవిత్వమును బోలియుండుట. దీనినే, ‘పూర్వకవిత్వాసాదృశ్యము, పూర్వకవిత్వాచార్య, ‘Poetic parallelism,’ అని యందురు. ఈసాదృశ్యము రెండు విధములు: (1) కల్ప (పద) సాదృశ్యము. (2) భావ (అర్థ) సాదృశ్యము.

‘కవిత్వాచార్య’ మన, నింకొకరిపదబంధముల గాని, భావములగాని యపహరించి, తనకావ్యమున వ్రాసికొని, తానే వానిని స్వతంత్రముగ రచించినట్లు నటించుట. దీనినే యంగ్లమున ‘Plagiarism’ అని యందురు. (Plagiarism The crime of literary theft; literary borrowing. Plagiarist: Purloiner; one that steals or purloins the words or ideas of another, in literary composition and passes them off as his own’ a literary thief; కవిత్వాచార్యుడు) “అట్లు పూర్వకవిత్వ సమసరించినవారు గ్రంథచూరునియునట్లు కవిత్వాచార్యము చేయుట, ‘పులిని జూచి నక్క వాతపెట్టుకొనుట’ వంటి ద”నియు గొందఱుందురు. కాని, యా యభిప్రాయము సత్యమైనదిగాని యావాక్యము వలనకొనినదిగాని యెరుగదు.

2. పూర్వకవిత్వాసాదృశ్య కవిత్వములు, పేరుపులు; పూర్వకవిత్వాసాదృశ్య గ్రంథచూరులు కా రనుటకు పేరుపులు:—

కల్పసాదృశ్యము రెండువిధములు: (1) పూర్వకపుట పదబంధముల వారు ప్రయోగించిన యర్థముననే ప్రయోగించుట. ఉదా॥ ‘అమందానందతందిల హృదయారవిందుడు; మంద హాసమందరవనారవింధలావణ్యాతిశయము.’ మొ॥ (2) ఆ పద బంధములనే భావాంతరములగాని, సందర్భాంతరములగాని ప్రయోగించుట. ఉదా॥ ‘వయ్యమునెత్తికోలుతుదిదాడుట’. భావసాదృశ్యముకూడ నిరుదేశములు: (1) పూర్వకపుటైన భావమునే, యాపదబంధములతోడనే చెప్పట (2) ఆభావమునే యన్యపదములతోడ చెప్పట.

పూర్వకవిత్వాసాదృశ్యము కొన్నియెడల విధిగను, కొన్ని యెడల వైచిక్యముగను గలుగును; కవిసమయములు, లోకోక్తుల విషయముల బూర్వకవిత్వాసాదృశ్య తప్పక కలుగును. పదబంధములు, పద్యగమనిక మొదలగు విషయముల బూర్వకవిత్వాసాదృశ్య మైచిక్యముగను గలుగును.

ప్రాచీన కవుల తేర్చుజెచ్చిన సంకేతముల గా వ్యవహరి భావలొక “గవిసమయములు”, (Poetic conventions) అని యందురు. సమయ మన, సంప్రదాయము నియమము. ఇట్టి నియమముల సమసరించి వర్ణించుట, సంస్కృతాంధ్రకావ్యముల సాధారణముగా జూపట్టుచున్నది. (1) లేనివి కూర్చుట (2) ఉన్నవి కూర్చుండుట (3) నియమమును బురస్కరించుట, యని కవిసమయములు మూడువిధములు: (1) అసంభవములగుండె గవులు చూచినట్లు వర్ణించుట. ‘రవికాననినొక గవికాంచునట. ఈ క్రింది వాక్యములు ప్రకృతోపయోగములు.

“The poet’s eye, in a fine frenzy rolling,
Doth glance from heaven to earth, from earth
to heaven:
And as imagination bodies forth,

The forms of things unknown, the poet’s pen
Turns them to shapes, and gives to airy nothing
A local habitation and a name.”

—Shakespeare. ‘Mid-summer-Night’s Dream.’
(Act V—I. 12-17)

ఉదాహరణములు:— పద్యములు, కలువలు, నదీసముద్రములందు నుండుట; పగలు కలువలు, రాత్రి పద్యములు ముఖించుట; స్త్రీవర్ణనాత్మకములన సోకాదివృత్తులు స్త్రీల గంధూసాసమయే వక శివృత్తులు పుష్పించుట;

చళోరపక్షులు వెన్నెల (దాగుట, మొ॥ (2) ఉన్నవి కూర్చుండుట. ఉదా॥ వసంతమున మాలతీపుష్పములు, శ్రీ గ్రంథపుక్షమునకు బుష్పఫలములు, కామినీదంతముల యందు, మల్లెమొగ్గలందు రక్తి. మస్త్రీలకు శ్యామత్య, స్తనపతనములు; ప్రిథాకరవిషయములు నుండినను వర్ణింపరాదు. (3) నియమపురస్కారము. ఉదా॥ మేఘగర్జనమున నెమి శ్యామలు; కోకిలకన్న మధుసూసునందే యూడుట; చంద్రునియందు, వరుశేకురంగము లుండుట; మనువ్యవస్థినమున దలమొదలు పాదములవఱకు, దేవతావర్ణనమున నా పాద శిరః పర్యంతము వర్ణించుట; మొ॥ మఱియు, నాపమ్యవిషయమున ముఖమును జంధ్రపద్యములతోడను; శిరోజముల, నీలనీల మేఘ భ్రమరాంధకారములతోడను, సేత్రముల హరిజీసేత్రములు, పద్మోత్పలదళములు, మినభృం గాదులతోడను, బోల్చుట కవిసామాన్యముగ గానవచ్చెడి. అందుచే గల్పనా వైచిత్త్యము మృగ్యము. కవిసమయముల నిష్టానుసారముగ జెప్పరాదు. వానిం బ్రామాణికమహాపుట కృతులనుండియే తెలియదగు. ఇట్టియెడ శబ్దాసాదృశ్యముగలుగుచుండుట, బూర్వకవిత్వాసాదృశ్య గ్రంథచార్య మాపాదింప గాదు. కవిసమయముల కొకకోకము నుదాహరించెను.

శ్లో॥ హాసో భాతి కుచదన్యతం తవ శివం మధ్యం వపుశ్చారతా!
తేజా నాసికమాక్రికం కుచదనం స్నిగ్ధాగ్రాగో దృశా!
గర్జానదృశుమృగనదృశున దృశ్యేయదన్దేయవ!
జ్ఞమాన్వజ్జలభిన్దవ జ్జలజ వజ్రమాన్వలజ్జలవల్లీ”
కవిసమయము లాంగ వాద్యమునగుండునన్నవి.

“Mirth, admit me of thy crew,
To hear the lark begin his flight
Then to come, in spite of sorrow
And at my window bid good morrow.”—Milton
—(L’Allegro—lines 38; 41; 45; 46)
Mr. Bell says, “In making the lark alight at the window of a human dwelling, Milton seems to be forgetful of a lark’s habits,—a bird which does not seek man’s Company, and is a ‘bird of the wilderness.’”
Says Mr. Pattison, “These and other such like inaccuracies must be set down partly to Conventional language used without meaning, the vice of Latin versification enforced as a task, but they are partly due to real defect of natural knowledge.”
I “Sweet air blow soft, mount larks aloft,
To give my love good morrow!
Bird, prune thy wing, nightingale sing,
To give my love good morrow.”
—J. Heywood.
II “But cheerful Birds, chirping him sweet good morrows,
With Nature’s Music do beguile his sorrows.”
—Sylvester.

ఇట్టి పూర్వకవిత్వాసాదృశ్యములు సరిగాకపోయినను, ‘మిల్టన్’ మహాకవికూడ నాచార్యములనే పోయెను. లోకోక్తుల లక్షణముగలవారితే జెప్పబడినవి. ఇవి, మత, నైతిక, సాంఘిక, జాతీయాదిసర్వవిషయములం దెలుపు నూత్రిప్రాయములు. అవి యొక సామ్యు కాదు. కొండంత భావము, గోరంతవాక్యమున నిమిడియు మనోజ్ఞముగ నుండుటకే, వీనిని గవిత్యులు తమ కృతులయందు వాడుచుండిరి. అట్లాక లోకోక్తి నే యనేకులు ప్రయోగించినట్లు చూపట్టెడి అట్టివోక బూర్వకవిత్వ జూచియే, యాధునికుల డాలోకోక్తిని దన కృతియందు వ్రాసికొనె నన నొప్పును. లోకోక్తులరూప యాగించుకొనుటయం దంతయు సమానస్వాతంత్ర్యము గలదు. మఱియు, సంస్కృతమునందలి ‘వజ్రం వజ్రేణ భిద్యతే’ యను లోకోక్తిని, నాంగ్లమున ‘Diamond cuts diamond’ అను లోకోక్తిని సాదృశ్యము గలదు. ఇవి యొక దాని కొకటి భాషాంతరీకృతములుగా దోచుచు గాని యివి యాయా దేశీయులచే స్వతంత్రముగ రచింపఁడె. ఇట్లాక భాషలొని లోకోక్తులకు, సన్మభాషలొనివానికి సాదృశ్యము కనబడుచున్నది. “Great wits run together,” అను నూక్తి కిది యొక ప్రబలోదాహరణము.

కందము తిక్కనసామ్యు, నీసము శ్రీ నాథుని సామ్యు; అగుట. దరువాతి కవులు, కందమును, నీసమును, తిక్కన శ్రీనాథులీతిని వ్రాయజొచ్చిరి. ఇట్లుంటచే తిక్కనకందమును, శ్రీనాథుని నీసమును మించిచి లేవనటుకాదు నిశ్చయముగ, వానిలొక దన్నొక పద్యములు, వారి సమాకాలీనులు నుత్తరకవులును గూడఁ జెప్పిరి. కాని, వానికీములు (Originals) నాదర్శములు తిక్కన శ్రీనాథులపద్యములే యగుటకే వారి కగ్రస్థాన మీయడె.

పద్యగమనిక మధుర్యము మొదలగు విషయములఁ దిక్కన శ్రీనాథుల పద్యములకుఁ గొన్నియెడల మెఱుంగుపెట్టుటచే, వాని సమసరించినవారిం గవితాచూరు లనఁదగదు.

“క॥ వనజుల కేళిరవితేజ! |
తనయోవయ మంత్రకరరత్న తీర్థతివరణాం |
బునిధిమధుబుతుపురోద్ధా |
పానగరవిరహమాత్మ్యవల్ల శాస్త్రాశ్రయః”
—నన్నెచోడుండు. సునారసంభవము. 1 ఆ. 44 ప.

ఇట్లుప్రవేశననాన్వితప్రబంధమే మహాకావ్యమని యాంధ్రగీర్వాణాలంకారికులు చెప్పియున్నారు. అందుచేత్త నీ పద్యములు లేనివోక బ్రబంధము మహాకావ్యము కావని, కవులీవర్ణనతోక గావ్యముల నింపుచుండిరి. మఱియుఁ గవులందఱుఁ గథాసంవిధానమున నప్రసక్తమైనను, విప్రలంభశృంగారవర్ణనమునకై నాయుకాయముల నెడఁబాపి, వారిచే జంధ్రమన్యధ మలయానిలాద్యపాలంభములఁ జేయించుచున్నారు. ఇట్టివోక శబ్దభావ సాదృశ్యముల కెంతయవకాశము గలుగునో మనీషులలోచించురుగాక! ఈవిషయముంజూచిన బూర్వకవిత్వాసాదృశ్య చరులు, కవిత్వాచూరులు కారని విశదమగుచున్నది.

భావసాదృశ్యమున్నను గ్రంథచార్య మాపాదింప రాదు. ఆంధ్రకవిచక్రవర్తియగు పోతన, భాగవతమునం దిట్లు గానము చేసియున్నాడు.

“కా॥ అంగవ్రాతములొక జితేత్సవండు దుష్టాంగంబు ఖండించి శే॥
మంగళేశ్వరికి రక్ష నేయుక్రియ నీయజ్ఞం గులద్రోహి దు॥
స్వంగం శేవపక్షపాతి నధముం జంపించి వీరప్రబో॥
తుంగభ్యాతి జరించెదం గులము నిశ్చిన్దోమంబు గావించెదన్”
—భాగవతము. 7. స్కం. 188 ప. (ప్రహేదనఁత్ర)

ఇందలి భావచ్ఛాయ, యాంగ్లకవితులగు వసు ‘షేక్స్పియర్’ కృతనాటకమున నిట్లున్నది.

“This festered joint cut off, the rest rest sound;
This let alone will all the rest confound.”
—“King Richard II” (Act V. iii. 85-6)

పోతన స్వర్గము దురదృష్టికి ‘షేక్స్పియర్’ అవతరించలేదు. ఇతనికిం దెల బోతనమహాకవి, వందసంవత్సరములకు బూర్వకడైనను, ‘షేక్స్పియర్’ పోతనభాగవతమును జదివియే యాభావచ్ఛాయచనకృతిలో రచించిననక బోసగునా? వారికాలము వేలు, దేశమువేలు, భాషవేలు. నాడు ముద్ర జాలయములు లేవు. వారొకరికొకరు వేలకొలది మెళ్లదూరమున, నూలుసంవత్సరముల యంతరమున జీవించి యుండిరి. ఇట్టిపరిస్థితుల ‘షేక్స్పియర్’ భావవోరుండు కాండని వక్కాణించుట సాహసము కానేరదు. వారిరువురకుఁ బ్రకృతిసౌందర్యమే (Natural beauty) కవిత్వాదనదాయకము మహానిధి, యగుట వారిభావములకు సాదృశ్యముండవలెను.

కొన్నియెడల, గొలది మార్పులతోక గాని, యథామాతృకములుగాకగాని, పూర్వకవిత్వకృత్తీకము లుత్తర కవికృతులం జూపట్టు. ‘ఇది మీ యక్షిం దెలియఁజేయునా, లేక దీనికి దగినంతసేతు వేమైన నుండునా? యని శంక కలుగుచున్నది. కాలిదాసు నంతటి శేషమునీసింధువు, గీర్వాణకవి సార్వభౌముడు, వ్యాసప్రాతేతన శ్లోకములఁ గొన్నిటిని యథామాతృకములుగా దన కావ్యముల నాయా సందర్భముల వ్రాసికొనినంతమాత్రమున, నతనియందు గవితాచార్య మాకోపింప నగునా? అట్టిశ్లోక మొం దుదాహరించెద.

“శ్లో॥ కచ్చిత్ షీతిభృతాం నాథ దృష్టా సర్వాంగసుందరీ |
రామ రమ్యే వనోద్దేశే మనూ విరహితా త్వయా.”
—శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణమ్ (ఆరణ్య. 64. ప. 29 శ్లో.)
“శ్లో॥ సర్వక్షిభృతాం నాథ దృష్టా సర్వాంగసుందరీ |
రామ రమ్యే వనాన్తేఽస్మిన్ మయా విరహితా త్వయా.”
—విక్రమార్కశీయమ్. 4—27.

ఈ శ్లోకమునకు మొదలుఁ బ్రశ్న పరముగా నన్వయము; మిమ్ముల నాప్రశ్న కుత్తరముగా నన్వయముగల నిందుఁ జిత్రాలంకారము గలదు. ప్రాశస్త్యముంబట్టి దీనింగొలిదాసు తనకావ్యమున వ్రాసికొని యుండు. ఇటు, నాకవిరాజమాణామణికే బూర్వకవిచంద్రునియెడలఁ గల యశేషగౌరవము సూచితము. ఇట్లు పూర్వకవిత్వశ్లోకముల దనకావ్యమున వ్రాసికొనుట కవికి గొన్నిసమయముల దెలియకపోవచ్చును. ఆతడు పూర్వకావ్యముల గూలంకమముగ వ్యాసంగముచేసి, గ్రంథరచనకు బూనినప్పు డా భావోద్దేశములొక బూర్వకవిత్వాశర్కరయే, యీతని కవిత్వాక్షరసూత్ర గణితనోపు. పూర్వకవిత్వాశర్కర కలువకపోయినను, నీ కవిత్వాధుగము సహజముగ, రససాతక ఫలస్వాదసంపన్నంబు కాదా? అగుట బూర్వకవిత్వాసాదృశ్యమైగ్రంథచార్య మాకోపించుట సమంజసము కాదు. (సశేషము)

ఎం గల యి ర్ది యా

మ హా శ్మ ని వ్యా స ము లు

వైకంఠత్యాగహము, కాంగ్రెసు ధనము వడపొందుట, నూలు వడకుట, వరదలనిధి.

వైకంఠత్యాగహము

నాయకులను వలంబీరులను వడలుట

“వైకంఠ త్యాగహము సంధర్మమున ఆరెఘ్నేయబడిన వారి నందరిని విడుదలచేయుచుంటుంటే తిరువాన్మూర్తు మహారాజు రీతియేనూరు చూపినదొదార్పమునకువారినిమనః పూర్వకముగా అభినందించుచున్నాను. క్రొత్తవారు రాజ్యాధికారమును వహించునయమున నిటుల ఖైదీలను వడలుట సదాచారమైయున్నది. అట్టివో మానవసంఘమున కెట్టి ద్రోహమును కరిగించక నిష్కారణముగ ఆరెఘ్నేయబడినవారిని వడలుట మిగుల తగియున్నది. తత్కాలమున సత్యాగ్రహమును నిరసించుటకు సత్యాగ్రహీలనుగూడ నే నభినందించెదను. ఇందువలన సంస్థానమువారు తమపద్ధతిని మార్చుకొనుటకుపీలు కలుగ గలదు.

కీర్తిశేఖరియిన మహారాజావారు చాల ఉదార స్వభావులే యైనను అస్పృశ్యతను గూర్చి చాల పట్టుదలగల పూర్వ చార పరాయణులుగా నుండిరిని తెలిసినది. అస్పృశ్యతలన హిందూసంఘమునకు దారుణముగ నపకీర్తియే కలుగుచున్నదిగాని కీర్తికొంచుమైనను కలుగుట లేదు. అట్టి అపకీర్తిభాజనముగ దురాచారమును నిర్మూలించి హిందూసంఘమునకుద్ధరించి యితరులకు మార్గదర్శకు లగుటకంటె హిందూసంస్థానాధిపతులకు తమధర్మము మరేదియును లేదు. సత్యాగ్రహీలు శాంతిపథమునువిడక పనిచేసెనెరని నమ్మెదను” అని మహాత్ముడు ఎంగుయిండియాప్రతికలో వ్రాసెను.

కాంగ్రెసువారి మోసకృత్యములు

న్యాయస్థానములలో కేసులు

“ఒరిస్సాలో కొంతమంది కాంగ్రెసువారు కాంగ్రెసుధనమును హరించినని తెలియుచున్నది. అట్టివారిపైని న్యాయస్థానములలో తప్పక కేసులు చేయవలెనుగాని మిన్నకుండరాదు. అట్టిమోసగాండ్రున నమిగ్న కాంగ్రెసుఉద్యోగి కేసు పరిష్కారమైనపిమ్మట తనఉద్యోగమునకు రాజీనామానీయదగును. కాంగ్రెసువారు కేసులుచేయకుదగా అని మోసగాండ్రు కాంగ్రెసుధనమును గుటుకాయస్వాహాచేయబూనినపుడు వారిపైన కేసులుచేయుట న్యాయస్థానపరిష్కార తీర్మానమునకు విరుద్ధమని మిన్నకుండగూడదు. వ్యక్తులసంతాపమును ఆస్తినిగరించి యైనవో వారెటులైన చేయవచ్చునుగాని కాంగ్రెసు ధనమును దుర్మార్గుల పహరించిన పుడుమాత్రము మిన్నకుండగూడదు.

కాన ఒరిస్సాలోని కాంగ్రెసుఉద్యోగు లిట్టివంచకులపై వెంటనే కేసులను దాఖలుచేసి ధనమునురాబట్టువలెను. పిమ్మట ఆవసరమనితోచినవో తమపదవులకు రాజీనామా నీయదగును. ఇట్లుతెలుపుట స్వవచనవ్యాఖ్యాతమని తోచిననుగూడ నేను లెక్కచేయక స్పష్టముగా తెలుపుచున్నాను. కాంగ్రెసుసంఘమునకు నేనేఅధ్యక్షుడనైనవో అటుల కేసుచేయుట కాయుద్యోగి కధికారమొసగుటయొక్క పిమ్మట ఆతడు రాజీనామానిచ్చినవో ఆతనికి కాంగ్రెసుపట్ల గల అభిమానమునకు మరల ఆతనినే నియమించుటకుగూడ శక్తివంచనలేకుండ పనిచేసెదను. కాంగ్రెసు ధనసంరక్షణము ముఖ్యతము. కాంగ్రెసుపక్షమున వాదిగానో ఫిర్యాదీగానో యుండవలసినవచ్చిన యుద్యోగికి బహిష్కరణతీర్మానము నుల్లంఘించిన దోషముకలుగదు. అతడు స్వార్థముకొర కటలచేయలేదు. దావాచేసినది కాంగ్రెసుగాని వ్యక్తికాదు. అనుకూలమునుబట్టి స్వకల్పితములను నిబంధనల నతిక్రమించుటకుగూడ కాంగ్రెసుకు అధికారముకలదు.” అని మహాత్ముడు ఎంగుయిండియాప్రతికకు వ్రాసెను.

వరదలనిధి

46,874 రూపాయలు వసూలు

వరదల నిధికి మహాత్ముడు 46,874 రూపాయలను వసూలుచేయగలిగెను. (46,874-1-6) నికరము.

(ఎంగుయిండియా)

నూలు వడకుట

రెండవనెలవాయిదా నూలు

“రెండవనెలవాయిదా నూలును ఈనెల 15వ తేదీలోగా పంపవలసియున్నది.

కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులగు వారు నూలువడక పంపుట విధియని తెలుపబడెనుగాని కాంగ్రెసు సంఘములలో సభ్యులుకానివారుగూడ వారికి నమ్మకమున్నచో నూలువడక పంపుట వారికి గూడ విధియే భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానముయొక్క ఉద్దేశమదియేగాన అన్ని రాష్ట్రముల వారు ను కట్టుబాటుతో నూలువడక వారంభించినవో విదేశవస్త్ర బహిష్కారము బహుముఖముగా నెరవేరగలదు.

ఖరరు బట్టలు ముతకగానుండును. ధర హెచ్చు అని కొందరు తెలుపుచున్నారు. ఎల్లవారును విచ్చి కముగా నూలు వడక వారంభించినవో నీరెండు యిచ్చుందులనుగూడ తొలగ గలవు. కాస్త్రీ, చివులంకరు, వంగరాష్ట్ర విభజనకాలములనుండి యుత్తించుచున్న ఫలమును బడయుచున్నయమున యీపని యొక గొప్ప త్యాగముకానేరదు. రాష్ట్రీయ సంఘములు ఏర్పాటు చేసిన పిమ్మట ప్రారంభించెదమని వ్యక్తులు మిన్నకుండగూడదు. ఎనరైనను అట్టి సంఘముల నేర్పరుపవచ్చును. దానికి పెట్టుబడిధనము హెచ్చుగా నుండవక్కరలేదు. కొంత ప్రజ్ఞిని నిలుగచేయవలెను. ఏటలను చేయించి యిచ్చును వడకననూలును పుచ్చుకొనుచుండవలెను. ఫలము గూడ విస్తారముగానుండ వక్కరలేదు. నిరుపేదలైనవారు గూడ చేయవచ్చును గాన రెండవనెలలో సభ్యులుకాని వారు గూడ హెచ్చుమంది నూలువడక పంపెదరనియు సభ్యు లీవారి అధికమై తమను పంపెదరనియును ఆశించెదనని” మహాత్ముడు ఎంగుయిండియాప్రతికకు వ్రాసెను.

మహాత్మని ప్రయాణము

14 వ తేదీని ఢిల్లీలోనుండును

నేడు 13 వ తేదీని మహాత్ముడు ఆహుదాబాదునుండి బయలుదేరి రేపటికి ఢిల్లీచేరువని తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

భాయీపెరూ

సత్యాగ్రహము ప్రారంభమయినది

చాలచుండి ఆకాలీలు భాయీపెరూలో చేరిరి. వివాద ఫలములోనికి నలుగు రొకతెగగావెల్లి కాయగూరలను కోయ బోగానే వారిని ఆరెఘ్నేయచున్నార. ఈరీతిగా సత్యాగ్రహము జరుగుచున్నది.

రాజద్రోహపు కేసు

అరెస్టులు శిక్షలు

సర్దారులు విష్ణుసింగు, రణజితుసింగు, గురుముఖసింగు, గార్లకు చెరిరెండేండ్లను బాబా శాంతాసింగుగారికి ఒకసంవత్సరమును కఠినశిక్ష వేయబడెను. శాంతాసింగుగారి కిదివరకు 6 ఏండ్లు శిక్ష వేయబడెను. ఈ కేసులో 100 రూపాయలుజూర్యానాగాదా వేయబడెను.

సర్దారు రాంసింగు (జీలం) సర్దారు తాహుస్సింగుగార్లను అరెస్టుచేసిరి. నాన్నానానాపాపాలో గురుద్వారాసంఘమువారి కార్యాలయమును తగిళిచేసి పోలీసువారు చాలకాశిములను తీసికొనిపోయిరి. దేవాలయము మేనేజరు డాక్టరు మహస్సింగుగారిని అరెస్టుచేసిరి. 7 గురు ఆకాలీలకు చెరి 6 నెలలు కఠినశిక్షయు జూర్యానాయము వేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

వాయువిమానము పడిపోవుట

సిన్హా, సెప్టెంబరు 12:—రాయలు గాలిదశమునకు చెందిన ఎ. డి. హక్వా. 9 ఎ. అను వాయువిమానము ఆరవాలవద్ద పడిపోయెను. తండ్లురాటు క్లిఫ్ నకు ముఖముమీద గాయములు తగిలెను. ఆనుప్రతిలో నున్నాడు. గోము అను ప్రయాణీకునకు స్వల్పముగా బెబ్బలుతగిలెను. ప్రమాదమునకు కారణము తెలియదు.

సంయుక్త కాంగ్రెసు మహాసభ

పండిత మోతీలాలు నైహూగారికి లేఖ

“అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసులో కలసి పని చేయుట కవకాశమునుకల్పించుటను గూర్చి మీతో మాటలాడగోరెదనని” డాక్టరు బిసెంటుగారు పండిత మోతీలాలు నైహూగారికి లేఖ వ్రాసెను.

సిన్హాలోజరిగిన పని

డాక్టరు బిసెంటు, యమునాదాసు ద్వారకదాసుగార్ల సిన్హా చేరిరి. “అన్ని పక్షములవారును కలసి పనిచేయుటకు నాయకు లందరు సంగీకరించుచో స్వరాజ్యము కొరకు పని చేయుచున్న వివిధ పక్షముల ప్రతినిధుల సమావేశమును జరుపు విషయమున శాసనసంఘముల సభ్యులతో నాలోచించుటకే నేనిచటికి వచ్చితిని. భారత కాంగ్రెసు సంఘమును, మితవాది సంఘము. (లిబరలు ఫెడరేషను)ను, జాతీయసంఘము (నేషనలు కన్ఫరెన్స్), కన్వెన్షను, (స్వరాజ్యపక్షమును, భారత మహా మృదీయ సంఘము (మస్టింలీసు)ను క్రొత్తగా ఏర్పడిన స్వతంత్రసంఘము (ఇండిపెండెంటు పార్టీ లెజిస్లేటివు ఎసెంబ్లీ)ను, ఈ రీతిగా పనిచేయుచున్నట్లు స్పష్టముచున్నది. ఇతరసంఘములు మరెన్ని యున్నవో వానినిగూడ చేర్చుకొనవచ్చును. భారత శాసనసంఘమువారు ప్రత్యేకముగ ప్రతినిధులను పంపవలసియుండునని సిన్హాకు వచ్చిన పిమ్మట కొందరు నూచించిరి. ఇందులకు సిన్హాలోని నాయకులంగీకరించినచో ప్రతినిధుల సంఖ్యను వారే నిర్ణయింపవచ్చును-ప్రతి సంఘమును 20 మంది ప్రతినిధులను పంపదనని నేను నూచించితినిగాని ఆమొత్త మతృధికనుగ నో అత్యల్పముగనో తెలియదు. నవంబరునెల మూడవవారమున నీసభను జరుపదగును గాన ఫలమును తేదీలను నిర్ణయింపవలసి యుండును. అలహాబాదువంటి మధ్యస్థానమునకులముగా నుండును. వ్యవధిగూడ యుండును. ఆసభలో నోకసమావధిధానమును నిర్ణయించినచో ఆయాసంఘముల ప్రత్యేకసభలు డిశంబరు కడవటివారమున జరుగునుగాన నాసభలో చర్చించి నిర్ణయపరచుచును. ఆసభల అనుమతినిబడసిన ప్రతినిధులు జనవరినెలలోగాని ఫిబ్రవరినెలలో గాని మరల సమావేశమై నిర్ధారణగా విధానమును వ్రాసి మహాసభ ఎదుటనుంచవచ్చును. బ్రిటిషు వారుచేసినచట్టము భారతీయులకు సంతృప్తినికల్గింపదని నేను గట్టిగానమ్ముచున్నాను. అంగ్లజేతమునందుగూడ నటులనే నుడి వితిని. వారుసిద్ధపరచినచట్టమును పరిష్కరించునధికారము భారత శాసనసభకే యుండవలెనుగాని మరల దానిని అంగ్లజేతమునకు పంపవలసిన అగత్యముండగూడదు. అన్నిటికంటె ముఖ్యమైనది సంయోగకార్యనిర్వహణము. అట్టి చిట్టచట్టమును వ్రాయుట ఆవసరమనియు అందులకు సభను జరుపునెడల తానుగూడ వచ్చెదననియు బహుజనాభి ప్రాయమునకు (మెజారిటీటు) బద్ధుడనయ్యెదననియు యిటీవల గాంధీగారుగూడ తెలిపిరి” అని బిసెంటుగారు నుడివెను.

(ఆ. ప్రె.)

ఆస్థును అమీరుగాని ఆక్షేపించుట

సిన్హా, సెప్టెంబరు 12:—కాబూలులోని క్రియానుటుల్లాగారిని జంపినందులకు ఆస్థును దేశేత్ర అమీరుగారిని మహమ్మదీయ కాళాసంఘమువారు తీక్షణముగా ఆక్షేపించుచున్నారు.

త్వరపడుడు! దీనినిగమనింపుడు? త్వరపడుడు!

దీపావళి మహోత్సవమునకు బొంబాయి స్వదేశీవాండ్లు క్రొత్తగా తయారుచేయుచున్నది. ఎల్లవారును చూడవని. యిది ఒక అద్భుతమైన అంగవస్త్రము.

నెం. 1 బొంబాయి స్వదేశీ ఆనలో పట్టుఅంగవస్త్రము పీటిశృంగారము చెప్పను నలవిగాదు. నూర్పునిప్రకాశము గలిగి ధగధగముని మెరుపు గలిగించును. సోదరులు సోదరీమణులు ఎల్లప్పుడును ధరించుకొని ఆనందము బొందవచ్చును.

నెం 1 బరు 2½ X 2½ వెడల్పుగలది. 1-కి 8-0-0

నెం 2 బరు 5 X 1 వెడల్పుగలది 1-కి 2-0-0

ఒకటిదేపా నెం 1 బరు పట్టుఅంగవస్త్రములు కి శానువారికి నెం 2 బరు గుడ్డ ఒకటి యినాముగా పంపవచ్చును.

చామండిశర్మరి అందు కంపెని

నెం 19 బరు యేకాకంపెనుమెరుదలీబిది, పార్కుబొవుక్ హిట్టు మద్రాస్.

విదేశ నార్లు

వాక్యవ్యతంత్రము

సోవియట్ నిర్బంధములు

లండన్, సెప్టెంబరు 11:—రాత్రి 11-30. రషియాలో సోవియట్లు ఏకైక మాట్లాడునపుడు మధ్యమధ్య అభ్యంతర పెట్టువారు ఏగతించుచున్నారో ఆసంగతిని పెట్రోగ్రాడు కాపురమునకు వెళ్ళుచున్న లండన్లో గతరాత్రి యువస్వామిని నిచ్చునందర్బాస తెలియజేసిరి. యువస్వామిలకు అడ్డు వచ్చువారిని రషియాలో కాల్పులున్నారని. బహిరంగసభ యందు మాట్లాడు అవకాశముగల్గినందుల కంతయు సంతసముగ నున్నది. రషియాలో అట్టివాక్యవ్యతంత్రము లేదని. సోవియట్లు పరిపాలక పద్ధతులను ఆక్షేపించుటకు వీలులేదని. ఒకసభలో యువస్వామిగారు జరుగుమండ భవనమును సోవియట్లు నేనలు కాపలాచేసెను. ప్రేక్షకులు సోవియట్లు వక్రలను అడ్డువగిరిన మధ్యమధ్య అడ్డువచ్చి మాట్లాడుమండేసి రని నేనలు అట్లు జెప్పినవారిని సభనుండి పోవునయమున కాల్చినది.

ప్రపంచమును త్రొక్కుడు

బండిమీద చుట్టివచ్చు

లండన్, సెప్టెంబరు 11:—రాత్రి 11-30. బొంబాయి వాస్తవ్యుడు ఎఫ్. జే. దేవారుగారు ప్రపంచమునలెను త్రొక్కుడుబండిమీద చుట్టివచ్చు సోపియాచేరిరి.

చికాగో బాబునిహత్య

విచారణనయమున కట్టుదిట్టములు

చికాగో, సెప్టెంబరు 10:—న్యాయమూర్తిలకు ఎట్టి అపాయము గలదండ ప్రాధాన్యము లేకుండజేయుటకు ఎక్కడ లేని కట్టుదిట్టములను దీసికొనిరి. రాత్రి అంతయు న్యాయస్థానము గది అంతయు అవసరపుటలముతో నిండియున్నది. ఉదయమున సరికిలోపలి కానలిదగ్గము కలుపలి నైన్యమును 500 వరకు పెంచుకొనిరి.

కార్యక్రమమునందు 10 నిమిషములు బట్టెను. మైనరును నేరస్థుడని ఇంతవరకు ఇల్లినోయిలో ఎన్నడును దండించుటం దలేదని న్యాయమూర్తిగారిని. నేరముయొక్క భారమును తగ్గించుటకు అవకాశము లేదనియు గనిపింపలేదు. మైనరులకు ఉరిశిక్షను వేయజాలనను బాధ్యతను న్యాయమూర్తియే వహించెను.

హత్యకు యావజ్జీవము ఖయ్యము, ఎత్తుక పోయినందులకు 99 సంవత్సరములు శిక్షగలవని న్యాయమూర్తి నడిచెను. 99 సంవత్సరములు శిక్ష యనగా 97 ఏండ్లు ఒకచోట నిర్బంధముగ నుండవలెననుటకు వీలులేదని. యావజ్జీవము శిక్ష విధించిన 50 సంవత్సరముల అనంతరము విడుదల యగుటకు వీలును. ప్రజాక్షేమము నరయు నేమివారు బండిలను ఒక చోట కదలకుండ గడుపు తీరులకు ఉంచుటకు ఆంగీకరింప రాదనిరి.

ఆర్థరాత్రి సైనికసమావేశము

తురుష్కగవర్షగను తో లగించుట

కాన్స్టాంటిన్ పోలి, సెప్టెంబరు 12:—ఆర్థరాత్రి వేళ సగరముందున్న సైన్యములను ఆకస్మికముగ పరీక్షజేయుటకు సమావేశము జేసెనని తింతిములముగ కాన్స్టాంటిన్ పోలి గవర్నరును తోలగించిరి. వార్తాపత్రికలు గోలజేసివి. గవర్నరు త్రొగియుండుటచే ఇల్లుజగ ననుచున్నది.

జర్మనీ - యుద్ధ నేరము

లండన్, సెప్టెంబరు 11:—రాత్రి 9-20. యుద్ధమునకు తాము బాధ్యులుగామని జర్మనులు విశ్రమించుకొని లేఖనంప కుండ నివారించవలెనని బెర్లియనుప్రభుత్వమువారు బెర్లిన్లో నున్న తమ బెర్లియనుమంత్రికి తెలియజేసిరి. అట్టిలేఖనుబంపిన విచారకమున పరిశీలనలేర్పడుననిరి.

భారతదేశ కార్మికవర్గస్థితి

పార్లమెంటు కార్మికసభ్యుని యభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 10:—డెయిలీ హెరాల్డుపత్రిక లో పర్సెలుగారి లేఖను ప్రభుత్వముగ తర్జిలుగారు ఇట్లు తెలుపుచున్నారు:— భారతీయులకు రాచకీయస్వాతంత్ర్యము వచ్చినచో కార్మికస్వాతంత్ర్యము భారతకార్మికులకు రాదు. భారత రాచకీయ నాయకులు భారతకార్మికుల పారిశ్రామికకోర్కెల పట్ల చాల సానుభూతితోనున్నారని పర్సెలుగారు భవపడుచున్నారు. రాచకీయస్వాతంత్ర్యము వచ్చినవిషయ పెట్టుబడిదారులు కార్మికుల అసహాయతను ఆ వ కా శ ము గ గొని స్వలాభమునిమిత్తము ప్రయత్నించినను అట్టి స్వాతంత్ర్యము నీయకుండ వెనుతీయరాదంటిని. కాని దీనివలన భారతకార్మికులకు రాచకీయ స్వాతంత్ర్యము నీయరాదని పర్సెలుగారి యభిప్రాయము. భారతదేశమును గ్రేటుబ్రిటను పశుబలము నాధారము జేసికొని పాలించి లోబరుచుకొనరాదను వారిలో నేనొకడనైనను, ఏకారణముచేత నైన అట్లు సాగించరాదను వారిలో వాడైనను, పర్సెలుగారితో అంగీకరింపజాలను. భారతకార్మికుల ప్రతిపత్తి ఎంతవరకు యభివృద్ధిజేయగోరెదదో మంచి యేర్పాటుగల పారిశ్రామిక సంఘమున్నియు జేయవలసినదే. సర్వవిషయాల తోడ్పడువలసినదే. కాని ఆసలు భారతీయుల ప్రాథమిక రాచకీయహక్కులకు భంగము గాకుండ దీనిని చేయవలెను.

భారతదేశపు రాజప్రతినిధి

గకన్నాటు రాకొమరుని రిడింగుప్రభునిస్థానే నియమించుట కేర్పాటుజేసినది తెలియుచున్నది. వీరిని నియమించుట అందరకును ఇష్టముగనుండును. అందునిమిత్తమందుగ శీతకాలమున దంపతులిరువురును ఇండియాను జూడజోయెదరు. తనభర్త రాజ్యపాలనాభారమును వహించుటకు ముందు భారతదేశపరిశీలన, భారతప్రజలనుగూర్చి ప్రియముగ తెలిసికొనుటవరకుని రాకొమరుని సతీమణి గోరుచున్నది.

అగాఖానుగారు

రాజకుటుంబమునుండి ఒకరు రాజప్రతినిధిగా రావలెనని గోరిరి. వీరినియామకము భారతీయప్రముఖులందరకును ఇష్టముగ నుండవచ్చునని యాయుక్తమైన హెరాల్డుపత్రిక ఆగస్టు 5 తేదీని ప్రకటించెను.

ప్రాంసులో హెచ్చుధరలు

జీవన వ్యయము

ప్రభుత్వచర్యలను ఆక్షేపించుట
లండన్, సెప్టెంబరు 11:—రాత్రి 8/30. జీవన హెచ్చువ్యయమునుగూర్చి ఫ్రెంచిప్రభుత్వమువారు తీసికొన్నచర్యలు ప్రభుత్వమంతటను ప్రతిపక్షులకును అనుకూలముగ లేవు. ఎవరును ఆమోదించలేదు. ఆక్షేపణపరంపరలు మరియుచున్నవి. హెరారుటుగారు ప్రతిపక్షులగునన్న విధానమునే సాగించుచున్నారని ఆక్షేపించుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారు జీవనవ్యయమును తగ్గించుటకు నిజముగ గోరుదురేని ప్రస్తుత మవలంబించినదానికి ప్రత్యక్షవిరుద్ధముగ పక్షిని అనులంబించినవలెనని టెంపుప్రతిక వాకొనుచున్నది. జర్మనీలోని డిబాల్సుపత్రికగూడ ఇదేమోస్తరుగ వ్రాయుచున్నది. వర్తమానమువారిపై చ్యూనుదీసికొనెదమనియు ప్రభుత్వమువారిచేతనే పోటీనల్పించెదమని బెదరించుటకంటె శ్రాంతుభరణ మగు గ్రూపువులకు దీనుకవచ్చుటకు ప్రయత్నించుట వలించినదనుచున్నది. లేనిచో ప్రత్యమువారు హెచ్చుజీవనవ్యయమును తగ్గించుటకు జేయు ప్రయత్నములు నిరర్థకముగననుచున్నది.

ప్యారిసులో మోటారు బస్సులు

క్రొత్త ఏర్పాటు

లండన్, సెప్టెంబరు 11:—రాత్రి 9-20. ఫ్రెంచు పత్రికావిలేఖరి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— అక్టోబరు 1 తేదీ నుండి ప్యారిసు పీ థు ల లో మోటారు బస్సులు ప్రయాణికులను వారివారి గమ్యస్థానములకు గొంపోవును. మధ్యమకాములు లేకనే గమ్యస్థానము జేరుచుండును. మొదట ప్యాసి మార్గమున బోవును.

ఆంగ్లో సోవియట్లు ఒడంబడిక

కార్మికపక్షమువారి ప్రతిపక్షము

లండన్, సెప్టెంబరు 12:— ఫ్రేడ్ యూని యను కార్మిగము జనరలు కవున్సిలు, కార్మికపక్ష కార్యనిర్వాహక వర్గమువారును సమిష్టిగ ఆంగ్లోరషియా ఒడంబడికను గూర్చి తమతోజేరిన సంఘములవారి కందరకును ఒక లేఖను బంపిరి. ఆంగ్లో సోవియట్లు ఒడంబడికను గూర్చి ప్రతి ప్రేమ ప్రతిపురుషును నిజశీతులను తెలిసికొనునటుల జేయవలెను. కార్మిక ప్రభుత్వమువారు తమ రషియావిధానమును ధృవపరచవలెననిపార్లమెంటు అడుగుసరికిప్రజలు నైతికబలమును కార్మికప్రభుత్వమునకు గలుగజేయవలెను. ప్రజలందరను తోడ్పడవలెను.

వేల్పు రాకొమరునకు ఉపద్రవ

సీరముగ లేఖనువ్రాయుట

వ్రాసినవాడు విచ్చివాడు

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 9:— ఎన్వో ఒకవ్యక్తి వేల్పు రాకొమరుని ప్రాణముదీ సెవనని బెదరించుచు వ్రాసెనట ఇతడు పిచ్చివాడనిజెప్పి ఉన్నాన కరణాలయమున నుంచునని రట. వ్రాసినవాడు ఆమెరికనుబిరువాడు, యితనిపేరు, గల రాయ. పోలీసువారు ఉన్నానకరణాలయమునకు గొంపోయెను.

కేషియాతిరుగుబాటు

బొల్లివిక్కుల ఆగడము

జాతీయమితి జోక్యము కలుగజేసికొనవలెననుట

జనీవా, సెప్టెంబరు 11:—జార్జి యాసంగతులను జాతి సమితివారు జాగ్రతగ కనిబెట్టి జాచుమండవలెననియు సమయమువచ్చునటుల ప్రయత్నించు దేశమంతయు నెమ్మదిగయుండునటుల జేయుటకు ప్రయత్నింపవలెననియు జాతీయమితి ఆసంట్టిలో బ్రిటిషు, ఫ్రెంచి, బెల్జియముప్రతినిధులు, సమిష్టి తీర్మానమును కార్యక్రమమున జేర్చించిరి.

మనము ఒకపంక కాంతిప్రస్తావనల గావించుచున్నందుమి. ఇంకొకప్రక్క రక్తప్రవాహము పారుచున్నందుమి. విప్రభుత్వమువారు కోపముజేసికొనకుండ రక్తపాతములేకుండ జార్జియాలో జాతీయమితివారు చేయుటకు పూనుకొనవలెననిరి. జనీవానుండి రాంకే మన్యూనాల్లు, హెరియట్టుగారు వెడలక పూర్వమే జనీవాప్రజలు వీరు జోక్యముకలుగజేసికొనవలెనని కబురంపెదరని బొంకొరుగారు రాయబారలతరపున తెలియజేసిరి.

విప్లవాద్యమము విస్తరించుట

కాన్స్టాంటిన్ పోలి, సెప్టెంబరు 11:—కాకసన్ విప్లవాద్యము చాల విస్తారముగ వ్యాపించెను. ట్రాన్సుకకేసియాకు తూర్పు దక్షిణభాగములందు తీవ్రముగ పోరాటములు జరిగెను. ఇచట బోలిషివితులకు గొప్పసరాజయము గల్గెను. విప్లవకారులు బెర్లిన్కు, కూలేలను ఆక్రమించుకొనిరి. మందుగుండు గట్టల నేమియు ముట్టుకొన లేదట బాటుమునుగూడ బట్టుకొన నున్నారు.

నష్టరహితములు

జర్మనీరెండవ వాయిదాసొమ్ము

లండన్, సెప్టెంబరు 11:—జర్మను ప్రభుత్వము నష్టపరిహార మొత్తముగ రెండవవాయిదా సొమ్మును 200,00,000 బంగారుమార్కులను డాన్ నివేదిక ప్రకారముఇచ్చినది తెలియుచున్నది.

మరాఠ్ పోరాటము

లండన్, సెప్టెంబరు 12:—మరాఠ్ సైనికపరిశీలులు స్వేయినులో తిరుగబాటును గలుగజేయుచున్న విమరాన్ ప్రధానామాత్యుని క్రింద పూర్వము, నుత్రిగనున్న ఆంజెలు డిస్సా రి గలవ్దోగారు సైనిక క్రమశిక్షకు భంగకరముగ నుండునటుల ప్రచారము చేయుచుండెనని ఆశ్చర్యజేసిరి.

హెడ్ జూజి కృషి

మెక్కా ఆక్రమణ

లండను, సెప్టెంబరు 12:— తెలుపును వాహినీలు ఆక్రమించుకొన్న పిదప ఇలినుసాదుగారు మెక్కాను ఆక్రమించుకొనెదరని మార్పింగు పోషుప్రతిక నూచించుచున్నదిదీనినలనఘోర పరిస్థితులేర్పడవచ్చును మహ్మదీయ ప్రపంచమంతయు మరల ప్రచలనమున గాంచును. పునెను రాజుగారు జెడ్డాలో దోచు నువచ్చునని నూచించుచున్నది. సర్ హెన్రీ వాబ్బుగారు నెలవును మానుకొని బాగాడుకు బయలుదేరిరి.

ఎయిన్సు వర్తని వేదికము

అయిన్సుముగనుండుట

సిడ్నీ, సెప్టెంబరు 12:— ఎయిన్సువర్తని వేదికము అందరకును కంటకముగ నుండెను. ఎవరును ఆమోదింపలేదు. ఆస్ట్రేలియా విధానమునకు ఆసియావాసుల నలసనికోసము కాని ఈని వేదికమువారు ఆసియావాసుల వలన సంఘీభరింప వలెనను సిఫార్సుజేసిరి. ఇదియే నివేదికము కంటకముగనుండుటకు కారణము.

మసోలు సమస్య

జాతిసమితి తీర్మానము

ఇరుపు జేయదు

జనీవా, సెప్టెంబరు 12:— మసోలు సమస్యను గూర్చి తురువ్కు మహ్మదు జాతిసమితివారికి తెలియజేయుటకు నిశ్చయింపబడిన తురువ్కు ప్రతినిధులు నేటిరాత్రిపుటకు వచ్చెదరనుచున్నారు. ప్రస్తుత సభలో ఈవిషయమును పరిష్కారముగ నిశ్చయించరనియు ఈసమస్యను ఇంకొక సంఘమునకు తెలియజేసెదరనియు అందుచే దీక్షించు సమావేశములో ఈసమస్యను గూర్చి చర్చించెదరనియు తెలియచున్నది.

ఐరిషు సరిహద్దు సమస్య

సర్. జె. క్రెయిగుగారు

బర్మింగ్ హామ్ ప్రభుని లేఖ

లండన్, సెప్టెంబరు 12:— సరిహద్దు నిర్ణయ సంఘమును గూర్చి బర్మింగ్ హామ్ గారి లేఖవలన తనవైఖరేమియు మారలేదనియు అట్లు నియమించుకొని అట్లునకు పీరితీర్మానము పై ఆపిలుకొనినట్లుకు పిలువడనియు క్రెయిగుగారు తెలియజేసిరి.

ఇంగ్లండులో శాసన కాసరోగము ఒక 10 సంవత్సరములో రూపుమాసిపోవునని తెలుపుచున్నారు.

వెంట్రి ప్రదర్శనము

త్యాడు ఎక్కి మాయముగుట (క. రతీయులు)

తుదకు జరుగకుండుట

లండన్, సెప్టెంబరు 12:— వెంట్రిలో వైవిధ్యము ప్రదర్శింపజేయుటకు బుతు గారాగారు తలపెట్టిరి. కనికట్టుగట్టువారును చాయాపటగ్రహణులును పత్రికాప్రచారకులును వచ్చిరి. కాని ప్రదర్శనము జయప్రదముగ జరుగలేదు. టిక్కెట్లడబ్బు వాపసుచేయబడెను.

చీనా కలహము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 13:— హ్యంగు హేవార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి.

కియాపిగ్గును వైన్యములు చికియాంగుముఖముగ బోయి చికియాంగు వైన్యముల రాకపోకలకు పీలులేకుండుప్రయత్నించుచున్నారని హిందీయంతులగ్రహించి చికియాంగుగారు ఇహింగునుబట్టుకొని బాంగ్లాముఖముగ వెనుకకు కియాంగ్గును వైన్యమును బోవుటలు జేసిరి.

స్వేయిను పరాజయము

రిపుల యుద్ధము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 13:— జిబ్రాల్టరువార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి. ట్యూటను నుండి మెనూనువరకున్న స్థానము లన్నిటిని రిపులు బట్టుకొనిరి. 7000 సైనికులు మెనూనును ముట్టడించిరి. దీనికి నీటిసప్తయి లేకుండ కొట్టివేసిరి. దక్షిణ భాగమునందున్న బెనినోజుమరు, చిల్సును బట్టుకొనిరి. శత్రువులు 500 నుండి 10 వ తేదీని సమలరావును ముట్టడించిరి. తీవ్రమగు పోరాటము జరిగెను.

చీనా ప్రధానా మాత్యుడు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 13:— చీనా ప్రధానా మాత్యుడుగ డాక్టరు డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. ఎనగా రెన్నుకొనబడిరని పికింగువార్తలు తెలుపుచున్నవి.

దక్షిణాపి కా

థామస్ గాంధీ యభిప్రాయము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 13:— కేపుటవును వార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి. నిన్నటిదినము థామస్ గాంధీ ఇంగ్లండుకు బయలుదేరిరి. తనకనుకొన్నంతదాని కంటె ఎక్కువ సంవత్సరములనుంచారము వలన గల్గెననిరి. చేతిలో డబ్బున్నచో దక్షిణాపి కాలో వసింపువానికెంతయు లాభకరమనిరి. చేతివలలమీద అచారబడిన కార్మికులకు అచట ఆవకాశములేదనిరి. ఇతరదేశములనులకు గూడ బోడలవలెననిరి. కానిముందు ఏదేమనకుబోవునది నిశ్చయింపలేదనిరి.

హిందూ మహమ్మదీయుల పోరాటము

పునహ్, సెప్టెంబరు 12:— గయకవాడ్ లో వారాయ గాంధీయందుగణపతి ఉత్సవసందర్భమున మహారాటా కేసరిపత్రిక కార్యాలయము నెదుట నేటిరాత్రి రెండుగంటలకు హిందూ మహమ్మదీయులకు పోరాటము జరిగెను. ఈసంవత్సరము గణపతి ఉత్సవమునకు మామూలుకంటె 70 వరకును మేళములు వృద్ధి అయ్యెను. బ్రాహ్మణుల ఆచారములను కాంగ్రెసు జాతీయవాదులను నిరసించుచు బ్రాహ్మణేతరలయొక్క క్షత్రపతి మేళము పాడుచుండుటచే కొంతసంది బ్రాహ్మణులను నెక్కుమంది బ్రాహ్మణేతరులను గోపమువచ్చినది. వైచెప్పిన మేళముతప్ప తక్కిన మేళములవారిని పాడుమని కోరబడుచుండిరి. ఈక్షత్రపతి మేళము గైకువాడలో పాడుటకు బహిష్కరింపబడుటకు కిసుక వహించెను. నిన్నరాత్రి ఆమేళము గైకువాడ వద్దనుండి ఊరేగెనుగాని ప్రమాదమేమియును సంభవించలేదు. నేడు చచ్చట్టుగొట్టుచుక్షత్రపతి మేళము గైకువాడ తలుపువద్ద రాత్రి 2 గంటలకు కేలువేయుచు నచ్చెను. చాలమంది చూచుటకొరకు వచ్చిరి. వాడలోకి బోవుచు మని వాగు పట్టుపట్టిరి. పిలువని పేగంటుముగుటచేత మేళజరుగి యియ్యకొనలేదు. చంటనే కర్రలు గిరిగిరి తిరుగుట ప్రారంభమయ్యెను. రాళ్లువచ్చుచున్నది. నల్లరైదుగురకు బుర్రలమీద గాయములు దగిలెను గాని క్షతపతి మేళమును లోనికి బోనియ్యలేదు.

శరీరము లేని గుండె కొయ్య

బ్రాడ్మర్థునందు జరిగిన వైద్యుల నమావేశమునందు న్యాయాధ్యక్షునండి వచ్చిన డాక్టరులుగారు ఒక బంతను దెలిపిరి. ఆయన 12 ఏండ్లకిందట ఒక కోడిపిల్ల శరీరమునందలి గుండెకాయను పయికడికి ఒక ద్రావకమునందుంచెను. దానిలో అప్పుడప్పుడు చిన్న కోడిపిల్లల రక్తమును పోయుచుండెను. ఆగుండెకాయ యధారీతిని కోడిపిల్ల శరీరమునందున్న పుడు కొట్టుకొనుచుండునట్లే కొట్టుకొను చుండెను. 12 ఏండ్లలోను పెరిగినది కూడదు. ప్రతి 2,3 ఏండ్లకు డాక్టరు గారు ద్రావకము దీసి క్రొత్తద్రావకము బోయుచుందురు. ఆయన కనిపెట్టినదేమన ముసలి కోళ్లరక్తముపోసినచో నాగుండెకాయ ఎరుగకుండుటయు, పిల్లకోళ్ల రక్తము పోసినచో నెరుగుటయు జూచిరి. కావున యవ్వనమునందు జీవవాత్సల్యగలిగింపు పదార్థ మేదో యుండునని ఆయన యభిప్రాయము.

ఖురాను ప్రాశస్త్యము:

మహమ్మదు ప్రవక్త

మాల్దీవ్ సర్ ఫరూజ్ ముసేనుగారి ఉపన్యాసము నిన్నటిదినము (12.9.24) న బ్రాడ్వే జనరల్స్ ఆఫ్ రా హుసునందు మాలానా యాకూబు ముసేనుగారి అధ్యక్షతనైంది మహమ్మదీయ మతసమావేశము జరిగినది. మాలానా సర్ ఫరూజ్ ముసేను సాహెబుగారు ఆతిథ్యమునుసల్పాకొ మత ప్రాశస్త్యమునుగూర్చి గుమారు ఒకటిన్నరగంట గంభీరముగా ఉపన్యసించిరి. దాదాపు 300 మంది మహమ్మదీయ ప్రముఖులు సభ నలంకరించిరి.

ప్రథమమున మాలానా యాకూబు ముసేనుగారు ఉపన్యాసముని సభ్యుల కెరుకపరచుచు గొప్పవిద్యావంతు లనియు, జపాను మొదలగు వావావిదేశములు సంచారము గావించి మహమ్మదీయ మతప్రచారము గావించినవని లనియు, చెప్పిరి.

మాల్దీవ్ సర్ ఫరూజ్ ముసేను గారు ఉరుదూభాషలో నువన్యసించుచు, మానవకోటి తమసహజవిజ్ఞానమునకుతోడు క్రమముగా వేదములనుంచి, శివ దవృష్టనుంచి, వైదికునుంచి, చివరకు ఖురానునుంచి ప్రబోధము నందిరనియు, మొత్తమున కన్నియు భగవత్ప్రీతిమలనియు, యస్తిము మతముక్రమముగా వృద్ధిబొందుట లేదనియు, ఖురానుపై మహమ్మదీయులకు అభిమానము తగ్గుచున్నదియు, మతన్యాప్తికై మహమ్మదీయులు తెల్లరు నడుములుగట్టి పనిచేయవలెనని ఉద్బోధించిరి.

భగవద్గీతలను వైదికులు ఆశీకమాదులు నే జదివియున్నాను. భగవద్గీత ప్రపంచమునందెల్ల పరమోత్కృష్టముగ గల భము. పరమపవిత్రగ్రంథరాజ మని చెప్పవచ్చును. అందిమిడి యుండు బోధనములు నీతిదాయకములును సుప్రశస్తములైనవి. కాని శ్రీకృష్ణుడు తానే అంతకును కారణభూతుడనియు, ర్యమును తనచే జేయబడినదనియు వచించియున్నాడు. ప్రజలందరందూ శ్రీకృష్ణునిభగవానుడే యని ఎన్నుదురు. వైదికులూడ అమూల్యమైన పుస్తకము. అందుకు ఏనుక్రీస్తు తానుభగవంతుని పుత్రుడననియు మానవసాక్షాత్తుడై భగవానుడు తన్ను నినుమించెననియు, జెప్పెను.

కాని మహమ్మదీయమతమునందు గల రహస్యము, పరమార్థ మేమన మహమ్మదు తానుభగవంతుడని ఎన్నడును చెప్పలేదు. తాను సాధారణమానవకోటిలోని వాడ వనియె జెప్పెను. మహమ్మదుప్రవక్త.

తరువరి వివాహములనుగూర్చి మాట్లాడుచు మనుజుడు ఏకపక్షీప్రతుడై యుండవలెననియు, పలుభార్యలతో మెలగుట యన వ్యభిచారమునకు సమమే యగుననియు జెప్పెను.

ఖురానును అధ్యసహితముగా చదువవలె ననియు, నుతని రాజ్యమునకై అందరును పూనుకొని పనిచేయవలె ననియు జెప్పెను.

అంతటితో సభ ముగిసెను.

ధర్మిను ఆసుపత్రి శంఖుసావనము

బర్మా గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము

రంగూను, సెప్టెంబరు 12:— క్రొత్తగా కట్టబోవు ధర్మిను ఆసుపత్రికి నేటిసాయంత్రము బర్మా గవర్నరుగారు శంఖుస్థాపనజేసిరి. అట్లుచేయుచు ఆదినమున బర్మాచారిత్రములో ఒక సూతనకము ప్రారంభమయ్యెనని వారు చెప్పిరి. స్వచ్ఛందముగా సమపాదకులు జేయుచున్న పాత ఆసుపత్రి తగినంతసౌకర్యము లిచ్చుటకు అవకాశములు చాలకపోయెను. వైద్యకళాశాలను స్థాపింపబోవు తరుణమున సూతసౌకర్యములతో కూడి ప్రజ్ఞావంతుల అధినములో నుండటకు తగిన ఆసుపత్రి నిర్మింపబోవు సమయమున మార్పుచేయుటకు సమయమువచ్చినదని తెలిపితిమి. అభిప్రాయమును లాగ్గు రిడింగుగారియొద్ద చెప్పితిమి. ఈవిషయములో రిడింగు దొరసానిగారు చేసిన సమపాదకులు మరనతగదు క్రొత్త ఆసుపత్రి మిక్కిలి పెద్దదియు చిత్తశుభాగవలసిన పడు పాకములుగల్గియుండును. దాదులకును ప్రాణేననురులకును నివసించుటకు గృహములుగూడ కట్టవచ్చును. క్రొత్త విశ్వవిద్యాలయము తరపున విద్యార్థులను తీర్చుచేయుట వైద్యవిద్య రాష్ట్రములో అభివృద్ధిచేయుటకు మిక్కిలి ఉపయోగముగా నుండును. గవర్నరు మెంటువారు వ్యయమును భరించెదరు. ఇండియను వైద్యశాఖాధికారి నూపరిండెంటుగానుండి పరిపాలనము జరుపును. కమిషనరీకి పూర్తి అధికారముండును.

చావా! బ్రతుకా?

“మాతృ సేవ”లోని యీవారపు ముఖ్యవ్యాసము. విషయ మత్యవసరంబగుట ముందుగా నీ ప్రతికముందు పకటింపబడుచున్నది.

ఈ నెల ౪ వ తేదీ స్వరాజ్యపత్రికయందు దత్తమండలములకు మహామేదమును జనింపజేయవలసినవార్త ప్రకటితమయినది. ఆనంతపురము బల్లారిమండలములనుండి ఔమబాధితులు నూర్లకొలది జన్మభూమిని వదిలి కడుపువంటచే ఆకలితిర్యుకొనుటకు కాలనట్టిగంజయైనను దొరకు నేమా యని ఆసాముకు కలసపోవుట యిదివరలో మాచువరులెరుగుదురు. అట్లు వలసపోనియెడలరాదనియు కడుపునిండ ముప్పుట భుజించి, సన్ననినీనములుకట్టి, భోగములకు మరగి, పాస్తీలు పెంచుకొని కోర్కెలకొక్కి ధననాశనము చేయునట్టివారును తత్తుల్యులును, నెల్లరును, మత్తగడ్డయైనను చేతివాలవస్త్రమునే ధరించి పూగుంజిక్తై నను మనయన్నదమ్ములకు గతి గల్పింపవలసినదని మాబోంట్లు గొంతుబొంగురుపోవునట్లు మొరపెట్టినను అప్పటికి లాభములేదయ్యె. పాపము! ఔమబాధితులు తేయాకుతోటల యజమానులయొక్క యేజెంట్లు చెప్పినతీయనిమాటలు విని చేసినమానములకు లోబడి తైనముయిపోయిరి. ఇప్పటికి రమారమి ఆరుమాసములైనది. పోయిననాటినుండి వారలెంతటిదురవస్థ చెందినో, ఏమేమిక్వముల పొందినో, మనమిచ్చుట గంజియో, అంబలియో, వృష్టాన్న మోతినీ ముఖముగా కాలముగడపుమండ వారెట్టిదౌర్జన్యముల కెంతగురియ్యెనో మన మెరుంగము.

కాని ఇప్పటి కొక్కవిషయము మాత్రము స్ఫుష్టమయినది. ఆసామునందు శివసాగర్ అను ప్రాంత మొకటి కలదు. అచ్చటను ఆపరిసరమునను “లాక్సా” “మేలందు” లను తేయాకుయజమాని సంస్థానములు గలవు. మనజిల్లాల దొర్నాస్సులకు అక్కడికి మాలికిపోయిరి. వీరి వెంబడినే వీరిపైన అధారపడిన భార్యలు ఓడ్డలు మున్నగువా రను అనేకసందర్భములలో చెడదనట్లు తెలియుచున్నది. గంపె డాసతో పోయిన వీరికి వీరియజమానులు చేసినయపకారమేమి? మంచినయస్సులో నుండు మగవాడొక్కింటికి వారమునకు మూడుశెర్ల బియ్యమును నాలుగజాల తొక్కమును కూలిగా నిచ్చిరి. మూడుశెర్ల బియ్యమున మన రెండువళ్లగుమ్మని అట్టిమనిషి వెంబడి పోయి వానిపై నాధారపడినవారికి బియ్యము గాని తొక్కముగాని ఏమియు నియ్యలేదు. రెండువళ్ల బియ్యము ౧౦ అజాలని తొక్కవేసినను మనిషికి రెండజాలకుదైన కూలి గిట్టలేదు. పరదేశమున ఒడ్డలు విరుగునట్లు పనిచేసి రెండజాలతో తన్ను తనయనుచరులను కుటుంబమును సంతోషించుకొనుట యేమానివునకు సాధ్యము?

ఇట్టిసితిలో కడచిన ఆగష్టునెల ౨౩ వ తేదీన ౪౨౯ గురుకు ౩౧ వ తేదీన ౨౦౦ గురుకు మరి తరువార ౫౦౦ లును నీవిధముగా నూర్లకొలది తేయాకుతోటలను విడిచి ౬౫ మైళ్లు నడచి పురుషులు, స్త్రీలు, ౧౨ ఏండ్లకు లోబడినవీలు, ప్రక్కము పిడని శిశువులు కాలినడకన “జోరుహాత్” పురమునకువచ్చి చేరిరిన వింతకాదు. ఇందులో ఇటీవలనే కనిన స్త్రీలు నలుగురును మరి యితరస్త్రీ లేడుగురును తదితరులను మొత్తము ౩0 మంది ఆసుపత్రి చేరవలసివచ్చినది. నలుగురు మార్గముననే ప్రాణములు వదిలవలసి వచ్చినది.

వీరుగురులు దొరగునప్పుడు భోగ భాగ్యముల సహభవించు నన్నదమ్ములను తలందుకొని కూడుపెట్టక తమ్ము నావరికి ప్రోసిన యాకృతస్థుములగు దత్తమండలములను స్మరించుకొని యెంతదురస్థిలో వారిలో బోయి చావక వారికష్టములను లిఖియింప పాల్పడిన యీలేఖన మేమని వర్ణింప గలదు?

ఆ జోరుహాత్ నందలి వక్రీళ్ల సంఘమువారు భారతీయాభిమానముచే మనసోదరులను తమసోదరులుగా నెంచి శ్రద్ధపుచ్చుకొని ఆరావ్త్రిపు గవర్నరుగారికి తంత్రీవార్త పంపిరి. ఈదురదృష్టవంతులను వారిజన్మభూమికి శ్రద్ధపలసినదనికోరిరి. ఫలము కన్గనట్లు కన్పింపదు.

అక్కడి యధికారులు మన యన్నదమ్ములకు గంజిపోయెట కొక కొట్ట మేదో మారుమూలమున నొక నదితీరమున వైచిరం! కాని యచ్చటికి ఎవ్వరు వచ్చి ఏమియల జడిపెట్టదుకోయని భయపడి వీరెవ్వరును పోరెరి. తరువాత నచ్చటి కమిషనర్ తత్తుల్యుడో వీరినందరను మరల పనికి పోనులయినని కోరెనట! ఎంతటివెట్టియైనను నగ్నిని నగ్నిగా నెరింగినపిదప దానిలోని కురుక బారువా?

దీనజనభాంధవు డిక్టేటరుడే కలడని వససోదరులు ఆసామునకును బల్లారి యనంతపురములకును గల దూరము వేలమైళ్లున్నదని యొనను తొక్కపెట్టక దారియందు చతుమా బ్రతుకు దుమాయని యాలోచింపక నడచి యనేకులు ప్రయాణమైనారని తెలియుచున్నది. మొత్తముమీద ౧౧౦౦ మంది యిప్పటికి చావుబ్రతుకు లెరుంగక దుర్గళలాండుచున్నట్లు “జోరుహాత్” వార్త తెలుపుచున్నది.

ఇంతటినిక్కప్రతియందు మనసోదరులను వదిలి మన మింకను నాగరికులమని, వికాసవంతులమని, పలుకుబడి కలవారమని నయితరాభ్యాసముల కలవారమని విర్రవీగుచుండుట ధర్మమో, న్యాయమో, పౌరుషమో, మానవత్వమో యాలోచించుట యత్యవసరము.

దత్తమండలముల కింకొకప్రశ్న లేదు. మనమొక్కొక్కరమును మన జిల్లాలలోని సోదరులకు సోదరిమణులకు నెందరకు గంజికాచుకొని త్రాగునంత సహాయమైనను చేయగలమో నిమిష నిమిషమును మనము భుజించునప్పుడును, మనము వస్త్రములు ధరించునప్పుడును, పడకలపై నిద్రించునప్పుడును, ఎల్లకార్యములు చేయునప్పుడును ఆలోచించి ప్రవర్తించుటయే మనకు పరమధర్మము. అదియేమనకు స్వరాజ్యము. అదియే మనకు స్వరాజ్యము. అదియే మనకు స్వాస్థ్యము. అదియే మనకు స్వాస్థ్యము. అదియే మనకు ముక్తి.

నేడు ఆసాములో దురస్థ లండునట్టి సోదరవర్గమునకు వెంటనే ఏమి సహాయము చేయదగునో యెట్లు వారిని ఆపాయమునుండి తప్పింపవచ్చునో సర్వశక్తులను వినియోగించి మనము నిర్ణయింపవలసియున్నది. వెంటనే యెవ్వరికైనను ఆసాముకు పంపియైనను మనసోదరులమేలారయు ప్రయత్నములు కాపింపవలసియున్నను గావించవలసి యుండును. ౧౪ వ తేదీని ఆంధ్రరాష్ట్రకార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ముద్దనూరులో సమావేశము కామన్నారు. సాధ్యమైనంతమంది దత్తమండల ప్రముఖులు—పక్షములు, వర్గములు, ప్రతినిధులు ఎంచక,—అచ్చటచేరి సంప్రదించిన బాగుండును. అదిసాధ్యముకాదేని దత్తమండల ప్రముఖులు తామేయైనను త్వరలో సమావేశమై సంగతులలో చించుకొని నిర్ణయమును బంధుగుల ఋణమును నేనచేతను త్యాగముచేతను తీర్చుకొని ధన్యులగుదురుగాక యని కోరుచున్నాము.

సంయుక్త పరగణాల శాసనసభ

ఈదురానిబాలికల సంరక్షణ కర్తవ్యము

అక్టో, సెప్టెంబరు 12:—కొండప్రాంతములయందు యీ ఈదురాని బాలికావ్యాపారమును అణచివేయుటకు తగిన సాధనోపాయముల నాలోచించుటకొక కమిటీని ఏర్పాటుచేయగోరుచు ఒక తీర్మానము సంయుక్తపరగణాల శాసనసభలో తీర్మానింపబడెను.

జోడుపురం, సెప్టెంబరు 11:—నారాయణపురముగా చిపురముమధ్య గల్లవలనరైలుప్రయాణము నిలిచిపోయెను. తపాలాలు, రైలు ప్రయాణములు మరియొక దారిని బంపుచున్నారు. 18 వ తేదీనుండి సరాసరిగా ప్రయాణము సల్పబడును. రాక్షసిబాగుగనిలో ప్రమాదకరమైన అపాయము కలిగి ఇంజనీరు కాళ్లు విరిగెను.

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 12:—వీతారంపురమువద్ద ఒక రాక్షసిబాగుగనిలో మిక్కిలి ప్రమాదకరమైన అపాయము సంభవించినట్లు తెలియుచున్నది. ఐదుగురు ఐరోపీయవలకును పదిమంది హిందవులకును గాయములుదగిలినవి. బర్దవాను జిల్లాలో ధిష్ణగరులో అపాయమువాటిల్లినగని గలదు. బాగ్దత్తపుటంతయును పూర్తి అగుటచేత స్తంభములనరకుట ప్రారంభమయ్యెను. ఒక స్తంభమునుదీసి నేయుమండగా కప్పు కూలి పోవుటచే చోటునున్నవారికి గాయములు తగిలెను. ఇంజనీరు గారి రెండుకాళ్లును విరిగెను.

మేలుపడలు రాకపోకలు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 12:—ఈనెల 11వ తారీఖున 12.30 గంటలకు 6వ తారీఖు తపాలను తీసికొని పి. ఓ. మేలు స్త్రీమరు ‘మాసిడోనియా’ 11 తేదీని ఏడవరేపు చేరెను. ఆరవ తేదీయండియను తపాలను దీసికొని ‘మాంటుఆ’ స్త్రీమరు ‘ఎక్స్ మేసిడోనియా’ 11వ తేదీ 4.30 గంటలకు ఏడవరేపు విడిచి పోయెను.

నిన్న సూర్యజానుండి బయలుదేరి యన్. యన్. ‘కాస్టాలియ’ ఓడ ప్రయాణమయ్యెను. 21వ తేదీని సుమారు ఉదయం 8 గంటలకు బొంబాయి రేపు చేరును.

తారకేశ్వర సత్యాగ్రహము.

సచ్చిదానందస్వామివారి సందేశము.

వంగదేశ మాతలారా! సోదరసోదరిమణులారా!

నేను మీకు సందేశ మొసంగుట కిదియే కడసారి కావచ్చును. ఏమన నామెన్న క్రమినులుకేను బహుశనాకు ప్రతిహూలముగ తీర్వజరుగవచ్చును. నేను రోపే జయిలుకు సింపబద్ధుడను. దానికొరకు నేనంతగ విచారించుటలేదు. నేనునన్యాసిని పేదరికమునందు అనేకకష్టములమధ్య నివసించినను అనేకభాగ్యములమధ్య నున్నను నాకు ఒక్కటే. అంతేగాని నాదేశము కొరకునుమతముకొరకునెభాధనొందగల అవకాశము దొరగిననో నాయదృష్టమనియే దలంచెదను. నేనుమీకు జెప్ప చివరవాక్య మేమనతారకేశ్వరతీర్థమునందునితనగిరిప్రభాతగిరియనుఇరువురి పావులను చేర్చి పవిత్రత బాపుకొనకుమ. ఆతీర్థముసంస్కరణముకొరకే నేను యీముసలికాలమునందు సడరానిపొట్టుపడుచుంటిని. మతముయొక్క పవిత్రత కాపాడనలెనన్నను యీడే వాలయముయొక్కనిర్వాహమునుకాపాడనలెనన్నను, తారకేశ్వరమునందు స్త్రీలకు బాలురకు సౌఖ్యముండవలెనను, ఆ ప్రాంతములందలి రయితలు నిరంకుశత్వమునుండి తప్పించుకొనవలెనన్నను, పైజెప్పినయిరువురు తారకేశ్వరమునకు రానియగుడును.

వీరిరువురను నేను బాగుగ నెరుగుదును. వారి నెంతకట్టు దిట్టములం దుంచినను తిరిగి గడ్డపై కూర్చుండజెట్టినచో తమ అధికారముపై గల నిర్బంధములన్నంటిని ఏదోవిధముగ తొలగించుకొని ప్రజల హింసించకమానరు. మహాంతు చాలా యగు ప్రభాతగిరి యిరువురలో నెక్కువ దుండగిడు మననారందరికి చెప్పరాని హింసంబెట్టినవా డాతడే. మాతలారా నాప్రియసోదరులారా, యన్నిహింసల బడి యంతత్యాగము జేసికొనికూడ మరల వానినే తారకేశ్వరము మహాంతుగా నుండుట కంగీకరించెదరా?

తారకేశ్వరవిషయముపరిష్కారముగూర్చి మీకాపూర్తిగా తెలియదు. ప్రభాతగిరిని మహాంతుగా జేసి, అందువలన మీకేమియు ప్రమాదములేదని నమ్మించుటకు తగిన రహస్యప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని నేను ఇప్పుడు బయలుపెట్టగూడదు. ఈ సలహా యిచ్చువారిని విశ్వసించకూడవని నేనిదే కడసారి మీకు విన్నవించుకొనుచున్నాను. మీరు చాల ప్రయాపడితిరి. మీ సత్యాగ్రహోద్యమము ధర్మమా యని మన మతముయొక్క పవిత్రత నిలిచినది. మహాంతు, అతని చెగుకూటమి నశింతురనుట నిశ్చయము. మరికొంచె ప్రయాసపడిరేని మీకు తప్పక విజయము కలిగితిరును. అట్లు జేయరేని, దాసుగారి సలహానుకరింప నెంచినచో సతీశగిరిని లేక ప్రభాతగిరిని తిరిగి తారకేశ్వరమునకు రప్పించుకొనుడు. నేను మాత్రము మరల మీమధ్యకు వచ్చి జీవింపకుండునట్లు నాకు మృత్యువు జెయిలులోని సంభవించునట్లు పరమేశ్వరుని ప్రార్థింపుడు. ఇదియే నే జెప్పుచివరవాక్యము.

సర్పి, యా, సెప్టెంబరు, 10:—సచ్చిదానంద.

అపరిమితమైన వానలు

రోడ్లు రైలుమార్గములలో గండ్లుపడెను

భరతపురమున కపాయము

సిన్ధూ, సెప్టెంబరు 12:—అధికనర్ల మువలన గంభీర బానా నదులలో వరదలు విస్తారముగావచ్చుచున్నవి. నాదుబాయి, బాయన, కుంహారు, భరతపురం ప్రాంతములు మునిగి పోయినవి. లాలు, నేవారు ముర్యారా, ఆర్జునగట్టు తెగి పోయి గండ్లుపడెను. భరతపురమునకు అపాయకరము వాటిల్లునని తోచుచున్నది. రక్షించుటకు భగీరథప్రయత్నము అధికారులు చేయుచున్నారు. కాని వరదలు నృద్ధిఅగుచున్నవి. ఎన్నిగ్రామములు వరదలచే పాడైపోయెనో విశ్వయించుటకు వీలులేకపోయినను సుమారు 200 ల గ్రామములైనను నాశనమై పోయినట్లు మదింపు చేయబడుచున్నది. ఆప్రాంతపురోడ్లు రైళ్లు గండ్లుపడుటచే రాకపోకలు నిలిచిపోయెను. సిక్కిగట్టుకూడ మునిగిపోయెను. సిక్కినగరము నీటిచే ముంచివేయబడెను. పట్టణము రక్షించుటకు పటాలములవారు దొరతనపుటుద్యోగియులు శక్తివంచనలేకుండ పనిచేయుచున్నారు. పరిస్థితుల చాలచిక్కగానున్నవి. మహారాజాగారు వారి ఉద్యోగియులు బాధలనుభవించువారికి సదుపాయములూనర్చుచు వరదలనుండి గాపాడుటకు జేయుపనులను అజమాంక్షి జేయుచున్నారు.

రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ

ఎన్నికలు - కాంగ్రెసు

(ఒకవితేఖరి)

దేశమంతటను కాంగ్రెసుపక్షమువారు మునిసిపాలిటీలను తాలూకాబోర్డులను, జిల్లాబోర్డులను వశపరచుకొన ప్రయత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసుపక్షమున కెల్లచోట్లను అఖండవిజయము కలుచున్నది. రాజమండ్రిపట్టణ కాంగ్రెసు సంఘమువారు కొందరిని కాంగ్రెసుపక్షమున అభ్యర్థులను నిలబెట్టిరి. ఇదివరలో కాంగ్రెసుసభ్యులు పోయి ఏమిచేసిరిని కొందరుగడుచున్నారు. ఇట్టిసందేహ మేలవచ్చెనో తెలియజేయుచు, వీరుచేసిన పనులన్నిటిని మరచి వీరు చేయలేని కొన్ని పనులనుగురించి మాత్రమే ప్రశంసించుట ధర్మముకాదు. రాత్తుములను మునిసిపల్ పాత కాలలో పెట్టింది. వ్యవహారములును, చర్యలను, రికార్డులను తెలుగులోనుండునట్లుచేసిరి. ఈవొక్క ఉపకారము చాలదా? మాతృభాషనువదలి అన్యభాషలో వ్యవహారమునుజరుపుటయో? తల్లిపాలువదలి పోతపాలుకు పరుగెత్తినవిడ్డ బాగుపడునా. భాషయే మనలనుపోషించుతల్లి. అన్యభాష సభ్యసించువారికి జీవకళ అబ్బుటకుదు. మనస్సు వికసించదు, లోకమాన్య బాల గంగాధరతిలకు ఛాయాపటమును మునిసిపల్ హాలులో వ్రేలాడ దీసిరి. ఇది ప్రజలు మరచవలసినవిషయమా? కొలది సంవత్సరములక్రిందట అట్టి పనిజరుగునని కలలోనైన తలంచాయుంటినా? నిరంకుశప్రభుత్వవిధానమున కడ్డునిలిచి మాతృసేవాతత్పర్యము గౌరవించు భాగ్య ముట్టినదని సంతోషించవలసిన సమయము కాదా? ఒక్కజొమ్మ వ్రేలాడదీసిన పట్టణమున కేమిలాభమని అడుగువా రీపట్టణమునమాడ నుండిరని తెలియజేయుటకు సిగ్గుపడుచున్నారు. తిలకు మహాకేయుని ఛాయాపటము బొమ్మయో? ఆబొమ్మదూచిన స్వరాజ్యముజ్ఞాపకము రాదా? ఆమంత్రసంపాదనకై ఆమహాకేయుడు పడినపాట్లు జ్ఞాపకమురావా? నిరంకుశవిధాన మెట్టిమార్గముల దొక్కి ప్రజల హింసించు చున్నదో చెప్పకయే ఆబొమ్మ చాటించుచున్నదే. గత 22, 23 సంవత్సరములనుండి దేశసేవారురంధ్రులు పడినబాములును వారి ధీరత్వమును వారి స్వాతంత్ర్యవాంఛయు ఒక్కపట్టున మనలను ముందుకు దురుకునట్లు చేయునే? మన నూతనఆదేశముల మంత్రపతన మొనర్చి అచ్చట శంఖస్థాపనము చేసితిమి. ప్రజలలో నిట్టి ఉద్దేశములను వెదజల్లు ప్రతిబింబము బొమ్మయేనా? దేశీయులెల్లరు వలదులదను చున్న సమయమున వేల్పు రా కుమారుని యాదేశమునకు ఓలిపించిన సందర్భమున రాజమండ్రి పట్టణమున సేకదా మునిసిపల్ ఆఫీసును పాతకాలలను మూయబడినవి. ఆంగ్లదేశమున నిట్లుజరిపిన యింకొకపట్టణమును జూపగలమా? పన్నుల నిరాకరణసంఘటన పురపాలక సంఘ భవనములో జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభ కూడినదని ఎల్లరకు తెలిసినవిషయమేకదా. కాంగ్రెసుసభ మునిసిపల్ హాలులో జరుగుట ఆశ్చర్యముకాదా? ఆంగ్లదేశమున నెచ్చటనైనను యిట్టిపని జరిగియుండెనా? మా మామమదలీగారి అరస్తుసంధర్భమున వారిని అభినందించుచు పురపాలకసంఘమువారు తీర్మానించిరి. కెనియాసంఘమున కూడ పురపాలక సంఘము వారు కూడి కెనియా దొరతనమువారిని ఖండించిరి. వీటికి తోడు ఆయుర్యోదమునకు వీరుచేసిన సేవ ప్రశంసనీయుము కాదా? జాతీయోద్యమమునకు వీరుతోడునీడై నిల్చిరిని వేరుగ చెప్పవలయునా? పట్టణప్రజలను నూతన ఆదేశములవైపు స్వరాజ్యసమరమువైపు త్రిప్పుట పట్టణసేవ కాదా?

మునిసిపాలిటీకి బోలెడు అప్పు. అప్పునుకూడ కొంత వీరు తీర్చగల్గిరి. ఇంతియేకాక దొరతనమువారు గ్రాంటులనిచ్చుటమానిరి. ప్రజలలో నూతనాదేశములను వెదజల్లి స్వరాజ్యవాంఛాపరులను జేయతలపెట్టిన మునిసిపాలిటీవారికి దొరతనమువారు గ్రాంటులనిచ్చురా? అప్పుబాధ గాంటులులేవు. అందుచేత పట్టణాభివృద్ధి కొంత చెడినమాట వాస్తవము. కాని ఆహుదాబాదు నూరతు నడియాడు మునిసిపాలిటీవారు హామయిరాకరణ మనలంబింప నాకట్టికట్టములుపడినో తెలిసికొనుటచుంది. ప్రజలబాధలకుమతిలేదు. కాని గాంధీమహాత్మునియాజ్ఞలను మన్నించి కట్టములను వైర్యముతో నెదుర్కొనిరి. ఒకరిద్దరు వ్యక్తులపై కొందరు నమ్మకము లేవంతమాత్రమున కాంగ్రెసును దూషించుట ధర్మముకాదు.

ఇట్టిసందర్భములో కొందరు మిగ్గు లొక గజ్జాపనను ప్రకటించిరి. వ్యక్తులను దూషింప నాపనికాదు. కాని సంతక



Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo - the one safe Milk food that is made in New Zealand, where

the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!



The Super-Milk Food

"Builds Bonnie Babies"

WHOLESALE DISTRIBUTORS:-

Alfred Young & Co., Ltd.,

(INCORPORATED IN ENGLAND)

Post Box 40 MADRAS.

ములను దూచినవారి కొకసందేహము కలకమాదు. గవర్నమెంటు ప్లీడరులు, జస్టిసువర్గమువారు, మితవాద సోదరులు బెంచీమేజిస్ట్రేటులు, కొద్దిమందివ్యాయవాదులు అందు సంతకముచేసిరి. వీరివిజ్ఞాపనసారాంశ మిది. "మునిసిపాలిటీలకును రాజకీయకక్షలకును సంబంధ ముండకూడదు. రాజకీయము స్వలిందు జొర పెట్టుకూడదు. ఏరాజకీయకక్షకు చెందనివారికే వోటునివ్వడు" వీరివిజ్ఞాపన చదువుటకు బాగుగానేయుండును. కాని బాహ్యప్రపంచములో నిది సాధ్యముకాదు. అట్టివారు దొరకరు. గోదావరిజిల్లామహాజనసభ, జిల్లాకాంగ్రెసుసంఘ సభ మునిసిపాలిటీలను స్వాధీనపరచుకొనమని పాచ్చరించుచున్నవి. మహాత్ముడు, దాసు, నెహ్రూ, లజపతిరాయ, శ్రీనివాసాయ్యంగార్, విఠల్ భాయిపటేలు, వల్లభాయిపటేలు, సహజనదేవి, తదితరదేశ నాయకు లెల్లరచేరిగ నెలవిచ్చుచున్నారు. ఇట్టిసందర్భముల నిజ్ఞాపనలేవుటై నో చదువరులే గ్రహింతురుగాక. రాజకీయ రంగమున నిది యొకయెత్తు.

కాంగ్రెసు పార్టీవారిపైనింకొకవార్జి కూడ కలదు. కార్మికులతో స్నేహముచేతురట! ఇది పట్టణమునకు ముప్పట! చదువునంధ్యులను నారిని వెనుకకుద్రోసిచదువులేనివారినిముందుకు తీసికొనివచ్చుచున్నారట. కార్మికసమస్య నేడు ప్రపంచమంతటను వ్యాపించియున్నది. కాంగ్రెసుపార్టీవారు కార్మికులతో సంప్రతించుటకు పూర్వమే కార్మికులు మునిసిపాలిటీలోనికివచ్చియుండిరి. వారిస్వకేతనలనే వచ్చియుండిరి కాని కాంగ్రెసు సహాయముతో రాలేదు. కాంగ్రెసుపక్షమువారు వారితో స్నేహముచేసి వారిని జాతీయ పక్షమునకు త్రిప్పు ప్రయత్నించిరి. ఇది తప్పుయినవోవారు తప్పుచేసి రనియే చెప్పవలెను. ఇంతకును మన పట్టణ జనాభా 50 వేలు. అందు 25 వేలు ముమూరు కార్మికులు గలరు. 25 వేల ప్రజలను నాశనము చేయ నన తరముకాదు. వారిపై కక్ష వహించినవారు దొరతనపువారి అండజేరి జాతీయోద్యమమునకు అడ్డుగా నిలుచుందురు. వారు వేళ్లు తెరచిరి. వారిని కీలుబొమ్మవలె ఆడించు కోజాలు చెల్లినవి. వారితో సంప్రతించియే చేయవలసినకోజాలు వచ్చినవి. మునిసిపాలిటీలో కాంగ్రెసు బలము తగ్గినపుడు నామినేటెడు సభ్యులువారిని బుజ్జగించి గవర్నమెంటు పక్షమువైపుత్రిప్పుకొనలేదా? క్రిందటి సంవత్సరము జరిగిన వైసు చైరుమను ఎన్నికను జ్ఞాపకము తెచ్చుకొనుడు, ముమూరు 2 సం॥ ల క్రిందట జరిగిన ఎన్నికలలో కార్మికపక్షమును దెప్పిపాడుచు పెద్దలే వారి యిండ్ల చుట్టును తిరిగె?

చదువునంధ్యులు కలవారు—చదువులేనివారు అనుప్రశ్నకు జవాబు చెప్పవలసియున్నది. భారత దేశములో అక్షర

జ్ఞానము కలవారు మాటికి ఆరుగురేకదా. మన పట్టణ జనాభా 50 వేలు ముమూరు. అందు అక్షరజ్ఞానము కలవారు గుమారు రెండు వేలకన్న ఎక్కువ కలరా? ఇట్టి సందర్భములలో ఈ ప్రశ్న లేవదీయు టొక చదరంగపు టెట్టేకాని వేరుకాదు. ఈ అక్షరజ్ఞానముగల రెండువేల ప్రజలలోనే "బ్రతుకు పెట్టునుప్రశ్న బాధించుచున్నది." తక్కినవారు విద్యాగంధము లేకున్నను స్వబుద్ధితేత చక్కగా వ్యాపారములను చేసికొనుచున్నారు. జీవించుచున్నారు. "బ్రతుక పెట్టు" అని అనిపించు విద్య విద్య యా? వీరి ప్రశ్న కర్థమేమి? చదువు రాని వారు స్వరాజ్యమున కర్హులు కారని వీరిప్రశ్నకర్థము. అధికారమును పీడలేక బాధపడు మనుష్యపుంగవులప్రశ్న లీరితిని. ఉండునని ఎల్లరకు తెలిసిన విషయమేకదా. అధికారములు, గౌరవములు పోవుచున్నపుని వైజాతులవారు కలనరపడుచున్నమాట వాస్తవము. ఈకలనరమే యిట్టి ఆందోళనకు కారణమగుచున్నది. ఈకలనరమే యిట్టి ప్రశ్నలను వేయించుచున్నది. ఇంతియేకానివిద్య- విద్యలేనివారు అనుప్రశ్న దీనితో నెంతమాత్రము సంబంధములేదు. అధికారముకొరకు నేడు పోరాడుచున్నారు. దొరతనమువారును వారిసిబ్బందియును కార్మికుల దొరతనముపట్ల త్రిప్పుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసువారు జాతీయపక్షమువైపు త్రిప్పు ప్రయత్నించుచున్నారు.

కార్మికపక్షమువారు పట్టణమునకును కాంగ్రెసునకును చేసినసేవ కొంచము గమనింపవలసియున్నది. జాతీయవిద్యాలయమునకు అమ్మఉఫీసునిచ్చినవారువీరు. పిక్నెటింగుకోజులలో కాంగ్రెసువారింట్లోనులను కాపాడినవీరు. 1921 సం॥లోజేరిన 5000 కాంగ్రెసుసభ్యులలో ముమూరు రెండువేలువీరే. అన్ని వేళలను వీరు తిలకుస్వరాజ్యనిధికి వారికితోచినది అర్పించుచునేయున్నారు. ఇంకెన్నియో గుప్తదానములుకలవు. కాకినాడ కాంగ్రెసు ఆపూడు సన్మానసంఘసభ్యులైరి.

కార్మికులు కాంగ్రెసునకు నైస్యమువంటివారు. క్షిత్తులు పెట్టుబడివారలు. విద్యావంతులు వారియిద్దకుతలతనమాపి స్వరాజ్యరథమును నడిపింపగల్గిన సేనానాయకులు. ఇది గ్రహించి కార్మికుల గౌరవించి కాంగ్రెసునకు సాయపడుదురుగాక. ఆంగ్లదేశమున ఏమునిసిపాలిటీవారు చైరమేనుని, చైరుచైరుమేనుని, 3, 4 సభ్యులను చెరసాలకు పంపగల్గెను. బాగుగా ఆలోచింపుడు. పట్టణగౌరవమును కాపాడుడు.

కౌములు

విలేజులకు సూచన

వారము, యస్. రా. సమీప గ్రామ సహకార సంఘం సభ్యుడు, ఒకానొక ప్రేక్షకుడు, నెల్లూరు పురవాసి, (సంతకము లేదు) చి. రా. జ. కే. కే. (అలస్యమైనందున ప్రకటించబడదు.) గా. స. వా. ఆ. కా. కి. పా. తు. రా. పురిచెండుల తాలూకా గ్రామవాసి, (సంతకము లేదు.) సి. రా. అవనిగడ్డ దేశాధిమాని, (సంతకము లేదు) కా. రా. జే. భ. కా. (దస్తూరి తెలియలేదు.) జి. సి. గో. నై. పి. సి. ఆర్. కే. వో. న. ఆం. ల. బం. మ. కా. ప్రకటించబడదు. అంలి పరి సంలి

నూజవీడు

31-8-24 న జరిగిన శ్రీ. రా. రంజితప్పారావు బహద్దరు వాంఛిత పాఠశాల పూర్వవిద్యార్థి సంఘ సాధారణ సభలో సదరు సంఘ వార్షికోత్సవము యోజియింపబడినది. జరుపుటకు ముందుగా రామహోత్సవములో జరిపించుటకు తీర్మానింపబడినది. సదరు తీర్మానానుసారము యోజియింపబడినది. ఉత్సవము రాజోపు సంలి లో (అక్టోబరులో) జరుపబడును. 5-10-24 న వార్షికోత్సవము జరుగును.

కేర్యేంద్ర ప్రదేశ్ ములలో వసియించు పూర్వవిద్యార్థులెల్లరును యుమార్చు గమనించి తప్పక యీ అక్టోబరులో జరుగవలయున్న వార్షికోత్సవముకు దయచేసి జయప్రదముగా జరుప ప్రార్థించుచున్నాము.

న. చ. రామానుజం, కార్యదర్శి.

రాజోలు తాలూకా ప్రజల కొకవిజ్ఞప్తి

రాజోలులోను, యితర తాలూకా గ్రామములలోను చాలవరకు విల్లునాలుతో నేసిన బట్ట ఘడ్డరుగా వియింపబడుచున్నది. కొందరు వర్తకులును, సేతగాండ్రును ముతకరకంబిల్లు నాలుతో తయారైన బట్టలను ఖడ్డరు అని చెప్పి ప్రజలను మోసపుచ్చుట బహువిచారకరము.

రాజోలు తాలూకా ప్రజలను కోరునదేమనగా వారివద్దకు వచ్చు మునుగు బట్టనంతలు ఖడ్డరుగా నమ్మినవక, రాజోలు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారిచే గాని, జిల్లా ఖడ్డరు బోర్డు వారిచేగాని ఖడ్డరుని లిఖితపూర్వకముగా ఆమోదించ బడిన బట్టనే కొనవలసినది. ఇట్టి హాసవికముందు రాకుండ చేయుటకు త్రమమైనవార్డుము. మహాత్ముడాదేశించిన ప్రకారము, ఎవరికివారు నాలువడికి నేయించుటయే. కావున ఎల్లరును దీక్షతో నాలువడిక వలసినది మాడ ప్రార్థించుచున్నాము.

కార్యదర్శి, తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము.

వేద ప్రబోధిని

ప్రస్తుత కాలమందు దేశమున వేదవిద్య తగ్గియున్నందున ఆవేదవిద్య నభివృద్ధి చేయ తగినవార్డు మిదియని దలచబడినది. గుంటూరు జిల్లాలో నుండు వేదాధ్యయన సంపన్నులు తెనుజిల్లాలోని యిద్దరు లేక నలుగురు విద్యార్థులను ప్రతిసంవత్సరము పద మూడు పన్నుములలో పరీక్షలో వుత్తీర్ణులగుగా చేయించి నవో ఉపాధ్యాయునకు విద్యార్థికి రు 52 లు వంతున వుత్తీర్ణ విద్యార్థికి సంఖ్యనుబట్టి వుపాధ్యాయునకును వుత్తీర్ణ విద్యార్థికి రు 52 న్ను ప్రతిసంవత్సరము వైశాఖ శుద్ధ శంకరజయంతి రోజున బహుమాన మియ్యబడును. పరీక్ష మునులకు వైపర్యతియే. యీ సంవత్సరం పరీక్షాస్థానము కభలో నిర్వయింతురు. ఈ సభాపతి భాగవతుల సూర్యనారాయణవఘానులగారు, గుంటూరు జిల్లా కొల్లూరు. వారిపేర గురువుగారి యభిమతముతో విద్యార్థి ప్రవేశపత్రము పంపుకొని అనుజ్ఞను పొందివిద్య నభ్యసించవలయును. ప్రతిసంవత్సరము వుత్తీర్ణుడగు విద్యార్థికి ప్రతి కుటుంబ యిత్తురు. దాతలు తమయత్నములను కొలది ఒక రూపాయకి తక్కువలేని ధర్మమును ప్రతిసంవత్సరము ఫా|| బ|| ౧౫ లలోగ ప్రతి గ్రామములో సన్నిక చేయబడినవారి పరముగాని ముచ్చుకును వారు సభాపతికి పంపుటకును రు 26 లు పైన ధర్మము చేయువారు పరీక్షాస్థానమునకు వచ్చియిచ్చుటకును వీరల వద్దకు వచ్చినట్టి ఆదాయాన్ని ప్రతి కుటుంబ వెల్లడి చేయుటకును కోరబడుచున్నాను. బహుమతులవ్వగా మిగిలిన ద్రవ్యమును గవర్న మెంటు బ్యాంకులో వుంచబడును.

కోట వీరభద్రయ్య.

కేవలై, రామకృష్ణ రీడింగ్ రూము కార్యదర్శి.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

మద్రాసులోనిదియే మొదటిసారి

అక్టోబరు నెలలో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభలతోపాటు ఖద్దరు ప్రదర్శనము కూడ జరుగ నున్నది. గాన ఆంధ్రమహాశయిలెల్లరు ప్రదర్శనయోగ్యములగు నస్తువులను విరివిగ పంపి ఖద్దరు ప్రదర్శనమును జయప్రదముగ గావించవలెను. తామువంపు సామానులకు అగు రానుబోను ఖద్దరులు తామే భరించవలయును. ప్రదర్శనశాలలో స్థాల్పకూడ యేర్పరుపబడినది. స్థాలు 1 కి రు. 10-0-0 వలయు వారు యీ నెల 25 తేదిలోపుగ యీక్రింది విలాసమునకు రూపాయలను పంపిన రిజిస్ట్రేచేయబడును. ప్రదర్శనమునకు పంపబడు సామానులు ఈ నెల 30 వ తేదిలోగ యీక్రింది విలాసమునకు చేరవలెను.

గంటి సూర్యనారాయణశాస్త్రి, సెక్రటరీ, ఖద్దరు ప్రదర్శనము. 7 తంబు శెట్టిపెద్ది, మద్రాసు.

ప్రసన్నధారవయో నిరయ

శాననము

(దీనినితప్పక నిరసించవలయును)

ఎన్ని క్రిమిలుకేసులలో మనోవు త్రిదావాలలో న్యాయవాదులు ఆడువారిని కచేరీలకెక్కించి నిగ్గుపెట్టలేక ఏవిధముగా పరీక్షించుచుండిరో గమనించండి. యీబిల్లె ఆచరణలోనికి వచ్చినయెడల ఇంతకంటే వెయ్యిరెట్లు హిందూ స్త్రీబాతికి ఇక్కట్లు కలుగునని నువవిచేయుచున్నాను. చట్టములో వ్రాసిన ప్రకారము 14 సంలి వయస్సు దాటకుండావున్న స్త్రీని ఒక పురుషుడు సంభోగించినాడని ఊహించండి. ఈబిల్లు అమలు లోవున్నయెడల సదరు స్త్రీ పురుషుల బతుకు కచేరీలపాలు కావలసినదేదా? నిజముగా అట్టిబాతికలు తమ్ముగన్న తల్లిదండ్రుల వద్దనే సరిగా మాటలాడనేరలే? అట్టిబాతికలను కచేరీలపాలు చేయుట ధర్మమా? "బుతుమతి అయినబాతికయొక్క సర్వంగ పూర్ణ వికాసానికి కొంతవ్యవధికావాలి" అను అభిప్రాయము సదభిప్రాయమే కాని అట్లు వ్యవధియిచ్చుటకు నిర్బంధకాసనములు పనికిరావని నేను మనవిచేయుచున్నాను. ఈ పద్ధతికి అమలులోనికి లేవలెనని దేశాధిమానలకు కోరికఉన్నచో ప్రజలకు దీని మంచిచెడ్డలను చక్కగా బోధపరచినయెడల ప్రజలే వారియంతట వారు ఆచరణలో పెట్టుకొనెదరు. అప్పుడు దేశ మయొక్క గౌరవమును కాపాడినవారు దేశాధిమానులు అగు దురుగాని కాసములద్యారా సమకట్టవలసినవారందరు దేశాధిమానులగురా? ఇది సాంఘికవిషయము. తనయింటిని తాను చక్కచెట్టుకొనుట ఎట్టిదో ఇదియు అట్టిదే. ఈబిల్లె అమలులోనికి వచ్చినయెడల తమ సంసారమును తానుదిద్దుకొనలేనిది హిందూబాతి ఒక్కటేయని ప్రపంచమునకు నేరే చాటవలయువా? కాకినాడ, పెద్దిరాజు పాఠశాలధి.

హిందీపరీక్షలు

1. ప్రాథమిక. 2. ప్రవేశిక. 3. రాష్ట్రభాష—పరీక్షలు అక్టోబరు నెల 12 తేది ఆశ్వియుజశుద్ధ పౌర్ణమి ఆదివారము నాడు ఉదయము 7 గంటలకు ఈక్రింది స్థలములలో జరుపబడును. పరీక్షారశీదులు పంపబడినవి. పరీక్షార్థులు తమతమ కేంద్రవ్యవస్థాపకులకు వారిరశీదులు చూపించుటకు చాల అవసరము. మరియు రసీదులో వ్రాసినక్రమసంఖ్యను జ్ఞాపకముగా నుంచుకొనవలెను. పరీక్షార్థులమునకు సిరాబుడ్డి కలము తీసికొనివెళ్ళవలెను. వ్రాయుటకు ఉత్తరపుస్తకము మాత్రమే ఇయ్యబడును.

ఆంధ్ర కేంద్రములు

అవిడి, ఆకునూరు, అంబోలు, ఏలూరు, కాకినాడ, కావూరు, కుతుకులూరు, కురుమదూరి, కొవ్వూరు, కొల్లూరు, కోరుకొండ, ఖాజీపాలెం, గుడివాడ, గుంటూరు, గర్ల, గొల్లపూలు, చోబ్రోలు, ఛాగలచెట్టి, జాండ్రపేట, జూపూడి, తిరుపతి, తూములూరు, తెనాలి, నరసాపూర్, నెల్లూరు, పామర్రు, పితాపురం, బరంపురం, బెజ్జేవాడ, మచిలీపట్నం, ముల్కపల్లి, మద్రాసు, రాజమహేంద్రవరము, రామచంద్రపురము, రామవరం, వడ్డూరు, విశాఖపట్నం, విశ్వసరాయపురం, వీరంకిలాకీ, వేగాయమ్మపేట, వెదురుపాక, వేమూరు, వేలగతోడ, సీతానగరం,

పి. హృషీకేశ్వరయ్య,

పరీక్షామంత్రి.

విజయనగరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమానము

సెప్టెంబరు 10:—గత వార్షికోత్సవంలోను మంచివర్షములు కురిసి పట్టణమును పరిశుభ్రముచేసినవి. నాలుకప్రజలుగూడ ఈసంవత్సరము పంటలు పూరిగాపండునని నమ్ముచున్నారు.

శ్రీ నరసింహవిలాససభ

9-9-24 న వైభవవారు శ్రీయత భారా లింగంగారి పోషక వర్ణముక్రింద వేంకటేశ్వరహాలలో 'విత్తనశీయ' నాటకము ప్రదర్శించిరి. ఆంధ్రనాటక కళాపూర్ణ విరుదాంకితులు ముగ్ధ జగ్గరాజుగారు దయంతిపాత్రను ధరింతురని ప్రచురింపబడుటచే జనులు మిక్కుటముగా నాటక ప్రదర్శనను నకువచ్చిరి. రేట్లు హెచ్చింపబడినను పెండాంలయ్య గిక్కిరిసియుండెను. జగ్గరాజుగారు అన్నిరసములలోను తమపాత్రను పోషించిరి. శ్రీయత బ్రహ్మజోష్యుల సుశ్వాసావుగారు నలునిపాత్ర, ఎకా. కొండలరావుగారు వీరనాయకుడు, వాసుదేవుని కేషములు ధరించిరి. ఇంద్రనేనుడు బహుచక్కగా నటించెను. ఇంకను వీరు నాలుగైదు నాటకములను ప్రదర్శింతురని తెలియుచున్నది.

రాజ్యాంగ అయ్యరుగారికి చిన్నవిందు

విజయనగరసంస్థానం ప్రధాన ఇంజనీయరుగా ఇన్నాళ్లు నుండి పనిచేయుచుండిన శ్రీయత రాజ్యాంగ అయ్యరుగారు సంస్థానం కొలువువది తిరిగి గవర్న మెంటువారి యుద్వోగమునకు వెళ్ళుచున్నానని 9-9-24 న కంటోన్మెంటు బంగాళాలో ఇంజనీరింగుడిపార్టు మెంటువారు అయ్యరుగారికి తమ కృతజ్ఞతను దెల్పుటకై చిన్నవిందుగావించిరి. ఇప్పుడు అయ్యరుగారు రామచంద్రపురం డెల్టా అసిస్టెంటు ఇంజనీయరుగా నియమింపబడిరి తెలియుచున్నది.

పొందూరు ఖద్దరు బోర్డు, విశాఖపట్నం జిల్లా

ఈదిగువ వారితో పొందూరు ఖద్దరుబోర్డు అనుపేరుతో నొక సంఘము ఏర్పాటుకాబడినది. 1 అనకాపల్లి రామునాయుగారు, అధ్యక్షులు. 2 జల్లేపల్లి వెంకన్నగారు, కోశాధ్యక్షులు. 3 మలిపెద్ది నూరప్పగారు, కార్యదర్శి. 4 దండా సోమలింగంగారు, 5 దున్నా సన్యాసయ్యగారు. 6 దండా సోమన్నగారు. 7 అనకాపల్లి సునీలనాయుడుగారు. 8 చదువులసాంఘికం గముగారు.

పొందూరు ఫీల్డలో తయారగు పట్టుసానీనులు వెలమనులు సాధారణపు వడుకునులు సాధ్యమునంతవరకు కొని అవసరమగుచో పయిపులులనుండిగూడ నమ్మకమైన నూలు తెప్పించి మంచిపుంజములుగల ప్రశస్తమైన ముగపట్టుచాపులు, ఆడకట్టుచాపులు చీరలు, తానులు, తలపాగాలు మొదలగువాడుకు కావలసిన అన్నిరకముల బట్టలను జాగ్రత్తగా తయారు చేయించెదము. ఎవరు ఏరకముబట్ట తగుదు చేయింపగోరినఆరక పుబట్టజాగ్రత్తగా తయారుచేయించి పూచీపడి ఇయ్యగలవారము. ఫీల్డ కాంగ్రెసు సంఘపక్షమున మేము ఈపనికేయ బూనుకొన్నాము గనుక ఎవరుగాని మేము తయారుచేయించిన బట్టలోక లివుండునని ఆనుమానపడనక్కరలేదు. బట్టలేకా కడుళ్ళు, రాటములు, సన్న నూలు ఏకులు ముదుక నూలు ఏకులు ఏకునార మొదలగు పరికరములు మాడ న్యాయమైన ధరలకు అందజేయుటకు సంసిద్ధులమై యుండుము. ఏసరకు కొరకుగాని ఉత్తరం వ్రాయునప్పుడు సరకుఖరీదులో నాల్గవంతుమని యార్డరుద్యారాపంపవలసి యుండును. మనియార్డరు చేరినవెంటనే కోరినసరకు మిగతాసామ్యునకు వి.పి. ద్వారాపంపెదము. కోరినచో ధరిం జాబితాపంపబడును. కాబట్టి బట్టలుగాని తక్కిన సరకులుగాని కావలసినవారు మాఖడ్డరుబోర్డు కార్యదర్శిగారికి వ్రాసి తెప్పించుకొని మమ్ము ప్రోత్సహింపరవ ప్రార్థింతులు.

మలిపెద్ది సూరన్న,

కార్యదర్శి.

గ్రంథ విమర్శనము

ఇల్లాలు (మొటిభాగము)

దంటు లక్ష్మీకాంతకవి విరచితము. గంటూరునందలి వాణిమూలరావురచితము. ముద్రితము. పేజీ 1-0-0. ఈ గ్రంథము నందు ఇల్లాలు సేర్పూరించబడిన గ్రంథములు, అనుష్టుప్బింధులైన విధులును, సరసమగుభక్తిని కథలలో జూపింపబడినవి. కథనదులు కింపుగనెయ్యనిది. కాని ముఖ్యముగ గమనింపదగినవి గ్రంథమునం దిల్లాండ్రయ్యపయోగమునై రచింపబడిన నీతివాక్యములే యని మామెల్లిపాయము. పరిశీలన విమర్శన పది యెండ్లవయస్సున ల్లాండ్రై అత్తగారితోనో, అడుబిడ్డతోనో, మామతోనో, మరదితోనో, కడకు మగనితోనో వేగలేక పది మందిలో మెలగవలసినవిధము నెఱుగక తొరంటకములపాలగుచు సంసారభారముపహింప నసమర్థులై యావనము ప్రాప్తించకమున్నె మునుపలులై “సంసారం సాగరంధుఃఖం” అని నిరతము కుందుచుండెడి ప్రస్తుతాంధ్ర బాల్యహింసల కీగ్రంథమునందగ్ర నీతివాక్యము లుల్లాసమును, విజ్ఞానమును, తలఁపాయమును గూర్చగలసి మావిశ్వాసము. గ్రంథముయొక్క శైలియు, అందము బొందుపరుపబడిన పద్యములయొక్క శైలియు వాతంతి నమై విమయోచితమై సులభగ్రాహ్యమై యున్నవని నున్నది. గ్రంథకర్తగారు మిగిలినభాగములనుకూడ పూర్తిచేసి ఆంధ్రబాల్య హింసాధర్మమునుసవగ్రముగ నెరవేర్చెదరుగాక యనియాశించుచున్నాము.

ప్రతికాపరిచయము

(ఆంగ్లము)

భారతగ్రంథాలయప్రతిక:—సంపాదకులు - అయ్యంగి వెంకటరమణయ్యగారు రెజిస్ట్రేడ్ ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముద్రాకాలయందు ముద్రితమై అఖిలభారతగ్రంథాలయ సంఘము వారిచే ప్రకటితము. సంవిత్సరమునకు చందా రూ. 4.

పూర్వము శ్రీ అయ్యంగి వెంకటరమణయ్యగారిచే ప్రకటింపబడుచుండిన గ్రంథాలయసర్వస్వము దేశకాలపాత్రానుసారముగ ప్రాత్యక్షముతోడను అభిలభ్యతగ్రంథాలయ సంఘమువారి ప్రాత్యక్షముతోడను అభిలభ్యతగ్రంథాలయలలో తొందరగానునకు శతగుణితోత్యహముతో కృషిసల్పబూనినందుకు మాకెంతయు సంతోషము కలుగుచున్నది. ఈ ప్రతిక ఆంగ్లభాషలో సుప్రసిద్ధులగు అయ్యంగి వెంకటరమణయ్యగారిచే ప్రకటింపబడుచు గ్రంథాలయోద్యమమునకు శేవలము సంబంధించినవిషయములనుగూర్చి ఆయనద్యమమునందెక్కువ కృషిసల్పిన ప్రముఖులచే రచింపబడిన వ్యాసరాజములతో నొప్పొచ్చును. ప్రతిక సక్రమాభివృద్ధినింది నిర్ణీతప్రయోజనాలభి నొందునుగాక యని విశ్వసించుచున్నాము.

తార కేశ్వరము

సచ్చినానందస్వామిఅపీలు

జామినామిద విడుదలచేసిరి

సచ్చినానందస్వామికి ఆరునెలలు విడిఖయిదు వేయబడినందున ఆయన హక్కినెవన జడ్జికోర్టులో అపీలుచేసెను. ఆయనను నిన్న 12 వ తేదీనిజామినామిదవిడుదలచేసిరి. అ.ప్రె.

అస్పృశ్యత నివారణము

నాగపూరులోగణపతిఉత్సవము

ఈసంవత్సరము నీతబాల్లిలో అఖిలహిందూసమాజ గణేశోత్సవము జరుపబడెను. నిన్ను జాతులవారు తక్కిన అన్ని జాతులవారితో కలిసిమెలసి యుండుటకు వీలగునట్టి ఏర్పాట్లు చేయబడెనుగాని నిన్ను జాతులవారు కొంతవఱకు వెనుకదీసిరి. (ఆ.ప్రె.)

అయోమార్గపుగండ్లు

ప్రయాణము నిలిచి పోయెను.

జోడుపురము, సెప్టెంబరు 12:—కుమరన్ రోడ్డునకు సాలాపాస్ నకును మధ్య గల్లములమున్న ప్రయాణము ఆగిపోయెను. మరియొకమార్గము మీదుగా తిరిగి ప్రయాణములు బలపడుచున్నారని కొన్ని దినములవరకు భావించుచు ప్రయాణముచేయుచును వీలులేదు.

తపాల బంట్లోతుల సంఘము

వాణిజ్యసమావేశము

మదరాసు రాజధాని తపాలా బంట్లోతుల సంఘము యొక్క అయిదవ వార్షికసభ నిన్న సాయంత్రము టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యరుగారి యధ్యక్షతన కేంద్ర పార్కులోను పరమానందదాసు చోటాదాస్ సత్కరునందు జరిగెను.

ప్రథమమున కార్యదర్శి గతవత్సర కార్యక్రమనివేదికను జరిపెను; గతవత్సరమున రాష్ట్రీయ తపాలా బంట్లోతుల సభ యును జరిగియుండు సూత్రముగ సేర్పరుపబడిన జిల్లాతపాలా బంట్లోతుల సంఘములను ఏర్పరుచుట కొనర్పబడిన ప్రయత్నములందు వివరించుచు ఈ ప్రయత్నములు జయప్రథము లయ్యెననియు వేర్వేరుజిల్లా సంఘములవా రీయద్యమము నందెక్కువ యుత్సాహముతో పని చేయుచున్నారనియు నుడివెను. గతవత్సరము తపాలాకాఖ డైరెక్టరు జనరలుగారు మదరాసు పురమునకు వచ్చినపు డీసంఘముతరపున అధ్యక్షులును, గౌరవకార్యదర్శియును నగు టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యరు, ఎస్. సత్యమూర్తిగారు వారినిదర్శించి తపాలా బంట్లోతుల కష్టములనుగీరించి వివరించిరి. దీనిఫలితముగా హైద్రాబాద్ మొదలగువారకు ద్యూటీలల్లవెన్ను లాసగుటకు ప్రభుత్వమునా రంగీకరించిరి. ఈయద్యమమును భారతదేశమున కంతకును సంబంధించిన యద్యమముగ నొనర్చుటకుగాను ఇతర రాష్ట్రములందు గూడ నిట్టిసంఘముల సేర్పరుపవలెనని ఈసంఘమునా రాయారాష్ట్రములలోని ప్రముఖులను గోరిరి. ఈ ప్రయత్నముల ఫలితముగ గతఏప్రిలు మాసమున అఖిలభారత తపాలా బంట్లోతుల మహాసభ జరిగెను. ఈ వత్సరమున సంఘ సభ్యత్వ సంఖ్యయందు హెచ్చుదల గాన్నిం పక పోవుట చాల విచారకరము. ప్రతితపాలా బంట్లోతుల సంఘమునందు శేరి పనిచేసిననేగాని తపాలా బంట్లోతులస్థితినిభివృద్ధియొనర్చుట అసాధ్యము. ఈవత్సరము సంఘాదాయము రు. 2426-18-7 లు, వ్యయము గ. 1886-2-0 లు.

నివేదికను అంగీకరింపవలెనని ప్రతిపాదించబడి, బలపరుపబడిన తరువాత సభవారిచే నివేదిక మేకగ్రీవముగ అంగీకరింపబడెను.

కార్యనిర్వహకుల ఎన్నుకొనుట

తరువాత, నూతనవత్సరమునకు కార్యనిర్వహకుల నెన్నుకొనిరి. టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యరుగారు ఏకగ్రీవముగ నధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడిరి. (శిమాన్ ఎస్. సత్యమూర్తి ఉస్మాన్ సాహెబుగారు గౌరవకార్యదర్శులుగను బాలసుబ్రహ్మణ్యముగారు పనిచేయు కార్యదర్శులుగను, ఏకగ్రీవముగ నెన్నుకొనబడిరి. టి. ఆర్. మహమ్మదు సాహెబుగారు కోశాధిపతిగ నెన్నుకొనబడిరి.

తపాలాబంట్లోతులు-కేల్కారుగారి తీర్మానము

తరువాత, నీక్రింది తీర్మాన మేకగ్రీవముగ సభవారిచే అంగీకరింపబడెను.

“తపాలాపనివారి కష్టముల గురించియు, వారి యావశ్యకతల గురించియు విచారించుటకుగా నొకసంఘమును నియమింపవలెనని కోరుచు, ఎస్. సి. కెల్కారుగారు, భారతకానసభయందు పాదించింపవలెనని తీర్మానమున కీసభవారు వారి యెడల చాల కృతజ్ఞులైయున్నారు. ఆసంఘమునందు, తపాలా బంట్లోతులచేతను మీనియల్సుచేతను ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధి నొక రినిగూడ నాసంఘమునందు నియమింపవలసినదిగా గౌరవలసినదని ఈసభవారు కెల్కారుగారిని గోరుచున్నారు.

తరువాత సత్యమూర్తిగారు దివస్వసంపుచు ఈసభ యున్నటుల కెల్కారుగారికి దెలిసియుండినదియు, హైద్రాబాద్ వారిలో సంప్రదిం చెడి వాడ నే న ని యు, తానును, శేషగిరిఆయ్యరుగారును గూడ కెల్కారు గారికి ప్రాసెడమనియు నుడివెరి. తరువాత, తపాలల సంఘమునకు ప్రతి ప్రకటింపబడుచున్న ప్రతిక కందరును, చందాదారులుగ శేరితోడ్పడవలెననియు, ఈకాలమున అందరును కలిసి పనిచేసిననేగాని ఆకార్యమును సాగించుట దుష్కరము అందుచే తపాలామనుష్యులందరు నీసంఘమున సభ్యులుగా శేరివలెనని సత్యమూర్తిగారు నుడివెరి.

తరువాత నధ్యక్షుడు ముగింపు ఉపన్యాసమునందు, ఐకమత్యతలని లాభమునుగురించి నుడువుచు, తపాలావారందరును ఐకమత్యతో నొక్కినొగ్గున పనిచేసి కష్టముల తొలగించుకొన యత్నింపవలెనని గోరిరి.

అంతట నధ్యక్షులును, సత్యమూర్తిగారును ప్రతిపూలాలంకృతులుగ నొనర్పబడిన పిదప, ప్రియధీపురమున కృతజ్ఞతాపదములతో సభ ముగిసెను.

రెండవనెలనూలు హాయిదా

ఆంధ్రులకు మేలుకొలుపు

“ఈనెల 15 వ తేదీనాటికి రెండవనెలనూలుదా ఖర్చును చేరవలసియున్నది. ఇంతవరకు సభ్యులు 250 మందియును సభ్యులుకానివారు 258 మందియును మాత్రమే నూలుపంపిరి. నూలు మొత్తమును హెచ్చింపవలెనని భారత ఖర్చుసంఘము వారు హెచ్చరించిరి. ఆంధ్రులు మొదటి నెలలోపంపిన మొత్తము సంతృప్తికరముగ లేదని మహాత్ముడుగూడ ప్రాసెను. ఆంధ్రదేశమునందలి కాంగ్రెసు సంఘముల సభ్యులును యితరులును గూడ చాలకృషితో పనిచేయగోరెదను. స్త్రీలు పురుషులు పిల్లలుగూడ నూలుపంపిరిపంప ప్రార్థితులు. ఆంధ్రదేశమునందంతటను కాంగ్రెసు ప్రచారము నాయకులు మున్నగువారు ఖర్చు నూలుసంఘములను ఏర్పరుపగోరెదను. ఇదివర కిట్టిసంఘముల సేర్పరచినవారు వానిలో జరిగినపనిని తెలుపగోరెదను” అని ఆంధ్రఖర్చు (బోర్డు-బాంక్) సంఘకార్యదర్శి గంటూరు నుండి తంజివారనంపెను.

వాతావరణ నిర్ణయ

1924 సం॥ సెప్టెంబరునెల 13-వ తేదీ శనివారము

జిల్లా ముఖ్య	ముంబైలో అత్యధికముగ	ముంబైలో అత్యల్పముగ	బర్మము	మనీషి	మనీషి
గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	జూలై 1-వ తేదీనండి	జూలై 1-వ తేదీనండి	జూలై 1-వ తేదీనండి
గోపాలపురం	87.1	80.4	...	19.86	44.96
విశాఖపట్టణము	92.1	77.1	1.08	13.58	37.09
కాకినాడ	92.5	80.0	0.11	19.26	39.09
మచిలీపట్టణము	92.7	80.9	...	18.18	41.59
కర్నూలు	91.8	77.5	...	8.09	26.01
బళ్లారి	92.9	71.9	...	8.11	20.51
కడప	98.6	81.0	...	8.66	31.28
నెల్లూరు	95.9	79.1	...	10.92	37.98
మద్రాసు	93.0	78.2	...	14.91	50.74
కడపూరు	96.6	80.6	...	5.50	52.94
నేలము	97.1	75.5	...	18.17	39.80
కోయంబట్టూరు	80.1	71.8	...	20.88	22.29
తిరుమనాపల్లి	100.6	78.8	...	7.29	38.18
నాగపట్టణము	90.8	81.2	...	4.84	54.98
మధుర	98.2	74.8	0.50	8.69	33.58
పాంబన్	90.9	78.9	...	0.91	37.00
తిరునల్వేలి	2.87	28.34
తిరువేండ్రము	85.5	75.3	...	59.88	64.51
కొచ్చిన్	83.6	75.9	...	124.87	114.51
కాకినట్టు	86.2	74.3	...	138.19	117.18
మంగళూరు	87.0	74.3	...	128.42	125.66
దెంగళూరు	85.8	66.5	...	14.87	35.37
మెర్కార	71.4	62.0	0.08	137.08	125.46
కొడైకనల్	65.3	54.2	0.04	80.69	62.18

పర్యాయము:—విశాఖపట్టణములో 1.08 వర్షించెను. కాకినాడలో 0.11 వర్షించెను. మేఘములు ఒకమోసరకు నున్నవి. పగటివేడిమి ఇచ్చు రి. నుండి 3.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్టణములో రాత్రివేడిమి 3.8 నుండి 3.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—కర్నూలులో మేఘములున్నవి. తక్కినచోట్ల ఒక మోసరకు నున్నవి. కడపలో పగటిరాత్రి వేడిమిలు 5.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. తక్కినచోట్ల పగటివేడిమి 2.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కర్నూలులో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు ఒక మోసరకు నున్నవి. కడపూరులో పగటివేడిమి రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ద్వీపకల్పములో చాలభాగమున వాతావరణము బాగుండవచ్చును. స్థానిక చిహ్నులు బడవచ్చును.

సి. ఆర్. సామ్రా.

వాతావరణకార్యదర్శుడు

రాజమహేంద్రవరం

(స్వకీయవిలేఖరి)

మ్యూనిసిపల్ యెన్నికలు

సెప్టెంబరు 11:—ఇచ్చట మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికల హడావిడి హెచ్చుగా నున్నది. కాంగ్రెసుసంఘముపక్షమున 3 వ వార్డుకు శివరాజుగారి నామినేషన్ గా ఆర్జీయి. కందుల వీరరాఘవాచార్యుల నామినేషన్ గా ఆర్జీయి. కందుల వీరరాఘవాచార్యుల నామినేషన్ గా ఆర్జీయి. కాంగ్రెసుని బంధనలకు బద్ధులైయుండెన మన పత్రముపై సం తకముచేసిరి. అందులో బెజవాడ వెంకటస్వామిగారు ఖద్దరును ధరించుట ప్రతిజ్ఞ పత్రముపై సంతకము చేసినవాడే ప్రారంభించినారు. స్వామివార్యులు, వెంకటస్వామిగారు కాంగ్రెసు కమిటీవారు కోరిన మరియొక వాగ్దానమును ఇవ్వజాలకపోయిరి. అదేమన కాంగ్రెసుకమిటీవారు వారిని నియమింపనిచో స్వబాధ్యతపై ఆర్జీయిగా తాము నిలబడమని వ్రాసియున్నట్లు. దం గేటి నారాయణస్వామిగారు మరతు సంగీరించినందున వారిని కాంగ్రెసు సంఘమువారు 3 వ వార్డుకు ఆర్జీయిగా నిలవజేట్టిరి. క్రీస్వామివార్యులుగారు ఆమరతును అంగీకరింపకపోయినను కాంగ్రెసునందు గల గౌరవముచే తమ కాంగ్రెసుసంఘ తీర్మానమునకు బద్ధులైయుండుమనియు, అందుచే ఆర్జీయిత్వమును వదలకొంటిమనియు పట్టణకాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శిగారికి ఉత్తరమునంపిరి. తుదకు 3 వ వార్డులో బెజవాడ వెంకటస్వామి, కీ.గేటి శేషగిరిరావు, కందుల నరసింహంగారు స్వతంత్రముగ నభ్యర్థులుగ నున్నారు.


ఇక రెండవవార్డులో డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తి గారిని కాంగ్రెసుపక్షమున ఆర్జీయిగా నుంచిరి. రాజకీయపక్షముల పేర్లతో మ్యూనిసిపాలిటీలో ప్రవేశించుట భావ్యముకాదనియు, పురత్రేమమును ప్రధానముగ నెంచి పరార్థించితోనే వచ్చేయు స్వతంత్రులనే యెన్నుకొనుట మంచివని పౌరులనుద్బోధించుచు పలువుర ప్రముఖులు కరపత్రముల ప్రకటించిరి. ఈ ప్రముఖులలో నత్యధికసంఖ్యాకులు విద్యాధికులు, ముఖ్యముగా 2 వ వార్డులోని స్వామివారులు. ఈరెండవవార్డులో తుదకు గురుమూర్తిగారు, జయంతి గంగన్న, వీరభుంట్ల లక్ష్మీనరసింహమూర్తి, పులిగొడ్డ కృష్ణమూర్తిగారు ఆర్జీయిగా నిలబడిరి. గురుమూర్తిగారు కాంగ్రెసుపక్ష ఆభ్యర్థులు. మిగతా ముగ్గురు స్వబాధ్యతపై నిలబడిరి. మొత్తముమీద 7 స్థానములలోను రెంటి కీమాత్రమే కాంగ్రెసుపక్షమున ఆభ్యర్థులుగ నుంచబడిరి.

క్రొత్త సత్తము

ఎ. టి. యల్. మిమను ఘోషా ఆసుపత్రియొద్ద మాపు రప్రముఖులైన శ్రీయత జూహాడి శేషగిరిరావుగారి ఒక క్రొత్త సత్తమును నిర్మించి ప్రజాగౌరవమునకు పాత్రులైరి. ఆసత్త గృహప్రవేశసందర్భమున విందు, అల్పహారములనొసంగి మిత్రులగౌరవించిరి. ఘోషా ఆసుపత్రిదగ్గర ఇదివరలోనున్న సత్తము ప్రేక్షకులకు చాలనందున విశాలమున సత్తమును శ్రీశేషగిరిరావుగారు నిర్మించి ప్రజలకొనర్పినమేలున కెంతయు వందనీయులు.

కారదాగ్రంథాలయము

తలవనితలంపుగా కారదాగ్రంథాలయము దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఇన్నీసు పేటలోనున్న విద్యాధి లైబ్రరీవారు తమ లైబ్రరీని కారద గ్రంథాలయములో కలిపిరి. సుమారు వెయ్యిపుస్తకములు వారిచ్చిరి. వారెంతయు అభివందనీయులు. విద్యాధి లైబ్రరీ అధికారులలో ముఖ్యులగు శ్రీ ప్రభుల కాశీ విశ్వనాథంగారిని గ్రంథాలయ కార్యదర్శిగను, మరియొక ముగ్గురు ముఖ్యసభ్యులను, కార్యనిర్వాహకవర్గమునకును, గ్రంథాలయ కమిటీవారి రెన్నుకొనిరి. ఉత్సాహవంతులగు విద్యార్థు లీలైబ్రరీని నిర్వహించుచున్నారు. విద్యాధికులకు తెన్నేటి సూర్యనారాయణ, జయంతిగంగన్న గారు ఆధ్యక్ష ఉపాధ్యక్ష పదవుల నలంకరించియున్నారు. విద్యాధికులు, వర్తకులు, విద్యార్థులయెల్ల వర్గములవారు యీగ్రంథాలయములో చేరి దీనిని పోషింతురని గ్రంథాలయమువారు నమ్ముచున్నారు.



SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure, absolutely safe, highest testimony. Particulars free.

L. H. BELLER, D. Samta (Bengal)

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no danger. Particulars free. Correspondence confidential.

BEAUFORT HOME, D. Samta (Bengal).



పుష్ప మాలతి

తలనూనె లన్నిటికిని మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

(ప్రతిచోటను దొరకును)

ఆనందమును కలిగించు సుమమరమైన సువాసనగలది. వెంట్రుకలు నలుపుగాను, సోమగుగాను పెరుగునట్లు చేయును. 3 టౌన్సుల బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 వర్తకులకు ప్రత్యేక సదుపాయముగలను.

సోల్ ఏజెంట్లు:— ఎస్. వైద్యా అండ్ కో., చార్కుటాను, మద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, చై నాబజారు, తిరుచునాపల్లి, భోర్లు.

ప్రదర్శనగదులు నెం 6, బందరు వీధి, మద్రాసు.


OM THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY Life and Marriage Assurance Company, Limited.

Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).


Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000.
Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000.
Annual Premium Income Rs. 50,000; Funds invested on Immovable properties Rs. 1,00,000

Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act, 1912. Loans from Rs. 1,000 to Rs 5,000 - Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 1st January 1925. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to: -

(980) **Messrs. P. K. Rau & Sons.**
Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Tambu Chetty Street, MADRAS.



30, 32, 38, 44 అంగుళములలో దొరకును ఉన్నది. కేబుల్ లోక్ చేయబడినది. యల్. వి. రామారావు & కెట్టి ఆంధ్ర 30 చెవి, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.



బరికత్ లాల్ యెక్స్ కుమి [హైదరాబాద్ ౧౦౬౩ నం]

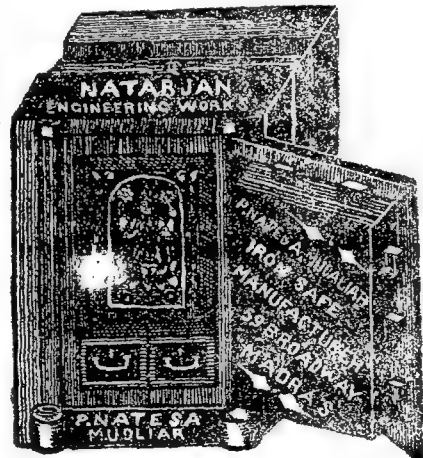
ధ ర లు

వరసము.

కృబలాగు

ఉచితము

న ర న ము



NATARAJAN ENGINEERING WORKS

దృ డ మై న ది

యిప్పటిమా ప్రభుత్వకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నవి. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

న మ్మ క మై న ది.

పి. న లే శ మొ ద లి యార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

(ప్రాప్తి)కు, నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ లండు బ్రాస్ ఫౌండ్రీ ఆయిర్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రై నులులకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగ్ నట్టులు, సరస్సుగా యివ్వబడును. ముబ్బరాయపేటేటి, పెద్దనాయకన్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

మ లే రియా జ్వరము దానియొక్క కఠినమర్మణములను గురించి విచారపడ నవసరము లేకుండుటకై

ఇ న నా ఫె లి

యను దివ్యవృద్ధిమును సేవించును

ఈ ముప్రసిద్ధమైన మలేరియా నివారిణి ఉష్ణమును తగ్గించి జ్వరగడ్డను కరిగించి మంచి ఆరోగ్యము నిచ్చును. మలేరియా జ్వరమునకు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనదని పేరుపొందినది. మలేరియా రానీయక అటుంక పరమతుకు ప్రతివినము ఉదయము, సాయం కాలములందు ఒకమాత్రసంతున 15 దినములు సేవించినచాలును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపముగానున్న ఇననాఫెలిని అనగా ఇననాఫెలి నాను ఉపయోగించుడు.

(2) ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు, Gorio Ltd, Post Box 159, Fort Bombay.

ఆంధ్ర యు రే ది క్ ఫార్మ సి లి మి టెడ్

19 హార్నిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడు పోస్టు - మదరాసు.

66 చిక్ వేట, బెంగుళూరు సిటీ.

వసంత కుసుమాకరము.

బసవరాజీయము మేహ రోగ ప్రకరణము

191-వ పుట మధుమేహనందు సుప్రసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు.

ఇంకను క్షయ, అజీర్ణము, నిస్సత్తువ మొదలగు వ్యాధులలో గూడ మిక్కిలి అనుకూలము. బలవర్ధకము. రక్తమును శుద్ధిజేయును.

ఇందు శతపుష్కాభకము, బంగారము, ముత్యము, వంగ భస్మము, కాంతము, ఇత్యాది విలువగల ఔషధములు గలవు.

20 మాత్రలుగల సీసా 1-టికి రూ 5-0-0. ఔషధముతో గూడ పథ్యమును ఉపయోగించు విధానమును తెలుపబడును.

వసూలయిన మూలధనము రూ 1,45,959-4-0

నిర్దుష్టమైన శాస్త్రీయ ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

నూరు రూపాయిలు ధరావతు ఇచ్చు ఏజెంటు కావలెను.

ఒక గొప్పతప్పు



బుడ్డి 1-కి రూ 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రూ 1-8-0

రాత్రులందు నిద్రలేదు.

భుజించిన ఆహారము ఒంటపట్టుట లేదు.

రోజుకు రోజు తరీరము కుప్పించుచున్నది.

ఇంటను ఎరుగు పాదగునాకిని నిద్రలేదు.

దగ్గు, దగ్గు

ఎల్లప్పుడును ఒకటే దగ్గు మొవటిమోతాదు.

అమృతధృతి

లోనికిపోగానే కఫమును దీసివేయుచున్నది.

వెంటనే మందును ఉపయోగించి

స్వస్థతపడని యెవరి మీదే

గొప్ప తప్పు.

3 బొట్లు

అమృతధృతి

సమస్తవిధములైన రోగములకు బాధలకు

ఒకే మందు.

బహుమతి

టిక్కెట్టు నెంబరు

5964

పై నెంబరు టిక్కెట్టు

గలవారు ముందుగా

మాకు

వ్రాయవలయును.

కానుగో ఆండ్ కో,

పరేట్.

బొంబాయి.

హనుమానము

లోక ప్రసిద్ధ మైనది.

(1277)

దీన్ని సమావదానము చేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12 బందరువీధి, మదరాసు.

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

(154)

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చ వచ్చును”-“ఇన్సూరన్సు అబ్జవర్” లండను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్సు అండు ఫైనాన్షియల్ రికార్డు” లండను.

కడపటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజెంటు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంగ్లజిల్లాలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంగ్లజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజెంటు, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

ఆంధ్రమున హాస్యరసప్రతికలు లేనికొంతను దీర్చినదని యనేక ప్రతికలతోడను బండితులతోడను బాగ డ్డలొంది యాంధ్రులచే ప్రేమింపఁ బడిన

న చిత్ర

నవ్యలతోలు

సాంఘిక రాజకీయ వ్యావహారిక విషయములను హాస్య రసమున విమర్శించుచు సందర్భానుసారములను జామ్యలను గలిగి డెమిస్ 1/4 పైజాన 16 పుటలను గలిగి ప్రతిభుక్రవారమును బ్రకటింపఁ బడుచున్నది.

సంవత్సరచందా రూ 4-0-0

అర్థ డిబ్బో 2-0-0

కాంక్షింపఁగల ఉచితము

పలయువాడు:—నవ్యలతోలు పత్రికాకార్యాలయం.

మచిలీపట్టణము, (కృష్ణాజిల్లా.)

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీది మదరాసు.

సింగిల్ బారల్ బీచ్-తోడింగు తుపాకులు

17 పలువిధ మాదిరిలలో గలవు.

ధర రూ 48 లు నుండి

రూ 215 వరకు గలదు.



సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు 12 బోర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న బిక్టరు ఎజెక్టరు ఆమెరికన్ గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 48/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు, 30 అంగుళముల బారలుగలది, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న ట్రీ వెస్టు ఆరమ్మ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 52 1/2/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచి - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు 12 బోరులు, లోనికి గాలి ప్రవేశించుటకు వీలులేని 36 అంగుళముల ఉక్కు బారలుగలది. యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న హామెరికన్ ఆండు రిచ్ థర్మన్ ఆరమ్మ కంపెనీ వారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 60/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల హామెరికన్ బ్రీచి డ్రైడ్ నాట్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, టాపు లీవరు, 30 అంగుళముల ఉక్కు బారలుగలది. యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న ట్రీ వెస్టు ఆరమ్మ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 60/

సింగిల్ బారల్ 2 హెల్లుబోల్లు ఆక్స్ తుపాకి, ఆపాయములేని 12 బోరులుగలది. జ్యూనిలో తయారుచేయబడినది. రూ 65/

వి పర్ ఫెక్టు సింగిల్ బారల్ బ్రీచి - లోడింగు తుపాకి 12 బోరులు గలది. మాకుగాను ప్రత్యేకముగా 36 అంగుళముల ఎక్స్ ప్లాసివ్ ప్రత్యేకఉక్కు బారలుతో బెల్జియమునందు తయారుచేయబడినది. వాల్ వల్ డ్రైడ్ నాట్, ఫోర్ ఎండుగలది. అన్ని విధముల పేటలకుతగిన అమెరికన్ తుపాకి. తేలికయైనది, చేతితో సులభముగా లీసుకొని పోవచ్చును. 5 1/2 ఎల్. బి. పాసుల బరువుగలది. 13 ధర రూ 80/

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ - లోడింగు 12 బోరుల డ్రైడ్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్లు తయారుచేయబడిన 12 అంగుళముల

తుపాకులు, రైఫులు, రివోల్వరులు, పిస్టళ్లు మొదలగునవి రిపేరుచేయు కాఖితి సంగ్రహముల అనుభవము గలిగినట్టి మిక్కిలి ప్రవీణుడైన ఆయుధాధికారి విచారణక్రింద గలదు. మాధరలు మిక్కిలి న్యాయమైనవి, ముఖ్యముగా మావద్ద విక్రయమునకు తీసిన తుపాకులను రిపేరుచేయవలసినప్పుడు మాకే నేరులో సంపాదించుచున్నది.

ఉక్కు బారలు గలది. లండనులోనున్న మిడ్ లాండు గన్ కంపెనీవారిచే తయారు చేయబడినది. రూ 85/

డిటా డిటా డిటా డిటా చరింగ్ గుహా సి. జి. బాన్ చిల్ వారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 90/

సింగిల్ బారల్ సెమి హామరు లేన్ 12 బోరుల ఎజెక్టరు, 32 అంగుళముల బారలు గల తుపాకి లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్టు కంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రూ 95/

డిటా డిటా డిటా 34 అంగుళముల బారలుగలది. రూ 97 1/2/

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలది. రూ 100/

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామర్ లేన్ గొఫర్ ఆపాయములేని తుపాకి. చెక్కర్లు ఫోర్ ఎండు అండు స్టాప్, మర్టిని ఆక్స్, 32 అంగుళముల బారల్ గలది. లండనులోనున్న డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. గ్రీన్ కంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రూ 110

సింగిల్ బారలు 12 బోరుల హామరు హాండు - మేడ్ తుపాకి. ఫోర్ వర్దులాకు, 32 అంగుళముల బారలుగలది. లండనులోనున్న సి. పేవి అండు సన్స్ వారిచే తయారు చేయబడినది. రూ 127 1/2/

డిటా డిటా డిటా డిటా బాక్ లాకుతో సహా రూ 135/

సింగిల్ బారల్ హాండు - మేడ్ బ్రీచి - లోడింగు 12 బోరుల టాపు లీవరు నాన్ ఎజెక్టరు నైడు హామరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్టి ఉక్కు బారలు. ఫోర్ వర్దులాకులు గలది. లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్టు కంపెనీ వారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 165/

డిటా డిటా మిక్కిలి మేలైన బారలుగలది. రూ 180/

సింగిల్ బారల్ హామర్ లేన్ హాండు మేడ్ 12 బోరుల తుపాకి. ఆటోమాటిక్ సేఫ్టి. మిక్కిలి మేలైనది. చెక్కర్లు ఫోర్ ఎండు, పిస్టల్ గ్రిప్ స్టాప్, మిక్కిలి మేలైన డ్రైడ్ లాకు గలది. రూ 215/

స్పెన్సర్ & కో. లిమిటెడ్.,

మదరాసు.

చెన్నై రాజధానిలో యున్న యితరకంపెనీ లన్నిటి కంటెను మేము సరసముగా సరఫరా చేయుచున్నామని రుజువుచేయగలము.

ఆయుధము లన్నియు బాగుగా మా ప్రవీణునిచే బుల్లెటు స్టాప్తో సహా పరిశీలించబడి తరువాత పంపబడును.

SPENCER & CO. Ltd., MADRAS.

వాణిజ్యవైక్రరశాల, బెజవాడ.

అమ్మ బ్రతుకునలు, రబ్బరు స్టాంపులు, పేర్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులను చక్కలు, బాకులుచేయుట, శివనరీ సామానులు. 609/

ఎంగ్లీవింగు